

UNIVERZITA PALACKÉHO V OLOMOUCI

PEDAGOGICKÁ FAKULTA

Ústav speciálněpedagogických studií

Diplomová práce

Bc. Tereza Klvaňová

Návrhy doporučení pro canisterapeutickou praxi u klientely s mentálním
postižením (na základě analýzy problematických aspektů)

OLOMOUC 2017

Vedoucí práce: Mgr. et Mgr. Jan Chrastina, Ph.D.

Prohlašuji, že jsem diplomovou práci vypracovala samostatně pod odborným dohledem vedoucího diplomové práce, a použila jsem pouze prameny uvedené v Seznamu bibliografických citací – referenčním seznamu. Dále prohlašuji, že verze diplomové práce na CD nosiči je totožná s verzí tištěnou.

V Olomouci dne 23. června 2017

.....

Tímto bych chtěla upřímně poděkovat vedoucímu diplomové práce Mgr. et Mgr. Janu Chrastinovi, Ph. D. za odborné rady při zpracování celé práce. Velmi si vážím jeho vstřícného postoje, pochopení, lidského zájmu a ochoty. Ráda bych poděkovala také za inspirativní a obohacující hodiny výuky v průběhu celého studia.

Mé velké poděkování patří účastnicím výzkumného šetření, bez kterých by tato práce nespátřila světlo světa.

Děkuji svým rodičům, kteří mi byli v průběhu celého studia oporou.

Děkuji také svému příteli za neskutečnou trpělivost a podporu během celého studia.

OBSAH

ÚVOD.....	5
1 TEORETICKÝ RÁMEC.....	7
1.1 Mentální postižení – konceptualizace pojmu.....	7
1.2 Pojetí dospělosti a klienta s mentálním postižením.....	12
1.3 Canisterapie.....	13
2 CÍLE PRÁCE A VÝZKUMNÉ OTÁZKY.....	21
3 METODICKÝ RÁMEC VÝZKUMNÉHO ŠETŘENÍ.....	22
3.1 Kvalitativní přístup.....	22
3.2 Volba a výběr případů.....	25
3.3 Popis získávání případů.....	26
3.4 Sběr dat.....	26
3.5 Etické aspekty studie.....	27
3.6 Limity výzkumného šetření.....	28
3.7 Analýza dat.....	29
4 VÝSLEDKY.....	34
4.1 Lucka.....	34
4.1.1 Rámcová analýza problematických aspektů.....	35
4.1.2 Shrnující protokol – komparace kurzu z retrospektivně-evaluační části výzkumu s kurzem vytvořeným za pomoci projektivní techniky.....	35
4.1.3 Selektivní protokol – interpretace invencí vzniklých v rámci projektivní techniky ⁴⁴	
4.1.4 Finální podoba ideálního kurzu podle případu Lucky.....	45
4.1.5 Finální podoba ideální zkoušky podle případu Lucky.....	46
4.2 Mirka.....	48
4.2.1 Rámcová analýza problematických aspektů.....	48

4.2.2	Shrnující protokol – komparace kurzu z retrospektivně-evaluační části výzkumu s kurzem vytvořeným za pomoci projektivní techniky	48
4.2.3	Selektivní protokol – interpretace invencí vzniklých v rámci projektivní techniky	55
4.2.4	Finální podoba ideálního kurzu podle případu Mirky	56
4.2.5	Finální podoba ideální zkoušky podle případu Mirky	57
4.3	Iva	58
4.3.1	Shrnující protokol – komparace kurzu z retrospektivně-evaluační části výzkumu s kurzem vytvořeným za pomoci projektivní techniky	58
4.3.2	Selektivní protokol – interpretace invencí vzniklých v rámci projektivní techniky	67
4.3.3	Finální podoba ideálního kurzu podle případu Ivy	68
4.3.4	Finální podoba ideální zkoušky podle případu Ivy	69
4.4	Interpretace výsledků rámcové analýzy technikou „vyložení karet“	71
4.5	Shrnující protokol – návrh ideálního pojetí CT kurzu	77
4.6	Shrnující protokol – návrh ideální podoby CT zkoušky	80
5	DISKUZE	81
	ZÁVĚR	89
	SEZNAM BIBLIOGRAFICKÝCH CITACÍ – REFERENČNÍ SEZNAM	90
	SEZNAM ZKRATEK	95
	SEZNAM TABULEK A SCHÉMAT	96
	SEZNAM PŘÍLOH	99

ÚVOD

Canisterapie (dále „CT“) je nepochybně jedním z nejpůvodnějších druhů zooterapie u nás. Popularita metody je dána možností využití u široké škály klientely (nejen) speciálního pedagoga. Přínosy pro cílovou skupinu jsou nesporné, popularita metody zaznamenává vzrůstající tendenci. Organizací, které se canisterapií zabývají je nepřehledné množství. Své místo canisterapie nachází i na akademické půdě, kde se stává častým tématem závěrečných kvalifikačních prací. Ústředním tématem studií bývá přínos metody pro cílovou skupinu osob. Opomíjí se hledisko osob vykonávajících canisterapii. Práce se zaměřuje na návrhy doporučení pro canisterapeutickou praxi na základě zkušeností a potřeb samotných canisterapeutů v kontextu práce s cílovou skupinou dospělých osob s mentálním postižením. Cílová skupina spadá do působnosti speciálního pedagoga – andragoga. V textu je užito pojmů „klient“, „osoba“ a „jedinec“ k označení dospělého jedince s mentálním postižením. Stejně tak pojmy „psůvod“ a „canisterapeut“ slouží ke shodnému označení osoby vykonávající canisterapii.

Téma práce bylo stanoveno na základě výsledků pilotního šetření autorky práce z roku 2015. Pilotní šetření přineslo poznatek problematických oblastí výkonu canisterapeutické činnosti v kontextu práce s dospělým klientem s mentálním postižením. Od výsledků pilotního šetření se odvíjí **zkoumaný problém**, kdy lze konstatovat, že v současné době není obsah canisterapie metodicky ani obsahově vymezen, což může mít vliv na kvalitu canisterapeutické intervence a tím být i determinantou kvality směrem ke klientovi. Na základě zkoumaného problému se práce věnuje návrhům doporučení pro canisterapeutickou praxi. Návrhy doporučení jsou směřovány do oblasti koncepce canisterapeutických kurzů a zkoušek. Pro potřeby práce byly stanoveny následující **výzkumné cíle**:

- 1. Popsat a analyzovat návrhy podoby ideálního canisterapeutického kurzu koncipovaného vybranými canisterapeuty.*
- 2. Popsat a analyzovat návrhy podoby ideální canisterapeutické zkoušky koncipované vybranými canisterapeuty.*
- 3. Na základě analýzy získaných dat a interpretace výsledků navrhnout podobu ideálního canisterapeutického kurzu.*
- 4. Na základě analýzy získaných dat a interpretace výsledků navrhnout podobu ideální canisterapeutické zkoušky.*

K výzkumným cílům se vážou následující **výzkumné otázky**:

1. *Jaká je podoba ideálních canisterapeutických kurzů koncipovaných vybranými canisterapeuty?*
2. *Jaká je podoba ideálních canisterapeutických zkoušek koncipovaných vybranými canisterapeuty?*

Teoretický rámec sumarizuje a deskribuje dohledané odborné informace vztahující se k tématu práce. Získané poznatky z různých zdrojů byly analyzovány, komparovány a následně interpretovány. Autorka pracuje s tuzemskými i zahraničními zdroji. V první kapitole dochází ke konceptualizaci pojmu mentální postižení a dalších pojmů označujících cílovou skupinu canisterapeutů – účastníků výzkumného šetření. Druhá kapitola se zabývá pojetím dospělosti u klienta s mentálním postižením. V třetí a zároveň poslední kapitole teoretického rámce práce je pozornost věnována konceptualizaci pojmu canisterapie. Kapitola uvádí možné definice canisterapie, dále se věnuje členění a problematickým aspektům terminologie. V další části kapitoly je deskribován přínos pro cílovou skupinu osob s mentálním postižením, pozornost je věnována i problematickým aspektům procesu canisterapie. V neposlední řadě dochází k deskripci požadavků mezinárodní organizace *European Society For Animal Assisted Therapy* (dále jen „ESAAT“) k akreditaci vzdělávacího kurzu v oblasti canisterapie.

Metodický rámec práce vychází z výše definovaných výzkumných cílů a otázek. Dochází zde k deskripci užitého **kvalitativního přístupu**, technik sběru dat a následné analýzy. Dále je popsán proces volby a získávání případů a možné limity studie. Jako design výzkumného šetření byla zvolena **osobní případová studie deskriptivního charakteru s prvky akčního výzkumu**. Sběr dat se uskutečnil pomocí techniky **polostrukturovaného rozhovoru** v kombinaci s **projektivní technikou – záznam textu do schématu („Tvorba vlastního kurzu“)**.

Autorka práce si je vědoma skutečnosti, že práce je svým rozsahem obsáhlejší. Vzhledem ke zvolenému přístupu autorka považuje uvedené informace za důležité a relevantní pro potřeby závěrečné kvalifikační práce.

1 TEORETICKÝ RÁMEC

V teoretickém rámci práce dochází ke konceptualizaci pojmů, které tvoří terminologický aparát práce. První kapitola se zabývá vymezením a popisem mentálního postižení a pojmů souvisejících. Účelem je představit cílovou skupinu intervence canisterapeutů – účastníků výzkumného šetření. Druhá kapitola objasňuje pojetí dospělosti u osob s mentálním postižením. Výše uvedené kapitoly by měly vést ke kritickému nahlížení na odborné kompetence canisterapeutů, kteří by měli být schopni pracovat se specifiky cílové skupiny. Třetí kapitola se věnuje tématu canisterapie. Kapitola definuje pojem canisterapie, uvádí členění metody a problematické aspekty terminologie. Dále popisuje přínosy pro cílovou skupinu dospělých osob s mentálním postižením a možné problematické aspekty canisterapie v kontextu práce s touto cílovou skupinou. Východisko pro realizaci praktické části práce tvoří deskripce podoby žádosti o akreditaci vzdělávacího kurzu v canisterapii v dikci ESAAT. Účelem teoretického rámce je seznámit čtenáře se základními pojmy terminologického aparátu práce a poskytnout východisko pro realizaci části praktické.

1.1 Mentální postižení – konceptualizace pojmu

Kapitola si klade za cíl konceptualizaci pojmu mentální postižení v souvislosti s dalšími pojmy, které jsou nezbytné pro objasnění terminologického aparátu práce. Deskribované pojmy zároveň označují cílovou skupinu intervence canisterapeutů – účastníků výzkumného šetření. Pojmy jsou vzhledem k potřebám práce ve stručnosti popsány tak, aby bylo čtenáři umožněno získat základní vhled do problematiky a přehled o variabilní škále možné klientely canisterapeuta. Tento přehled by měl vést ke kritickému nahlížení na požadavek odborné kompetence canisterapeuta, který v našich podmínkách, jak ukázalo pilotní šetření autorky, mnohdy chybí.

Mentální postižení

Studium soudobé literatury přináší dva možné způsoby náhledu na pojem *mentální postižení*. Černá et. al. (2008) a Švarcová (2011) shodně poukazují na identické vnímání pojmů mentální postižení a *mentální retardace*. Oproti tomu u autorů Kozákové, Krejčířové, Müllera (2013) je patrná diferenciacie pojmů. Autoři vnímají mentální postižení jako pojem zastřešující, který v sobě implikuje jak oblast mentální retardace, tedy hodnotu inteligenčního kvocientu pod 70, tak oblast tzv. *hraničního pásma* s inteligenčním kvocientem v rozmezí 70–80. Valenta (2015) uvádí tři možná pojetí pojmu – majoritní, psychiatrické, starší pedagogické. Majoritní

pojetí deskribuje mentální postižení jako synonymum pro mentální retardaci. Pojetí psychiatrické označuje jako mentální postižení také některé duševní poruchy. Starší pedagogický koncept nahlíží na mentální postižení jako na zastřešující pojem zahrnující hraniční pásmo kognitivně-sociální disability, která má za následek znevýhodnění klienta především při vzdělávání na běžném typu škol. Dle Valenty (2012) není mentální postižení „*terminus technicus*“, nicméně v praxi se užívá frekventovaně. Pro potřeby práce bude užíváno termínu mentální postižení v konsenzu s definicemi popisující jej jako zastřešující pojem, což je žádoucí vzhledem k širokému rozpětí možné aplikace canisterapeutické intervence v psychopedické praxi. Zajímavým konceptem, který by mohl být vyhovujícím pro potřeby práce, se zdá být pojetí psychiatrické. Bohužel, nepodařilo se dohledat relevantní zdroje, které by popisovaly konkrétní duševní poruchy. Dle výše uvedeného výkladu definice autorů Kozákové, Krejčířové a Müllera (2013), mentální postižení zahrnuje i kategorii mentální retardace. Lečbych (2012, in Valenta et al., 2012) zmiňuje možnost kombinace mentální retardace s další duševní, tělesnou nebo organickou poruchou v rámci duální diagnózy či možné komorbidity. V důsledku toho se jeví jako vhodné vymezení dalších pojmů terminologického aparátu práce, a sice *mentální retardace, demence, Downova syndromu a poruch autistického spektra*.

Mentální retardace

Bazalová (2010, in Pipeková et al., 2010) vymezuje mentální retardaci jako trvalý stav celkového snížení intelektových schopností, který může být vrozený či časně získaný (uvádí se do 2 let věku). Bartoňová, Bazalová, Pipeková (2007) hovoří v souvislosti s tímto o určitém poškození, odchýlném vývoji či odchýlné struktuře centrální nervové soustavy, které vznikají v období prenatálním, perinatálním nebo časně postnatálním. Aspekt doby vzniku zmiňuje ve své poměrně často citované definici také Valenta (2013, in Valenta, Müller et al., 2013), který mentální retardaci vnímá jako vývojovou duševní poruchu se sníženou inteligencí. Snížená inteligence se poté dle autora projevuje snížením schopností kognitivních, řečových, pohybových a sociálních. Jak konstatují Křížkovská a Tomalová (2013), vymezení mentální retardace se bude lišit v závislosti na specializaci odborníků pracujících s cílovou skupinou. Speciální pedagog by měl pracovat s definicí, která se snaží vyzdvihnout především dovednosti a schopnosti osoby v souladu s nejnovějšími trendy inkluze. S odlišnou definicí pracuje lékař, jehož úkolem je zkoumání mentálního deficitu, jeho příčin a následné stanovení terapeutického postupu. Stejně tak psycholog, zabývající se osobností jedince a jejími zvláštnostmi, na mentální retardaci nahlíží diferencovaně. Specializace pracovníka však

neznamená, že by neměl mít povědomí o dalších oblastech problematiky mentální retardace. Kupříkladu znalost klasifikačních systémů mentální retardace nabývá stejné důležitosti jak u lékaře, tak u speciálního pedagoga. V souvislosti s tímto je nezbytné zmínit tři stěžejní zahraniční organizace zabývající se mimo jiné definováním mentální retardace a jejím klasifikováním. První z nich, *Světová zdravotnická organizace* (dále jen „WHO“), přináší ve své *Mezinárodní klasifikaci nemocí – 10. revizi* (dále jen „MKN-10“) následující definici: „*Stav zastaveného nebo neúplného duševního vývoje, který je charakterizován zvláště porušením dovedností, projevujícím se během vývojového období, postihujícím všechny složky inteligence, to je poznávací, řečové, motorické a sociální schopnosti. Retardace se může vyskytnout bez, nebo současně s jinými somatickými nebo duševními poruchami.*“ (Světová zdravotnická organizace, 2008, s. 242). Při komparaci s definicemi výše uvedených autorů lze pozorovat jisté společné prvky. MKN-10 dále klasifikuje mentální retardaci dle inteligenčního kvocientu na *Lehkou mentální retardaci* (IQ 69 – 50), *Střední mentální retardaci* (IQ 49–35), *Těžkou mentální retardaci* (34–20), *Hlubokou mentální retardaci* (IQ dosahuje nejvýše hodnoty 20). Popis jednotlivých stupňů akcentuje adaptivní fungování jedince, což nabývá na důležitosti při práci s cílovou skupinou. Nicméně vzhledem k výše zmiňovaným trendům inkluze je potřeba poznamenat, že klasifikace deskribuje deficity v oblasti adaptivního fungování jedince, což se může jevit jako zastaralé a nežádoucí pro současnou oblast speciální pedagogiky. Obdobně *Diagnostický a statistický manuál – 5. verze* (dále jen „DSM-5“) *Americké psychiatrické společnosti* (dále jen „APA“) jako diagnostické kritérium mentální retardace uvádí hodnotu inteligenčního kvocientu pod 70. Klasifikace však dále s hodnotou IQ nepracuje, jednotlivé stupně, které jsou totožné se stupni dle MKN-10, jsou definovány na základě prvků adaptivního fungování jedince. Pro každý stupeň klasifikace stanovuje tři domény – *conceptual, social, practical*. V každé z domén jsou deskribovány příslušné adaptivní schopnosti jedince. Nutno podotknout, že na adaptivní fungování jedince v jednotlivých doménách je opět nahlíženo spíše z hlediska deficitů. Poslední organizace *American Association on Intellectual and Developmental Disabilities* (dále jen „AAIDD“) definuje mentální retardaci obdobně jako organizace uvedené výše. Narozdíl od WHO a APA poukazuje AAIDD na koexistenci silných stránek jedinců s těmi deficitními a na nezbytnost adekvátní podpory. Zároveň uvádí fakt, že pouze na základě diagnostiky vícero oblastí mohou odborníci určit, zda je přítomno mentální postižení. V konsenzu se svou tezí AAIDD sestavilo diagnostický nástroj *The Supports Intensity Scale*, který vychází ze strukturování mentální retardace dle míry podpory, kterou vyžaduje konkrétní jedinec při určité činnosti. Akcent je kladen především na kompetence klienta, míru potřebné podpory a prostředí. Koncept, který

nabízí AAIDD se zdá být adekvátní vzhledem k aktuálním trendům ve speciální pedagogice. Jak je patrné, definování a klasifikování mentální retardace není jednoduchou záležitostí. Záleží na reflexi každého odborníka, tedy mj. i canisterapeuta, zda budou při práci s klientem stěžejní jeho kompetence či deficity.

Demence

MKN-10 nahlíží na demenci jako na syndrom chronické či progresivní povahy způsobený chorobou mozku. Valenta et al. (2015) hovoří o demenci jako o závažném onemocnění mozku s různou etiologií, které má za následek degenerativní změny mozkové tkáně. Jak dále autoři podotýkají, obraz onemocnění je progresivní. Autorka Bazalová (2010, in Pipeková et al., 2010) demenci popisuje jako proces zapříčiněný poruchou, nemocí či úrazem mozku, kdy dochází k zastavení a rozpadu mentálního vývoje. Uvedené definice, byť odlišného znění, vymezují termín demence ve vzájemném konsenzu. Příčina a podstata demence je spatřována v onemocnění mozku. Definice shodně poukazují na progresi stavu, která u demence nastává. Klasifikaci demencí „obsahuje“ opět MKN-10, která vymezuje několik typů demencí. Popis jednotlivých typů demencí není vzhledem k potřebám práce žádoucí. K doplnění definic a získání základního vhledu do problematiky postačí obecná deskripce klinického obrazu demence. „*Klinický obraz je charakteristický progresivní deteriorací rozumových schopností (porucha krátkodobé, později dlouhodobé paměti, úsudku a abstraktního myšlení, časoprostorové orientace, pozornosti, komunikace) a změnami osobnosti a chování (porucha aktivit denního života, hybnosti a rovnováhy, přítomnost depresí, úzkosti, apatie, halucinací, agitovanosti atp.)*.“ (Valenta et al., 2015, s. 33)

Downův syndrom

Bartoňová, Bazalová a Pipeková (2007) řadí Downův syndrom mezi tzv. genomové choroby. Jak autorky podotýkají, z genetického hlediska je u osob s Downovým syndromem patrná odlišná stavba buněk oproti intaktní populaci. Autorky také poukazují na fakt, že Downův syndrom je nejrozšířenější formou mentální retardace. Downův syndrom se vyznačuje častou komorbiditou. Smith (2001) ve své studii uvádí výčet možných zdravotních komplikací osob s Downovým syndromem, jedná se kupříkladu o onemocnění štítné žlázy, diabetes mellitus, depresi, obsedantně kompulzivní poruchu, sluchové vady, zrakové vady, srdeční vady, atlanto-axiální dislokaci, demenci u Alzheimerovy nemoci, spánkovou apnoe. Bartoňová, Bazalová, Pipeková (2007) ve svém vyčerpávajícím výčtu uvádí, mimo výše uvedené, následující možné zdravotní obtíže: autismus, ADHD, poruchy chování, epilepsie, celiakie

a častá onemocnění dýchacích cest. Výsledkem je variabilní obraz postižení vyžadující adekvátní přístup, který by měl vycházet z odborných kompetencí canisterapeuta.

Poruchy autistického spektra

Pro následující deskripci byla jako východisko zvolena teze Charmana (2011). Dle autora jsou poruchy autistického spektra termínem zahrnujícím více možných diagnóz, které se v jistých oblastech vyznačují společnými znaky. Charman (2011) hovoří o diagnóze dětského autismu jako o určitém „*prototypu*“ poruch autistického spektra. V konsenzu s tímto poskytne následující pasáž textu popis obecných znaků, které lze napříč odbornými zdroji nalézt pod simplifikovaným termínem „*autismus*“. Opatřilová (2010, in Pipeková et al., 2010) definuje autismus jako neurologickou dysfunkci, vznikající v důsledku mozkových abnormalit a manifestující se deficitem v chování. Bartoňová, Bazalová, Pipeková (2007) hovoří o tzv. *triádě autismu*, tedy o třech hlavních oblastech, ve kterých lze pozorovat projevy autismu. Konkrétně autorky uvádí oblast komunikace, sociálního chování – interakce a představitosti – imaginace (stereotypní okruh zájmů). Dle Charmana (2011) se kvalitativní postižení oblasti komunikace projevuje celkovým opožděným vývojem jazyka bez neverbální kompenzace, neschopností zahájit a udržet konverzaci, stereotypním a repetitivním užitím jazyka a nedostatkem imaginace a nápodoby ve hře. Sociální chování je dle autora poznamenáno neschopností regulovat vývoj a průběh sociální interakce za pomoci neverbálního chování (zrakový kontakt, postoj těla), složitým vytvářením vztahů s vrstevníky, nedostatkem spontaneity a emoční reciprocity. K poslední oblasti triády autor uvádí následující výčet jevů: omezený repertoár zájmů a chování, aktivity abnormálně zaměřené na konkrétní témata, nefunkční rituály, stereotypní motorický manýrismus, zaujetí určitými částmi předmětů. „*Toto vše vede dítě s autismem do role cizince, který nerozumí okolí. Náš svět je pro něj skládkou, jejíž díly do sebe nezapadají. Naučené dovednosti nezvládá aplikovat v nově vzniklých situacích běžného života*“ (Bartoňová, Bazalová, Pipeková, 2007, s. 130). Tytéž autorky (2007) zmiňují nesnášenlivost změn u osob s autismem, kdy každá nečekaná změna přináší omezení možnosti předvídání sledu událostí a s tím spojenou ztrátu jistoty. Autorky dále uvádí abnormální reakce na smyslové podněty, které mohou mít podobu výbuchů vzteku, agrese a sebezraňování. Autismus je bezesporu postižením, které si vyžaduje odborný přístup, a proto požadavek na odbornou kompetentnost canisterapeutů pracujících s danou cílovou skupinou je více než žádoucí.

Sumarizací kapitoly lze poukázat na množství definic jednotlivých pojmů. Komparací definic vzniká mozaika náhledů na jednotlivá postižení. Výsledkem je značná variabilní šíře cílové skupiny osob s mentálním postižením, která pro potřeby práce zahrnuje osoby s mentální retardací, demencí, Downovým syndromem a autismem, což je v textu náležitě zdůvodněno.

1.2 Pojetí dospělosti a klienta s mentálním postižením

Koncepce diplomové práce je založena na pilotním šetření autorky z roku 2015, které přineslo poznatky problematických aspektů výkonu canisterapeutické činnosti v kontextu práce s dospělým klientem s mentálním postižením. Zkušenost s prací s dospělou klientelou s mentálním postižením byla opět zvolena jako jedno z kritérií výběru výzkumného souboru. Následující pasáž textu přináší vhled do problematiky pojetí dospělosti u cílové skupiny osob s mentálním postižením za účelem získání komplexního náhledu na klientelu vybraných canisterapeutů – účastníků výzkumného šetření.

Odborná literatura nabízí různá vymezení dospělosti. Mezi hlavní ukazatele dospělosti se řadí naplnění profesní, partnerské a rodičovské role (Bartoňová, Bazalová, Pipeková, 2007; Krejčířová, Vymazalová, Hublar, 2011). Nabízí se otázka, nakolik je možné naplnění výše zmíněných rolí u osob s mentálním postižením. Bartoňová, Bazalová, Pipeková (2007) poukazují na odlišnost prožívání dospělosti u osob s mentálním postižením na rozdíl od osob intaktních. Dle autorek se zralost osob s mentálním postižením projevuje spíše v rovině biologické než v psychosociální, což může znemožňovat naplnění role dospělého. Autorky poukazují na problematické oblasti vztahující se k uznání role dospělosti člověka s mentálním postižením. Jedná se o navazování partnerských vztahů, rodičovskou roli, sexualitu, profesní uplatnění, ekonomickou nezávislost, samostatné bydlení a rozhodování o sobě samém. Autoři Kozáková a Müller (2013, in Valenta, Müller et al., 2013) spatřují v pojetí dospělosti jeden ze základních problémů psychopedické andragogiky. Ve svém náhledu na dospělost autoři zmiňují atribut ukončení vzdělávání ve formálním vzdělávacím systému, který však nemusí být splněn. V dalším bodě je poukázáno na převzetí sociálních rolí charakteristických pro dospělost a přiznání odpovídajících práv a povinností. Oblast pojetí dospělosti u klientely s mentálním postižením poté autoři rozšiřují o fakt, že k uznání osoby s mentálním postižením za dospělého stačí naplnění některých sociálních rolí a přiznání některých odpovídajících práv a povinností. Uvedená teze, vzhledem k absenci výčtu konkrétních sociálních rolí, práv a povinností, které je nezbytné „splňovat“ pro uznání osoby za dospělého, umožňuje citovat kategorizaci dospělosti zahrnující širokou skupinu osob, což je žádoucí vzhledem k věkovému

spektru cílové skupiny osob, se kterou pracují účastníci výzkumného šetření. Kategorizace vychází z obecné andragogiky a dospělost člení následovně (Livečka, 1979, in Valenta, Müller et al., s. 199):

- *Raný věk dospělosti (mladý dospělý) – asi od 16–18 do 25–30 let.*
- *Střední věk dospělosti (zralý dospělý) – asi od 25–30 do 45–50 let.*
- *Pozdní věk dospělosti (stárnoucí dospělý, plná zralost dospělého) – asi od 45–50 do 65–70 let.*
- *Věk starého dospělého člověka – od 65 (67) – 70 do 80 let.*
- *Senium, stařeectví – od 80 let.*

Kategorizace nabízí široké rozpětí věkového spektra klientely, což umožní rozšířit výzkumný vzorek o canisterapeuty vykonávající činnost kupříkladu na základních školách speciálních či praktických (v době přípravy diplomové práce).

1.3 Canisterapie

Kapitola si klade za cíl konceptualizovat soudobé pojetí canisterapie. Následující text objasní terminologický rámec metody, jenž je důležitý také pro doplnění celkového terminologického aparátu práce. Text obsahuje deskripci pozitiv působení metody na cílovou skupinu osob s mentálním postižením. Součástí je sumarizace výsledků pilotního šetření autorky práce realizovaného v roce 2015. Textem se prolínají příklady zahraniční praxe, které mohou posloužit pro komparaci současného stavu canisterapie u nás a v zahraničí.

Canisterapie neboli terapeutické působení na člověka prostřednictvím psa, je metodou, která nachází své uplatnění u variabilní škály klientů. Ensminger (2010) uvádí jednu z prvních studií, která se zabývá terapeutickým působením psa na člověka. Autorem je psycholog Boris Levinson, který započal svou výzkumnou činnost v roce 1960. Podnětem k realizaci výzkumu se stala situace, kdy do té doby nekomunikující klient začal sdělovat své problémy psovi Levinsona. Ten se rozhodl zaměřit na terapeutické působení psa na člověka, o kterém vydal řadu publikací. Odborné zdroje jej považují za zakladatele terapie za pomoci zvířete (Schubert, 2012).

Pro získání vhledu do problematiky je nezbytné nastínit několik pojmů terminologického rámce metody. Na úvod je potřeba podotknout, že terminologický aparát metody je značně variabilní. Napříč odbornou literaturou však převažuje užití terminologie obecné zooterapie v kontextu canisterapie. Fine (2010, in Frakes, 2012) uvádí pojem *Animal-Assisted*

Interventions (dále jen „AAI“), který lze pokládat za zastřešující termín zahrnující v sobě metody *Animal-Assisted Therapy* (dále jen „AAT“) a *Animal-Assisted Activities* (dále jen „AAA“). AAI je tedy možno chápat jako jakoukoliv intervenci, kde je pes součástí terapeutického procesu či prostředí, ve kterém canisterapie probíhá (tamtéž). Termín AAT vysvětluje kupř. Ensminger (2010), který jej definuje jako cílenou terapeutickou metodu vykonávanou erudovaným profesionálem (psychiatrem, psychologem a dalšími) za účasti psa, který se tímto stává součástí terapeutického procesu. Výše uvedené je možné podložit i definicí organizace *Delta Society* z roku 1996, která se objevuje napříč odbornými články zahraničních autorů (Frakes, 2012). Definice je ve své podstatě totožná s Ensmingerovou. Oproti tomu AAA autoři Kruger a Serpell (2006, in Glenk, 2017) definují jako metodu, která může být prováděna dobrovolníky a oproti AAT zde není nutné stanovení cíle procesu, vedení dokumentace a následná evaluace procesu. Palley, O'Rourke a Niemi (2010) upozorňují na absenci standardizace metod a vzájemné prolínání termínů AAA a AAT v praxi. Ensminger (2010) uvádí širokou škálu dále užívaných termínů-kupř. *Pet therapy*, *Pet psychotherapy*, *Pet-facilitated therapy*, *Pet facilitated psychotherapy*, *Four-footed therapy*, *Pet-mediated therapy*, *Companion-animal therapy* a další. Další odborné zdroje operují s termíny *Kynotherapy* (Korczyński, Popiolek, 2016), *Canine therapy* (Ciok, 2001), *Dog-Assisted therapy* (Elmaci, Cevizci, 2015). Nejednotnost terminologického rámce metody je zřejmá. Obdobná situace je patrná i v České republice. Zastřešujícím termínem se stal pojem *canisterapie*, který zavedla Jiřina Lacinová. Ta je považována za průkopníka metody (Klech, 2014, in Müller et al., 2014). Stejně jako v zahraničí je metoda dále členěna na *Aktivity za asistence zvířat* a *Terapie za asistence zvířat* (Galajdová, 2011). Ukazuje se však, že výše uvedené členění se objevuje pouze v teoretické rovině. V praxi dochází ke stírání rozdílů mezi AAA a AAT, což je možné podložit výzkumným šetřením autorky Nedvědové (2008), které ukázalo, že samotní canisterapeuté nejsou schopni zařadit typ vykonávané praxe do jedné z kategorií. V našich podmínkách se v souvislosti s výše uvedeným užívá především pojmu canisterapie – zajímavé je, že samotná autorka termínu Lacinová (2012) jej považuje za „*etymologický paskvil*“, který měl sloužit jako termín dočasný. Jak dále autorka podotýká, termín zahrnuje i intervence, které jsou provozovány bez stanovení cílů a dokumentování celého procesu, rovněž bez přítomnosti odborníka. Kritické zkoumání terminologického aparátu však není předmětem a cílem této práce, nicméně vzhled do problematiky terminologie je důležitý ke stanovení terminologického aparátu práce, kdy bude vzhledem k výše uvedenému operováno s obecným pojmem canisterapie.

Popularita metody zaznamenává vzrůstající tendenci, jak uvádí autor Korczyński (2016), stále více terapeutů, učitelů a rodičů projevuje zájem o tuto metodu. Autor dále popisuje úspěšné užití canisterapie v rámci působení pedagogického, rehabilitačního či psychoterapeutického u klientů dětského i dospělého věku. V konsenzu s výše uvedeným, Ensminger (2010) zmiňuje vzrůstající poptávku po canisterapeutických týmech. Jak dále autor uvádí, kromě poptávky vzrůstá i nabídka, tedy počet canisterapeutických týmů. Za hlavní aspekt růstu popularity metody lze nepochybně považovat možnost užití metody u širokého spektra klientů. Odborné zdroje nabízí četné studie věnující se působení canisterapie na rozličné skupiny osob s disabilitou, se kterými se setkáváme v praxi speciálního pedagoga – psychopeda. Studie se věnovaly kupř. osobám s Downovým syndromem (Korczyński, Popiolek, 2016), osobám s poruchou autistického spektra (Fung, 2015; Obrusnikova et al., 2012), s chronickým psychiatrickým onemocněním (Nurenberg et al., 2015), osobám s mozkovou obrnou a mentální disabilitou (Elmaci, Cevizci, 2015) a osobám s demencí (Olsen et al., 2016). Je možné konstatovat, že cílové skupiny osob jsou totožné s klientelou speciálního pedagoga – psychopeda. V rámci výše uvedených studií je možné deskribovat pozitiva, která metoda přináší cílovým skupinám. Elmaci, Cevizci (2015) popisují cílovou skupinu dětí s mozkovou obrnou a mentálním postižením (výzkumu se však účastnily i osoby 18+, proto je možné studii považovat za relevantní zdroj pro práci, pozn. autorky), které se v rámci canisterapeutických hodin naučily zvládat úzkost, strach. Výzkumníci zaznamenali zlepšení ovládní motoriky vzhledem k možnostem jedinců. Autoři zmiňují vzrůstající empatii ve vztahu klient-pes a zlepšení komunikačních dovedností klientů. Pilotní šetření autorky práce (2015) přináší pozitivní výsledky působení canisterapie u dospělé klientely s mentálním postižením. Kontakt se psem přináší cílové skupině uvolnění, pocity radosti a štěstí. Pes napomáhá i ke snížení agresivity u klientů a k nárůstu sebevědomí, díky aktivitám, kdy mají klienti za úkol dávat psovi povely. Frakes (2012) sumarizuje benefity vypořádané při své práci a hodnotí metodu canisterapie jako přínosnou nejen pro klienty, ale i pro pracovníky zařízení a samotná zvířata. Konkrétně autorka zmiňuje redukci stresu u klientů i pracovníků. Klienti se za přítomnosti psa více zapojují do činností, pes je pozitivním aspektem v období deprese klienta, zároveň slouží jako vděčné téma konverzace, v neposlední řadě má přítomnost psa pozitivní vliv na interakci klienta a pracovníků. Autorka zmiňuje i pozitiva, která canisterapie přináší samotným zvířatům. Důležitou komponentou předpokladů psa pro výkon canisterapie je perfektní zdravotní stav. Vzhledem k tomuto je zvířeti často poskytována nadstandardní veterinární péče. Zvířata jsou také lépe socializovaná. V neposlední řadě vidí autorka jako pozitivum větší množství času, které zvíře tráví se svým

chovatelem a v interakci s dalšími lidmi. Pozitiva metody uvádí i informační brožura organizace *Therapy Dogs International* (dále jen „TDI“) – pro doplnění výše zmíněného je možno uvést bezpodmínečné přátelství zvířat, ve kterém absentuje hodnocení vzhledu či zvláštností chování klientů. Zároveň brožura TDI proklamuje nutnost pokračovat v klinických studiích vazby člověka a zvířete.

Dle výše uvedeného lze canisterapii považovat za metodu s velkým potenciálem, přínos pro klientelu je nesporný. Nicméně cesta k realizaci metody je poznamenána řadou problematických aspektů. Výzkumné šetření autorky práce z roku 2015 přineslo poznání několika oblastí výkonu canisterapeutické činnosti, které lze považovat za problematické. Značnou komplikací profesionalizace canisterapie je absence stabilních podmínek potřebných k realizaci canisterapeutické činnosti. V tuzemských podmínkách panuje značná roztržitost a nejednotnost v přístupu organizací, které se specializují na přípravu canisterapeutických týmů. Organizací napříč republikou je nespočet, zastřešující instituce určující jednotnou metodiku však chybí. Informaci lze podložit výrokem autorky Svobodové (2011), která v soudobé canisterapii postrádá existenci řídicího orgánu a závazných pravidel. Jak dále autorka podotýká, každá organizace má své dokumenty, kterými se řídí. Napříč odbornými zdroji lze dohledat zmínky o snaze ukotvení canisterapie, sjednocení pravidel a vzniku řídicí organizace. Svobodová (2011) zmiňuje založení *Canisterapeutické společnosti* Lenkou Galajdovou v roce 1997, která však záhy zanikla. Lacinová (2008) popisuje založení *Canisterapeutické asociace* (dále jen „CTA“) v roce 2003. Dle autorky bylo posláním asociace sjednocení „roztržitých“ organizací a prosazování zájmů sjednocených organizací. CTA vstoupila do celoevropské zastřešující organizace *ESAAT*. Jedním ze záměrů členství v této organizaci mělo být využití její supervizní funkce a pravomoci pro udělování akreditací jednotlivým organizacím. CTA na základech standardů kvality sociálních služeb vypracovala i metodiku canisterapie a etický kodex. Nicméně Eisertová (2008) konstatuje existenční krizi CTA a její následný zánik. Snahy o sjednocení lze vypořádat také u autorky Tvrdé (2008), která popisuje vizi *Unie canisasistentů*. Unie by podle autorky měla usilovat o ukotvení napříč resorty, o profesionální růst canisasistentů a dodržování etického kodexu. Bohužel další zmínky o Unii canisasistentů se nepodařily dohledat. Pokusy o sjednocení a metodiky a ukotvení této terapeutické metody lze považovat za neúspěšné.

Možným východiskem pro sjednocení metodiky jednotlivých organizací by mohlo být výše uvedené členství v *ESAAT*. Jediným českým zástupcem v této mezinárodní organizaci je *Výcvikové canisterapeutické sdružení Hafík*. *ESAAT* poskytuje členským organizacím

možnost získání akreditace pro oblast vzdělávání a přípravy canisterapeutických týmů. ESAAT nabízí akreditaci ve dvou stupních. První stupeň umožňuje organizacím, které splnily podmínky akreditace, poskytovat tzv. základní výcvik. Následující text uvede podobu žádosti o akreditaci základního canisterapeutického kurzu. Podoba žádosti o akreditaci profesionálního canisterapeutického kurzu, tzn. 2. stupně, v textu uvedena nebude. Struktura žádosti pro první i druhý stupeň je totožná, liší se v náročnosti požadovaných podmínek.

Žádost o akreditaci obsahuje následující náležitosti (ESAAT – European Society for Animal Assisted Therapy, 2017, online):

1. Základní informace o organizaci
2. Forma organizace
3. Kontaktní osoba
4. Přesný popis kurzu, který má být akreditován
5. Strukturu organizace kurzu
  - Orgán odpovědný za základní kurz
  - Profesní odpovědnost
  - Prostory a technické zázemí
6. Informace o základním kurzu (je potřeba dokázat dostupnost informací pro zainteresované subjekty kupř. v podobě letáků, webových stránek, reklam)
7. Struktura základního kurzu
  - Délka kurzu (povinná délka základního kurzu je 35 hodin)
  - Kurikulum a pracovní materiál (popis jednotlivých výukových lekcí, popis kompetencí a schopností, které by měli účastníci kurzu získat, materiály k jednotlivým výukovým lekcím)
  - Obsah základního kurzu (popis teoretického rámce kurzu a požadavků na výkon praktické části kurzu)
8. Podobu záznamů o výkonu
  - Aktivní účast na teoretických seminářích (dokumentace účasti na vzdělávacích akcích, kdy účast by měla být minimálně 80%)
  - Zkoušky (zkušební řády, počet a popis jednotlivých zkoušek, pravidla pro bodování, složení zkušební komise, požadavky pro připuštění ke zkoušce a možnost opakování zkoušek, zkouška musí obsahovat část praktickou a část teoretickou. Teoretická část zkoušky může být písemná nebo ústní a musí

obsahovat alespoň 30 otázek. Část praktická mimo jiné testuje chování psa v každodenních situacích, chování k lidem v přímém i nepřímém kontaktu, chování během krmení či hraní, hodnotí se vzájemná interakce psovoda a psa v týmu)

- Dokumentace o výkonu praxe (jsou požadovány minimálně tři návštěvy adekvátního zařízení pod dohledem zkušenějšího či supervizního týmu, tyto návštěvy musí být dokumentovány)
9. Lektoři (přehled konkrétních lektorů jednotlivých lekcí. Je požadován stručný životopis lektorů a specifika jejich kvalifikace, která musí být adekvátní k lektorovaným lekcím)
  10. Náklady (cena kurzu)
  11. Konečné osvědčení (rozlišuje, zda se jedná o tým vykonávající pedagogickou, terapeutickou či podpůrnou intervenci)
  12. Pravidelné ověřování (všechny týmy jsou jednou za rok kontrolovány, povinná kontrola zahrnuje přezkoušení poslušnosti zvířete a kontrolu dokumentace o zdravotním stavu zvířete. Každé dva roky je nezbytné zkontrolovat plnění povinnosti dalšího vzdělávání psovoda v délce 16 hodin)

Lze předpokládat, že koncipování kurzů dle modelu ESAAT by mohlo být východiskem pro řešení některých dalších problematických aspektů. Jak ukázalo pilotní šetření autorky práce (2015), markantní nedostatky je v našich podmínkách možné pozorovat v rámci přípravy canisterapeutů – psovodů. Požadavky jednotlivých organizací na vzdělání canisterapeutů se liší. Stejně tak kurzy nabízené institucemi mají různou délku trvání a účast canisterapeutů je založena na bázi dobrovolnosti. Vzdělávání canisterapeutů se, v některých případech, stává opomíjenou oblastí a veškerá pozornost je směřována na výcvik psa. Nicméně právě osobu psovoda lze považovat za klíčovou v rámci celého procesu. Canisterapeutem by měl být především zkušený kynolog, který zná svého psa a je schopen vyzorovat jeho případnou nepohodu. Důležitým aspektem úspěšné aplikace metody je vztah canisterapeuta k cílové skupině, znalost problematiky případného postižení a v návaznosti na výše uvedené schopnost užití vhodných metod práce. Bohužel zmíněné aspekty bývají přehlíženy. Problematická je i oblast zkoušek k obdržení certifikace k výkonu činnosti. V návaznosti na výše uvedené lze konstatovat, že zkoušky jsou spíše zaměřeny na psa než na osobu canisterapeuta. Zkoušky u jednotlivých organizací mají odlišnou délku trvání, jejich platnost se také liší – existuje potencialita setkání se s canisterapeutickým týmem, kdy psovod absolvoval akreditovaný

vzdělávací kurz a se svým psem úspěšně složil zkoušky po absolvování kurzu v některé z organizací a „protipólem“ může být canisterapeutický tým, který získal certifikaci pouhým jednodenním přezkoušením. Připravenost canisterapeutických týmů se posléze odráží na průběhu canisterapeutické hodiny. Častou komponentou užívanou během canisterapeutické hodiny je polohování. Polohování je fyzioterapeutickým konceptem, který vyžaduje přítomnost odborníka – fyzioterapeuta. Idea zapojit do procesu polohování psa se zrodila právě v hlavách fyzioterapeutů. Užití psa namísto podpůrných polštářů přináší několik pozitivních aspektů. Tělesná teplota psa je zhruba o jeden stupeň Celsia vyšší než teplota člověka, při polohování tak dochází k prohřívání svalstva klientů a zjevnému spasmolytickému efektu. Klient spontánně přizpůsobuje rytmus svého dechu rytmu dechu psa, tudíž dochází k celkovému uvolnění klienta. Důležitý je motivační aspekt, který polohování se psem nabízí. Výzva k pohazení psa klienta motivuje k realizaci pohybu, který by za jiných okolností nebyl ochoten provést. Správně provedené polohování za pomoci psa/psů lze označit za efektivní metodu (Anitera, 2017, online). Jak ukázalo výzkumné šetření, v některých zařízeních není nutnost přítomnosti fyzioterapeuta při polohování se psem řešena. Záleží na uvážení canisterapeuta, zda přítomnost fyzioterapeuta vyžaduje či nikoliv. Rizika, která s sebou nese neodborná manipulace s klientem, jsou vysoká. Polohování je další oblastí, která by měla být řešena jasnou, jednotnou metodikou, která by měla stanovit povinnost přítomnosti fyzioterapeuta při procesu polohování. Další plánování průběhu hodiny, výběr vhodných aktivit a pomůcek závisí na volbě canisterapeuta. Opět se zde promítá absence jasně metodiky, která by mohla proces plánování hodiny značně usnadnit. Stejně tak chybí specializované canisterapeutické pomůcky – canisterapeuté jsou v tomto ohledu odkázáni na vlastní invence a nápady. Vzhledem k tomuto existuje reálná možnost vyhoření canisterapeuta, který i přes svou kreativitu může dospět do stádia, kdy nebude schopen vytvářet adekvátní náplň hodin. Prevenci syndromu vyhoření lze považovat v oblasti canisterapie za nedostatečnou. Chybí především odborná supervize, která je nezbytná při výkonu jakékoliv tzv. „pomáhající profese“. Absence adekvátního ohodnocení canisterapeutů může taktéž přispět k možnému syndromu vyhoření. Jak ukázalo výzkumné šetření, je canisterapie odvětvím, které neumožňuje adekvátní výdělek. Canisterapeutické týmy často poskytují své služby na bázi dobrovolnosti, bez jakéhokoli příjmu. Další variantou je provozování canisterapie na živnostenský list, výdělky jsou však tak nízké, že sotva postačují k pokrytí nákladů spojených s provozováním canisterapie.

Cíl predikovaný v úvodu kapitoly, tedy konceptualizování soudobého pojetí canisterapie, lze považovat za splněný. Studium odborných zdrojů přineslo mj. východisko pro realizaci praktické části práce. V rámci praktické části dochází na základě výpovědí účastníků výzkumného šetření ke koncipování obsahu canisterapeutického kurzu dle požadavků ESAAT.

2 CÍLE PRÁCE A VÝZKUMNÉ OTÁZKY

Na základě výsledků pilotního šetření autorky práce bylo stanoveno téma práce. Pilotní šetření přineslo zjištění problematických aspektů výkonu canisterapeutické činnosti v kontextu práce s dospělým klientem s mentálním postižením. Od výsledků pilotního šetření se odvíjí **zkoumaný problém**, kdy lze konstatovat, že v současné době není obsah canisterapie metodicky ani obsahově vymezen, což může mít vliv na kvalitu canisterapeutické intervence a tím být i determinantou kvality směrem ke klientovi. Na základě zkoumaného problému se práce věnuje návrhům doporučení pro canisterapeutickou praxi. Návrhy doporučení jsou směřovány do oblasti koncepce canisterapeutických kurzů a zkoušek.

Cíle výzkumu byly stanoveny tyto:

- 1. Popsat a analyzovat návrhy podoby ideálního canisterapeutického kurzu koncipovaného vybranými canisterapeuty.*
- 2. Popsat a analyzovat návrhy podoby ideální canisterapeutické zkoušky koncipované vybranými canisterapeuty.*
- 3. Na základě analýzy získaných dat a interpretace výsledků navrhnout podobu ideálního canisterapeutického kurzu.*
- 4. Na základě analýzy získaných dat a interpretace výsledků navrhnout podobu ideální canisterapeutické zkoušky.*

Při konceptualizaci výzkumného šetření byly zvoleny následující **výzkumné otázky**:

- 1. Jaká je podoba ideálních canisterapeutických kurzů koncipovaných vybranými canisterapeuty?*
- 2. Jaká je podoba ideálních canisterapeutických zkoušek koncipovaných vybranými canisterapeuty?*

3 METODICKÝ RÁMEC VÝZKUMNÉHO ŠETŘENÍ

3.1 Kvalitativní přístup

Pro zpracování autorského výzkumného šetření bylo užito **kvalitativního přístupu**. Autoři napříč odbornou literaturou nabízí možnosti, jak nahlížet na problematiku kvalitativního přístupu. Strauss a Corbinová (1999) jej poměrně jednoduše definují jako přístup, který k dosažení výsledků neužívá statistických procedur ani jiných způsobů kvantifikace. Miovský (2006) kvalitativní přístup vnímá jako přístup užívající kvalitativních metod pro zpracování nekvantifikovaných či nekvantifikovatelných vlastností zkoumaných jevů. Švaříček a Šed'ová (2014) uvádějí sumarizaci možností definování kvalitativního přístupu, kdy každá definice akcentuje jiný znak kvalitativního přístupu. V konsenzu s uvedeným autoři člení definice do čtyř kategorií na definice, které jsou založeny na metodě sběru dat, na užití metodě usuzování, na typu dat a na způsobu analýzy:

1. Hendl (2005) deskribuje **metody sběru dat** jako relativně málo standardizované. Podle autora lze užít různorodého materiálu, který výzkumníkovi přiblíží všední život zkoumaných lidí. Příkladem materiálu jsou přepisy poznámek z pozorování a rozhovorů, deníky, osobní komentáře, fotografie apod. „*Zjednodušeně řečeno, nástrojem kvantitativního výzkumu je dotazník, zatímco kvalitativní výzkumníci používají rozhovor.*“ (Švaříček, Šed'ová, 2014, s. 13). Uvedenou definici lze považovat za značně simplifikovanou, nicméně vystihující základní diferenciaci užití metod sběru dat u kvantitativního a kvalitativního přístupu.
2. Z výše uvedených metod sběru dat lze odvodit i **typ dat**, kdy výzkumník bude pracovat především s daty slovní a textové povahy. (tamtéž)
3. V rámci **metody usuzování** Hendl (2005) popisuje induktivní analýzu a interpretaci dat, kdy výzkumník vytváří obraz, jehož kontury a části jsou získávány v průběhu sběru dat. Švaříček a Šed'ová (2014) zmiňují princip opakování, na kterém je indukce založena. Jak dále autoři uvádí, opakování singulárních výroků umožňuje přijetí tvrzení obecného, univerzálního charakteru. Autoři zároveň zdůrazňují pravděpodobnostní povahu takového tvrzení. S důrazem na pojetí práce je důležité poznamenat, že v rámci kvalitativního přístupu výzkumník střídá úroveň dat a teorie, tedy indukce a dedukce. (tamtéž) Stejně tak Miles a Huberman (1994, in Gulová, Šíp et al., 2013) nevyklučují možnost užití přístupu jak deduktivního tak induktivního

charakteru. Autoři považují za vhodné vytvořit před počátkem samotného výzkumu provizorní seznam kódů.

4. K problematice **analýzy** lze citovat Hendla (2005, s. 223): „*Při kvalitativní analýze a interpretaci jde o systematické nenumerické organizování dat s cílem odhalit témata, pravidelnosti, datové konfigurace, formy, kvality, vztahy.*“ Jak dále autor podotýká, data kvalitativní povahy nelze příliš redukovat, a proto je interpretace dat doplňována citacemi částí rozhovorů a dalších textových materiálů. Výše uvedené charakteristiky odůvodňují využití kvalitativního přístupu pro celkové pojetí a zpracování výzkumného šetření.

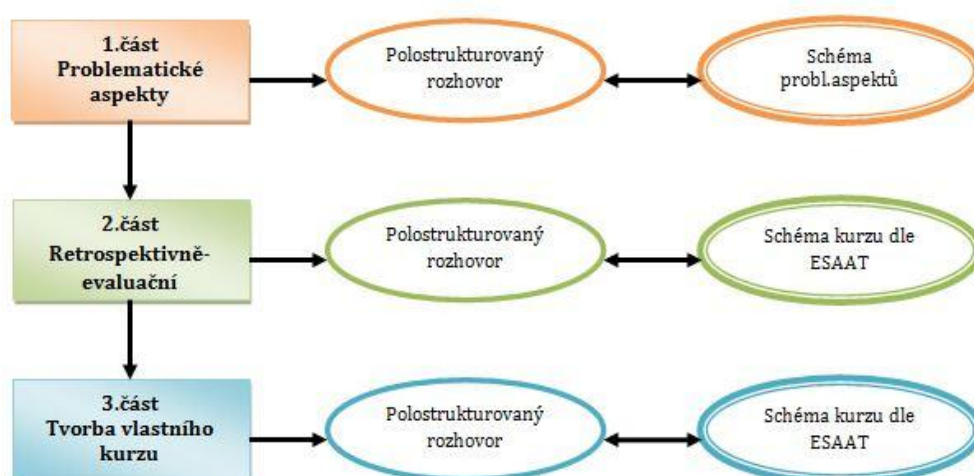
Ke koncipování výzkumného šetření byl zvolen design výzkumu, a sice kombinace **osobní případové studie s vybranými prvky akčního výzkumu**. Dle autorů Švaříčka a Šed'ové (2014) je případ integrovaným systémem, kdy každý zkoumaný aspekt je posuzován nikoliv izolovaně, ale jako součást celého systému. Objevováním vztahů mezi jednotlivými zkoumanými aspekty dochází k vysvětlování podstaty případů. Stěžejní je porozumět případu v kontextu jeho přirozeného prostředí. Hendl (2005) specifikuje **osobní případovou studii**, která byla zvolena jako základní koncepční přístup výzkumného šetření. Autor ji chápe jako detailní výzkum určitého aspektu u jedince, kdy je pozornost směřována na možné příčiny, faktory, procesy, zkušenosti a determinanty, které aspekt mohou ovlivňovat. Osobní případovou studii autor řadí do kategorie typů studií podle sledovaného případu. Oproti tomu Yin (1994, in Hendl, 2005) „dělí“ případové studie dle požadovaného typu výsledku na exploratorní, explanatorní, deskriptivní a evaluační. Dle tohoto hlediska je výzkumné šetření koncipováno jako **deskriptivní případová studie**, která si klade za cíl kompletní deskripci zkoumaného jevu. Design osobní případové studie deskriptivního charakteru byl, pro potřeby výzkumného šetření, doplněn o prvky **akčního výzkumu**. Východiskem pro užití prvků akčního výzkumu je předpoklad zvětšení vlivu výzkumu v důsledku aktivní účasti skupiny, na kterou je výzkum cílen (Hendl, 2005). Pro užití akčního výzkumu nabývá na důležitosti především dodržení dvou stěžejních kroků. „*Na začátku se musí definovat problém praxe a cíl změn. Druhý krok se týká dalšího pokračování projektu. Ten se odehrává ve stálém pohybu mezi sběrem informací, reflexí a praktickou akcí. Systematické vyhledávání informací má poskytnout náměty k diskusi, která probíhá jako jejich zkoumání, problematizování a konfrontování s jinými prameny informací, např. s odbornou literaturou. Cílem je vypracování orientace, jež povede k jednání v terénu.*“ (Hendl, 2005, s. 138)

Sběr dat lze na úrovni jednotlivých případů rozdělit na tři části (Schéma 1):

1. V první části byla ke sběru dat užita technika **polostrukturovaného rozhovoru**. Jak uvádějí Švaříček a Šedřová (2014), příprava polostrukturovaného rozhovoru vede k vytvoření **schématu základních témat**. Na základě pilotního šetření autorky práce z roku 2015 bylo vytvořeno **schéma vybraných problematických aspektů** (Příloha 2), jehož účel spočíval v seznámení nových účastníků šetření s výsledky pilotního šetření. Jak podotýká Miovský (2006) schéma určuje okruhy otázek, které je nutné probrat a pro tazatele se stávají závaznými, variabilita polostrukturovaného rozhovoru poté spočívá v možnosti zaměňování pořadí okruhů, tak aby bylo vytěženo maximální množství informací.
2. I ve druhé části bylo ke sběru dat užito techniky **polostrukturovaného rozhovoru**. Stejně jako v první části i zde došlo k podložení rozhovoru **schématem** (Příloha 3). V tomto případě se jednalo o schéma, které ve své podstatě „kopíruje“ podobu žádosti o akreditaci vzdělávacího kurzu canisterapie v dikci ESAAT.
3. Ve třetí části dochází ke kombinaci techniky **polostrukturovaného rozhovoru** s **projektivní technikou**. Projektivní techniky jsou Miovským (2006) považovány za vhodnou variantu získávání dat kvalitativní povahy. Ve výzkumném šetření je užito projektivní techniky – Záznam **textu do schématu („Tvorba vlastního kurzu“)** (Příloha 3). Jak uvádí Mareš (2002, in Miovský, 2006), zvolení vhodné kombinace metod umožní rozšíření možností výzkumu a zlepšení kontroly validity.

Schéma 1 Užití techniky sběru dat

Stěžejním prvkem kvalitativního přístupu je *triangulace*. Švaříček a Šed'ová (2014) vnímají triangulaci jako prvek, který zaručuje rozmanitost způsobů nahlížení na zkoumanou otázku. Jinými slovy, podle Hendla (2005) jde především o potvrzení výsledků za pomoci aplikace jiných metod. Jedná se tedy o důležitý prvek podpory validity výzkumu. Denzin (1989, in Hendl, 2005) uvádí typy triangulace, z nichž byly pro potřeby výzkumného šetření užity následující:

1. **Datová triangulace** – jednalo o data z retrospektivně-evaluační části výzkumu a data získaná projektivní technikou – Záznam textu do schématu.
2. **Metodologická triangulace** – došlo ke kombinaci techniky polostrukturovaného rozhovoru s projektivní technikou.

3.2 Volba a výběr případů

Jak uvádějí autoři Švaříček a Šed'ová (2014), výběr případů je determinován výzkumným problémem a na něj navazujícími výzkumnými otázkami. Hendl (2005) hovoří o důležitosti výběru případů v rámci nejen kvalitativního, ale i kvantitativního výzkumu.

Pro potřeby autorského výzkumného šetření bylo vybráno **účelové vzorkování** jako technika konstrukce vzorku. Dle Pattona (1990, in Hendl, 2005) účelové vzorkování spočívá ve výběru jednotlivých případů v závislosti na účelu výzkumného šetření. Autor dále dělí účelové vzorkování na další podskupiny. Jednou z nich je i vzorkování **kriteriální**, které bylo užito v rámci výzkumného šetření. V souvislosti s volbou kriteriálního vzorkování bylo nutné stanovit kritéria umožňující akceptaci osoby jako případu.

Kritéria výběru případů byla následující (totožná s kritérii výběru případů v pilotním šetření, pozn. autorky):

- 1) **Věk**: bez rozlišení
- 2) **Pohlaví**: bez rozlišení
- 3) **Canisterapeutická zkouška**: ano
- 4) **Zkušenost s prací s klientelou s mentálním postižením**: ano
- 5) **Další akreditované vzdělání v canisterapii**: bez rozlišení
- 6) **Pracovní zkušenost v sociálních službách**: bez rozlišení
- 7) **Pracovní zkušenost v resortu zdravotnictví**: bez rozlišení
- 8) **Aktuální výkon práce canisterapeuta**: bez rozlišení
- 9) **Délka praxe**: bez rozlišení

10) **Souhlas s účastí ve výzkumu – aktivní:** ano

11) **Nenárokovost odměny**

3.3 Popis získávání případů

Oslovování případů probíhalo prostřednictvím zpráv na sociální síti *Facebook*. První skupinou oslovených případů byli známí autorky práce. Případem č. 1 se stala Lucka, která následně doporučila svou kolegyni z práce Mirku (lze konstatovat částečné užití metody sněhové koule). Mirka se stala případem č. 2. Následovalo oslovení účastníků pilotního šetření z roku 2015. Účast na výzkumném šetření přislíbila Iva i Jitka, rozhovor však proběhl pouze s Ivou, která se stala případem č. 3. Jitka svou účast přislíbila, ale následně nereagovala na zprávy. V neposlední řadě došlo k oslovení dvou potenciálních účastníků výzkumného šetření prostřednictvím emailu na základě doporučení známého autorky. Snaha o zkontaktování však zůstala bez odezvy. Pro přehlednost následuje znázornění přehledu oslovených osob za pomoci Tab. 1.

Tab. 1 Přehled oslovených případů

Osoba	Získání kontaktu	Způsob oslovení	Realizace rozhovoru
Lucka	Známost autorky	Zpráva na Facebooku	Byl realizován
Mirka	Doporučení Lucky	Zpráva na Facebooku	Byl realizován
Iva	Známost autorky – účastník pilotního šetření	Zpráva na Facebooku	Byl realizován
Jitka	Známost autorky – účastník pilotního šetření	Zpráva na Facebooku	Neproběhl – nereagování na zprávy
Věrka	Doporučení známého	Email	Neproběhl – email bez odezvy
Petra	Doporučení známého	Email	Neproběhl – email bez odezvy

3.4 Sběr dat

Užité techniky sběru dat jsou popsány výše – jednalo se o *polostrukturovaný rozhovor a projektivní techniku – Záznam textu do schématu* („*Tvorba ideálního kurzu*“). Rozhovor byl ve dvou případech realizován v prostředí kanceláře účastníků výzkumného šetření. V jednom případě bylo zvoleno prostředí kavárny. Nutno podotknout, že prostředí bylo ve všech

případech vyhovující pro potřeby výzkumného šetření. Atmosféra působila nenuceně a přirozeně, což se dalo, vzhledem k známosti autorky s jednotlivými účastníky šetření, předpokládat. Průběh šetření byl u všech případů totožný. Úvodem byly případy seznámeny s předpokládaným průběhem rozhovoru, zároveň jim byly vysvětleny náležitosti *informovaného souhlasu* (Příloha 1), který byl následně oboustranně podepsán. Výzkumník případy opětovně upozornil na požadavek nahrávání vedeného rozhovoru. Rozhovor začal obecnými otázkami, které měly za úkol odstranit případnou nervozitu, která však, vzhledem ke známosti výzkumníka s účastníky šetření, nebyla patrná. Obecné otázky „přešly“ pozvolna do dominující části rozhovoru, ve které byla získána stěžejní data pro následnou analýzu. V další fázi došlo k pozvolnému ukončování rozhovoru. Průměrná časová náročnost rozhovoru byla 70 minut. Atmosféru provázející jednotlivé rozhovory lze popsat jako otevřenou, příjemnou a uvolněnou. Účastníci šetření jsou známými autorky práce, tedy je přirozené, že během rozhovoru si navzájem tykali. Po ukončení rozhovoru byl účastníkům šetření věnován malý upomínkový předmět.

3.5 Etické aspekty studie

Při koncipování a realizaci výzkumného šetření nabývá na důležitosti dodržování etických zásad výzkumu. Souhrn hlavních zásad etického jednání při výzkumu uvádí kupř. Hendl (2005):

1. *Potřeba získat poučený (informovaný) souhlas* – zásada byla naplněna předložením informovaného souhlasu účastníkům výzkumného šetření. Účastníci šetření měli dostatek času k jeho prostudování a následnému doptání se na případné nejasnosti. Informovaný souhlas byl k podpisu předkládán ve dvou vyhotoveních, každé s platností originálu. K podpisu souhlasu došlo před začátkem každého z rozhovorů. Následně bylo jedno vyhotovení ponecháno účastníku šetření. Druhé vyhotovení je uloženo v zabezpečeném prostředí u autorky práce. Znění informovaného souhlasu je pro ilustraci uvedeno v příloze této práce (Příloha 1).
2. *Přístup k nezletilým* – se zásadou nebylo pracováno vzhledem k faktu, že se výzkumného šetření neúčastnily nezletilé osoby.
3. *Zatajení informací účastníkům* – konkrétní cíl výzkumného šetření nebyl účastníkům dopředu sdělen, aby nedošlo k ovlivnění a zkreslení jejich výpovědí. Hendl (2005) podotýká, že v tomto případě je nezbytné na konci studie účastníky obeznámit

s okolnostmi výzkumu. Vzhledem k výše uvedenému a přání samotných případů bude práce v případě požadavku případům zaslána.

4. *Svoboda odmítnutí* – splnění zásady bylo podloženo podepsaným informovaným souhlasem, ve kterém je uvedena informace o možnosti odstoupení a ukončení účasti na výzkumném šetření. Informace byla účastníkům před začátkem rozhovoru zdůrazněna.
5. *Anonymita* – podle Hendla (2005) v ideálním případě není identita účastníků šetření známa ani výzkumníkovi. Pokud tento ideální případ naplnit nelze, je povinností výzkumníka zaručit, aby identita nebyla odhalena nikomu dalšímu. V rámci práce je anonymita případů zaručena změnou jejich jmen.

3.6 Limity výzkumného šetření

Během realizace výzkumného šetření, stejně jako při analýze dat, se objevily aspekty, které lze pokládat za limity studie. Limity studie lze didakticky rozřadit do čtyř kategorií, a to na limity v procesu výzkumu, limity na straně výzkumníka, limity na straně případu a možné limity v prostředí.

1. První uvedenou oblastí jsou *limity procesu výzkumu*. Možným limitem je velikost výzkumného vzorku. Aby došlo k náležitému podpoření teoretické saturace, plánovaná velikost výzkumného vzorku čítala 5 případů. Vzhledem k okolnostem se výzkumného šetření zúčastnily „pouze“ 3 případy, což lze považovat za možný limit výzkumného šetření. V souvislosti s počtem případů přichází v úvahu jako možný limit šetření nedostatek získaných dat. Přesto však došlo k teoretické saturaci.
2. Další oblastí jsou *limity na straně výzkumníka*. Je nezbytné poznamenat, že se jedná o v pořadí druhou vědeckou práci autorky a zároveň druhou vlastní zkušenost s kvalitativním výzkumem, a tak za možný limit výzkumného šetření lze považovat nevelkou zkušenost s realizací výzkumného šetření. Dalším možným limitem je aktuální psychosomatický stav výzkumníka, kdy svou roli mohla sehrát únava, popřípadě nevolnost a s ní spojená ztráta koncentrace. Na straně výzkumníka mohlo dojít také k pokládání komplikovaných, sugestivních či nejasných otázek, což lze považovat také za možné limity výzkumného šetření.
3. Na straně *výzkumného vzorku* je limitem ochota jednotlivých případů ke sdílení svých zkušeností pro potřeby výzkumného šetření. Stejně jako v případě výzkumníka i na straně případu může sběr dat ovlivnit aktuální psychosomatický stav jedince, jeho

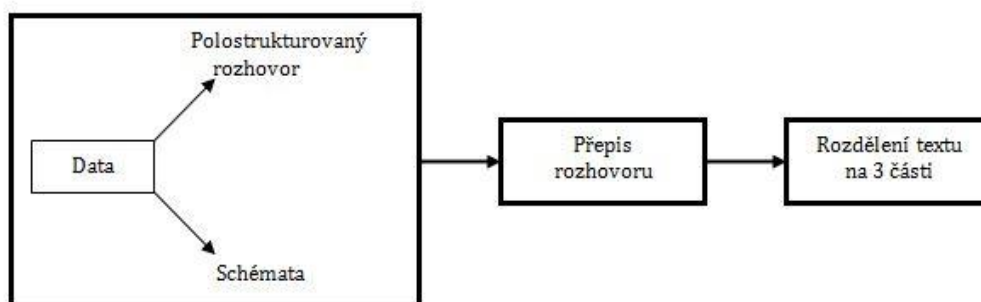
možná únava či další zdravotní aspekt, kdy může dojít k ovlivnění pozornosti osoby. V souvislosti s pozorností lze zmínit jako možný limit šetření časovou náročnost procesu sběru dat. Lze předpokládat, že velká časová náročnost může vést k poklesu koncentrace. Vzhledem k tomu, že součástí výzkumného šetření byla i retrospektivně- evaluační část, kdy bylo úkolem případů vzpomenout si na CT kurz, který absolvovali, je možné jisté zkreslení informací v závislosti na době, která od absolvovaného kurzu uplynula

4. V neposlední řadě je potřeba zmínit možné *limity v prostředí*. Limitem zde může být vhodnost prostředí pro realizaci šetření, případný hluk či přítomnost dalších rušivých aspektů.

3.7 Analýza dat

Výzkumné šetření přineslo množství dat v podobě vyplněných schémat a zvukových nahrávek doprovodných rozhovorů. Autoři Švaříček a Šedřová (2014) důsledně doporučují přepis veškerých provedených rozhovorů. Důvody přepisu jsou zřejmé, výzkumník se k datům potřebuje během analýzy a interpretace neustále vracet, což by v případě dat ve zvukové podobě zabralo množství času. Druhým důvodem byla vizualizace dat, která umožňuje doplňování rozhovoru poznámkami, zvýrazňování textu, které mohou proces analýzy značně usnadnit. Jak dále autoři podotýkají, přepis rozhovoru je činnost jednoduchá, ale časově náročná. Vzhledem k výše uvedeným faktům došlo před samotnou analýzou dat k transkripci textu. Rozhovor v podobě textu byl následně rozdělen na 3 části v konsenzu se strukturou výzkumného šetření (1. část věnující se problematickým aspektům CT; 2. část retrospektivně- evaluační; 3. část projektivní: „Tvorba vlastního kurzu“)(Schéma 2).

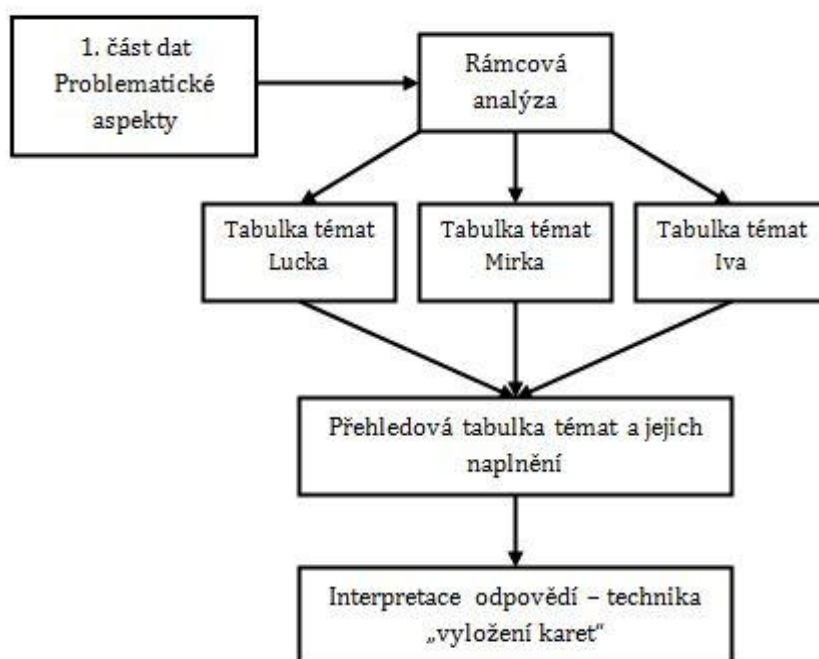
Schéma 2 Analýza dat (1. část)

1. část – Vybrané problematické aspekty CT

S první částí textu bylo pracováno s pomocí **metody rámcové analýzy**. Hendl (2005) popisuje rámcovou analýzu jako přístup kvalitativní analýzy užívaný v případech, kdy jsou cíle výzkumu podrobně stanoveny před výzkumem na základě určitých požadavků. V případě rámcové analýzy se sběr dat provádí strukturovaněji a analytický postup lze označit jako explicitní. Pro následné porovnávání případů se vytváří různé tabulky. Na úrovni jednotlivých případů byla pro každý případ vytvořena tabulka témat a subtémat vztahujících se k oblasti vybraných problematických aspektů CT. Následnou komparací mezi případy byla vytvořena přehledová tabulka sumarizující naplnění jednotlivých témat. K interpretaci výsledků rámcové analýzy došlo prostřednictvím **techniky „vyložení karet“**. Švaříček s Šed'ovou (2014) techniku „vyložení karet“ považují za jednoduchou techniku, prostřednictvím které dochází k převyprávění obsahu jednotlivých témat, která jsou uspořádána do určité linky či obrazce. V rámci techniky došlo k interpretování zajímavých výpovědí případů k jednotlivým tématům. Nutno poznamenat, že s 1. částí textu bylo pracováno pouze u „nových účastníků“ výzkumného šetření (tzn. u Lucky a Mirky). Iva se účastnila již pilotního šetření k tématu vybraných problematických aspektů v roce 2015, její výpovědi k tématu jsou součástí právě pilotního šetření. Postup při analýze znázorňuje níže uvedené schéma (Schéma 3)

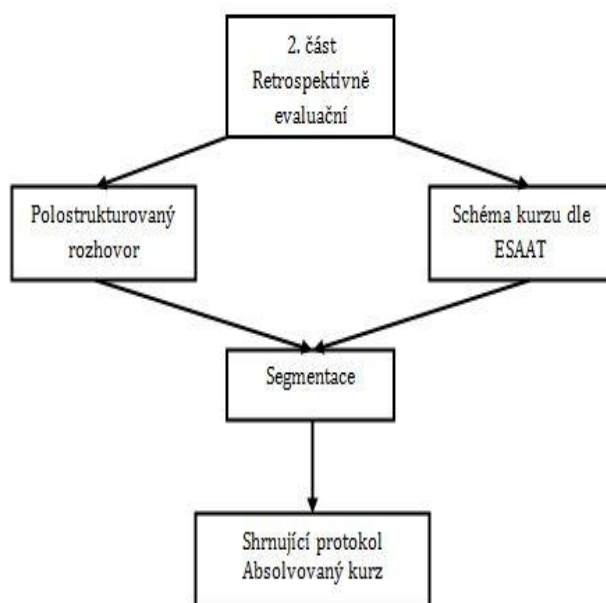
Schéma 3 Analýza dat (2. část)

2. část – Retrospektivně-evaluační část a Projektivní technika

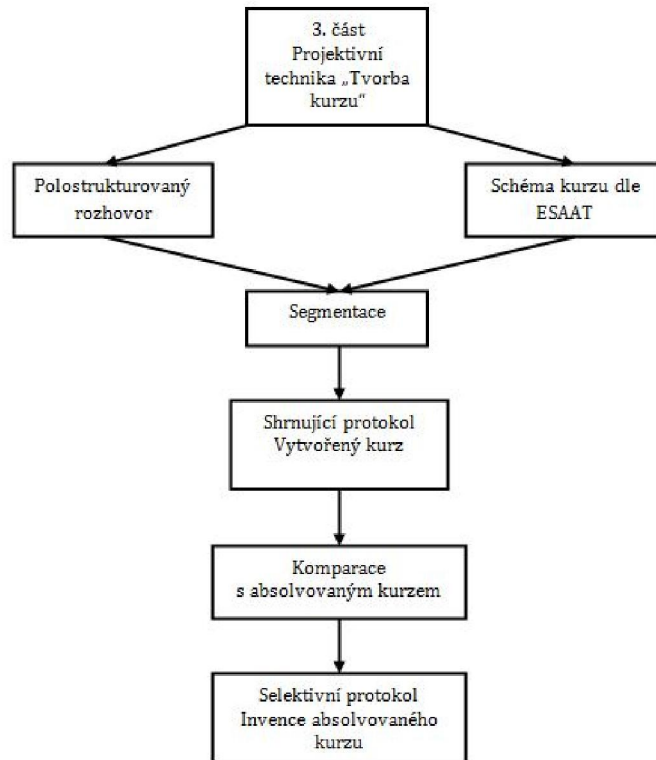
V druhé části analýzy bylo pracováno s vyplněnými schématy z 2. a 3. části výzkumného šetření a doprovodným textem (přepisem rozhovoru). Metodou analýzy byla v tomto případě zvolená **analýza dat případové studie**. Během této analýzy je, dle Hendla (2005), hlavní snahou výzkumníka dát smysl shromážděným údajům. V prvé řadě došlo k **segmentaci textu**, tedy k jeho rozdělení do analytických jednotek. Analytickou jednotkou může dle Hendla (2005) být slovo, věta, odstavec či celý text. Je nezbytné, aby segment byl nositelem významu, který je potřeba dokumentovat. Rozdělení textu do analytických jednotek probíhalo za pomoci vyplněných schémat, která představovala vizuální podporu celého procesu. Segmentace probíhala zvlášť u části textu z retrospektivně-evaluační části výzkumu a zvlášť u 3. části textu spojené se schématem vyplněným v rámci projektivní techniky. K interpretaci dat byl zvolen **shrnující protokol**. Jak uvádí Hendl (2005), významově podobné jednotky se sdružují a integrují, zároveň se vytváří významově obsáhlejší jednotky. Konečným výsledkem této části je zobrazení **ideální podoby** jednotlivých částí CT kurzu na úrovni jednotlivých případů. Na úrovni jednotlivých případů došlo v neposlední řadě k zobrazení možných invencí kurzů absolvovaných canisterapeuty za pomoci **selektivního protokolu**. Výše uvedený postup znázorňuje schéma 4 a schéma 5.

Schéma 4 Analýza dat (3. část)

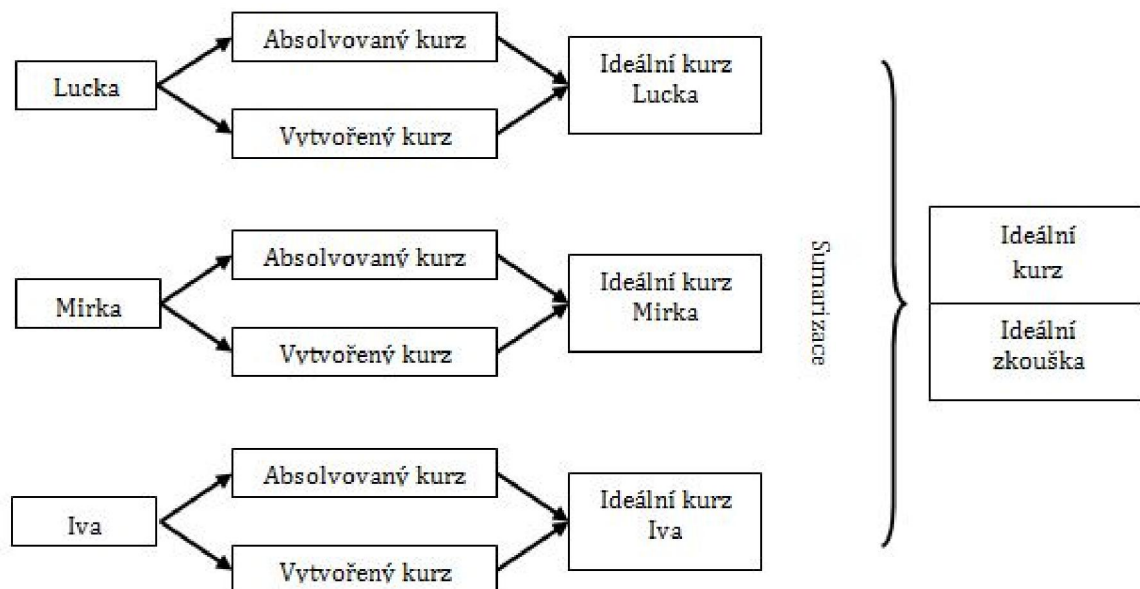

Schéma 5 Analýza dat (4. část)

Posledním krokem analýzy byla **sumarizace** dat získaných analýzou jednotlivých případů. Za pomoci shrnujícího protokolu došlo k finálnímu znázornění ideálního pojetí CT kurzu a ideálního pojetí CT zkoušky. Postup znázorňuje níže uvedené schéma (Schéma)

Schéma 6 Analýza dat (5. část)

Závěrem metodického rámce je potřeba uvést grafické značky, které byly užity při transkripci rozhovorů:

- (...)
  - ...
  - (smích)**
  - XY**
- Vynechání textu
- Odmlka
- Smích tazatele či případu
- Označení třetích osob či míst

4 VÝSLEDKY

Postup, kterým bylo dosaženo výsledků, je popsán v kapitole 3.6 Analýza dat. Výsledky výzkumného šetření jsou prezentovány v následujícím pořadí:

- 1) Výsledky na úrovni jednotlivých případů výzkumného šetření:
  - Rámcová analýza problematických aspektů.
  - Shrnující protokol – komparace kurzu z retrospektivně-evaluační části výzkumu s kurzem vytvořeným za pomoci projektivní techniky.
  - Selektivní protokol – interpretace invencí vzniklých v rámci projektivní techniky.
  - Finální podoba ideálního kurzu dle případu.
  - Finální podoba ideální zkoušky dle případu.
- 2) Interpretace výsledků rámcové analýzy pomocí techniky „vyložení karet“.
- 3) Návrh ideálního pojetí CT kurzu.
- 4) Návrh ideálního pojetí CT zkoušky.

4.1 Lucka

Lucka byla autorkou práce kontaktována již při realizaci pilotního šetření v roce 2015. Tehdy bohužel nebylo naplněno jedno z kritérií výzkumného šetření, což „znemožnilo“ Lucčinu účast. Po jisté době se autorka práce účastnila veřejné sbírky potravin, kterou koordinovala právě Lucka. Lucka výhledově přislíbila spolupráci při výzkumném šetření. Nutno poznamenat, že Lucka splňuje veškerá kritéria pro účast na výzkumném šetření. Rozhovor pro účely výzkumného šetření probíhal u Lucky v práci. Lucka pracuje jako manažerka sociálních služeb v městě nedaleko bydliště autorky. Prostředí Lucčiny kanceláře bylo klidné, rozhovoru nebyl přítomen nikdo další. Atmosféru, která rozhovor provázela, lze popsat jako přátelskou, otevřenou, příjemnou. Rozhovor trval cca 80 minut.

Lucku provází po celou dobu jejího canisterapeutického působení kříženec německého ovčáka Rona. Vzhledem k vyššímu věku Rona četnost CT klesá. Lucka je také majitelkou mladé fenky beaucerona, která by mohla být nástupkyní Rona.

4.1.1 Rámcová analýza problematických aspektů

Výsledky rámcové analýzy, jejíž užití je náležitě zdůvodněno v metodologickém rámci práce, znázorňuje následující tabulka (Tab. 2).

Tab. 2 Rámcová analýza problematických aspektů – Lucka

Témata	Subtémata
Předpoklady týmu	Zralost psa, Povaha psa, Zkušenost psovoda, Vzdělání psovoda
Příprava týmu	Výchova psa, Kurzy canisterapeutického týmu, Zkoušky canisterapeutického týmu
Průběh hodiny	Spolupráce se zařízením, Polohování, Vyhoření, Délka hodiny
Ukotvení canisterapie	Zastřešení, Výdělek

4.1.2 Shrnující protokol – komparace kurzu z retrospektivně-evaluační části výzkumu s kurzem vytvořeným za pomoci projektivní techniky

Následující část předkládá informace získané z druhé a třetí části výzkumného šetření. Uvedená data byla mezi sebou komparována, doprovodný komentář ke komparaci se nachází pod jednotlivými shrnujícími protokoly, které znázorňují výpovědi Lucky k jednotlivým tématům koncepce CT kurzu. Komentář zakončují tabulky sumarizující získané poznatky. Tab. 3 znázorňuje výpovědi Lucky k tématu Cíl kurzu.

Tab. 3 Shrnující protokol – Cíl kurzu (Lucka)

	Absolvovaný kurz	Vytvořený kurz
CÍL KURZU	<ul style="list-style-type: none"> • Seznámit s canisterapií jako oborem • Seznámit s možnostmi využití canisterapie u nás • Naučit se adekvátní péči o psa • Získat dovednost plánovat canisterapeutickou hodinu	<ul style="list-style-type: none"> • Seznámit s canisterapií v ČR • Seznámit s canisterapií ve světě • Seznámit s klientelou v kontextu sociální práce • Seznámit s klientelou v kontextu zdravotní péče

Komparace kurzů – Cíl kurzu

Z komentáře, který byl získán technikou polostrukturovaného rozhovoru, je patrná spokojenost Lucky s absolvovaným kurzem. Lucka kladně hodnotila i veškeré cíle

absolvovaného kurzu. V rámci projektivní techniky „*Tvorba vlastního kurzu*“ dochází k doplnění dalších cílů. Ideální kurz by byl zacílen na seznámení účastníků s canisterapií jako oborem nejen u nás, ale i ve světě. Seznámení s aktuálním postavením canisterapie u nás považuje Lucka za téma velmi důležité, které nelze „vyčíst z knížek“. Jako obohacení je posléze vnímán cíl seznámení s canisterapií ve světě, který by mohl přinést kýženu inspiraci pro výkon canisterapie u nás. Dalším cílem je naučení adekvátní péči o psa. Je důležité, aby si psovod uvědomil náročnost CT pro psa a úměrně tomu mu věnoval adekvátní péči. Následují cíle kurzu zaměřené na problematiku klientely CT týmu. Kurz si klade za cíl seznámit své účastníky se specifiky potenciálních klientů z hlediska zdravotního a sociálního. Jak konstatuje Lucka, cílem kurzu by bylo seznámit účastníky s co možná nejvíce cílovými skupinami. K výše uvedenému Lucka poznamenala, že si dokáže představit navazující kurzy, které by byly rozlišeny právě podle cílových skupin. Bezpochyby přínosným cílem je pro účastníky získání dovednosti plánovat CT hodinu. Tento cíl pochází z retrospektivně-evaluační části výzkumu, kdy Lucka velmi ocenila sdílení know-how lektorů během kurzu, který absolvovala: „*Pak nám tam přednášeli přímo z praxe, ukazovali, jak oni dělají canisterapii a i ukazovali vlastně, jaké dělají třeba programy, což taky nebývá všude automatické, že ti rovnou prozradí to svoje know-how.*“ Následující tabulka (Tab. 4) uvádí přehled cílů „*ideálně*“ koncipovaného kurzu.

Tab. 4 Ideální kurz – Cíl kurzu (Lucka)

	Ideální kurz
CÍL KURZU	<ul style="list-style-type: none"> • Seznámit s canisterapií v ČR • Seznámit s canisterapií ve světě • Naučit adekvátní péči o psa • Seznámit s klientelou v kontextu sociální práce • Seznámit s klientelou v kontextu zdravotní péče • Získat dovednost plánovat canisterapeutickou hodinu

Tab. 5 Shrnující protokol - Obsah kurzu (Lucka)

	Absolvovaný kurz	Vytvořený kurz
OBSAH KURZU	<u>Teoretická část:</u> <ul style="list-style-type: none"> • Canisterapie v ČR • Uplatnění canisterapie 	<u>Teoretická část:</u> <ul style="list-style-type: none"> • Canisterapie jako obor • Sociální práce • Zdravotní péče • Péče o psa • Výchova a výcvik

	<u>Praktická část:</u> <ul style="list-style-type: none"> • Vyprávění z praxe • Fotografie, videa • Účast členů organizace s postižením 	<u>Praktická část:</u> <ul style="list-style-type: none"> • Videá s CT u různých cílových skupin • Ukázka kontaktu v praxi
--	--	--

Komparace kurzů – téma Obsah kurzů

Východiskem obsahu kurzů jsou předchozí cíle kurzů. Tab. 5 znázorňuje výpovědi Lucky k tématu obsah kurzu. Stejně jako v případě cílů i z hlediska obsahu lze konstatovat spokojenost Lucky s absolvovaným kurzem. Dle výpovědi Lucky ji praktická část absolvovaného kurzu vysloveně „otevřela oči“, což lze doložit následující citací: „*Hodně to tam právě propojili těmi videi prostě, že jsme rovnou viděli, jak probíhá ta hodina v domově pro zdravotně postižené, kdy bylo nějakých 16 chlapů a měli to rozdělené s těžkým mentálním postižením. Vidělas ten průběh, jak to jako používali, mně to tehdy strašně jako otevřelo oči.*“ Propojení teoretické a praktické části za pomoci videí by Lucka použila i ve „svém“ kurzu. Dle slov Lucky by se snažila hlavně o seznámení s praktikováním CT u různých cílových skupin, tak aby obsáhla co nejširší možné spektrum. Níže uvedená tabulka (Tab. 6) uvádí sumarizaci podoby obsahu „ideálního“ canisterapeutického kurzu.

Tab. 6 Ideální kurz – obsah kurzu (Lucka)

Ideální kurz	
OBSAH KURZU	<u>Teoretická část:</u> <ul style="list-style-type: none"> • Canisterapie jako obor • Uplatnění canisterapie • Sociální práce • Zdravotní péče • Péče o psa • Výchova a výcvik
	<u>Praktická část:</u> <ul style="list-style-type: none"> • Vyprávění z praxe • Videá s CT u různých cílových skupin • Ukázka kontaktu v praxi

Tab. 7 Shrnující protokol – praxe (Lucka)

	Absolvovaný kurz	Vytvořený kurz
PRAXE	Bez praxe	<ul style="list-style-type: none"> • Pravidelná návštěva zařízení za doprovodu aktivního člena organizace • Délka měsíc (cca 1x týdně)

Komparace kurzů – praxe (Lucka)

Výše uvedená tabulka (Tab. 7) ilustruje výpovědi Lucky k tématu praxe. Praxe nebyla součástí kurzu, který Lucka absolvovala. Lucka by prvek praxe do „svého“ kurzu určitě zařadila. Důležitou součástí praxe představuje člen organizace v roli doprovodu CT týmu, který by poskytoval nezbytnou podporu a zároveň hodnocení týmu v praxi. V návaznosti na možný výskyt problémů při výkonu praxe by dále týmu „dával“ potřebné podněty k rozvinutí a zdokonalení. Níže uvedená tabulka (Tab. 8) uvádí podobu praxe po komparaci dat. Tab. 9 sumarizuje výpovědi Lucky k tématu rozsah kurzu.

Tab. 8 Ideální kurz – praxe (Lucka)

	Ideální kurz
PRAXE	<ul style="list-style-type: none"> • Pravidelná návštěva zařízení za doprovodu aktivního člena organizace • Délka měsíc (cca 1x týdně)

Tab. 9 Shrnující protokol – rozsah kurzu (Lucka)

	Absolvovaný kurz	Vytvořený kurz
ROZSAH KURZU	<ul style="list-style-type: none"> • 2 dny 	<ul style="list-style-type: none"> • 4 dny

Komparace kurzů – rozsah kurzu (Lucka)

Rozsah kurzu, který v rámci projektivní techniky stanovila Lucka, se liší od rozsahu absolvovaného kurzu. Lucka komentovala rozsah „svého“ kurzu následovně: „*Já si myslím, že by to mohly být i ty čtyři dny, nějaký ten prodloužený víkend s tím, že se to tam napasuje všechno, ta praxe i teorie a zkoušky.*“ Rozsah „ideálního“ kurzu ilustruje následující tabulka (Tab. 10). Tab. 11 uvádí výpovědi Lucky k tématu lektori.

Tab. 10 Ideální kurz – rozsah kurzu (Lucka)

	Ideální kurz
ROZSAH KURZU	<ul style="list-style-type: none"> • 4 dny

Tab. 11 Shrnující protokol – lektori (Lucka)

	Absolvovaný kurz	Vytvořený kurz
LEKTOŘI	<ul style="list-style-type: none"> • Sociální pracovníci • Psycholog • Zdravotnický personál • Veterinář • Pedagog 	<ul style="list-style-type: none"> • Sociální pracovníci • Psycholog • Zdravotnický personál • Veterinář • Pedagog

Komparace kurzů – lektori (Lucka)

Selektivní protokol k tématu lektorů je více než výmluvný. Seskupení lektorů v absolvovaném kurzu Lucka považuje za ideální, stejné seskupení tedy uvedla i při projektivní technice. Specializace jednotlivých lektorů umožňuje propojení informací z různých oblastí spjatých s CT procesem. Tabulka sumarizující výpovědi k tématu lektorů v případě ideálního kurzu nabývá následující podoby (Tab. 12). Tab. 13 sumarizuje výpovědi Lucky k tématu materiál, prostředí.

Tab. 12 Ideální kurz – lektori (Lucka)

	Ideální kurz
LEKTOŘI	<ul style="list-style-type: none"> • Sociální pracovníci • Psycholog • Zdravotnický personál • Veterinář • Pedagog

Tab. 13 Shrnující protokol – materiál, prostředí (Lucka)

	Absolvovaný kurz	Vytvořený kurz
MATERIÁL, PROSTŘEDÍ	<ul style="list-style-type: none"> • Kemp (možnost ubytování) • Jídlna (přednášky) • Hřiště (povahové testy) 	<ul style="list-style-type: none"> • Dataprojektor • Video, hudba • Kompenzační pomůcky

	<ul style="list-style-type: none"> • Místnost (polohování, simulace návštěvy u klienta) • Deky na polohování • Vaky na polohování • Vybavení pro psa 	<ul style="list-style-type: none"> • Materiální pomůcky k výkonu CT • Návody, tipy
--	--	--

Komparace kurzů – materiál, prostředí (Lucka)

Lucka vyjádřila spokojenost s prostředím absolvovaného kurzu. Při vytváření „svého“ kurzu rozšířila sortiment pomůcek a materiálu. K tématu pomůcek proběhla diskuze na téma ochoty sdílení tipů na vhodné pomůcky mezi canisterapeuty a postoji organizací k této problematice. Lucka na otázku, zda by v rámci „svého“ kurzu byla v této problematice sdílná, odpověděla následovně: „*Určitě, návody, tipy, protože jako, o co nám jde? Ale to právě souvisí s tím, že byla ta nejednotnost a že ten, co si sám něco nevydřel, nevymyslel, nevyzkoušel, nenarazil, tak neměl, takhle vznikala canisterapie u nás. A teď do toho všeho vstoupí pak někdo, kdo si třeba řekne tři roky, že dělá canisterapii s jedním psem, tak že si může udělat, že může vydávat certifikáty.*“ Sumarizaci položek, a tím i podobu „ideálního“ kurzu v rámci této oblasti, znázorňuje následující tabulka (Tab. 14).

Tab. 14 Ideální kurz – materiál, prostředí (Lucka)

	Ideální kurz
MATERIÁL, PROSTŘEDÍ	<u>Prostředí</u> <ul style="list-style-type: none"> • Kemp (možnost ubytování) • Místnost pro přednášky • Hřiště (povahové testy) • Místnost na nácvik polohování a simulaci návštěvy klienta
	<u>Materiál</u> <ul style="list-style-type: none"> • Dataprojektor • Video, hudba • Polohovací pomůcky • Materiální pomůcky k výkonu CT • Vybavení pro psa • Návody a tipy

Tab. 15 Shrnující protokol – zkoušky (Lucka)

	Absolvovaný kurz	Vytvořený kurz
ZKOUŠKY	<u>Podmínky k připuštění ke zkoušce:</u> <ul style="list-style-type: none"> • Absolvování semináře 	<u>Podmínky k připuštění ke zkoušce:</u> <ul style="list-style-type: none"> • Věk psa • Věk psovoda (18+) • Absolvování kurzu, semináře
	<u>Povahové zkoušky psa:</u> <ul style="list-style-type: none"> • Poslušnost • Reakce v různých situacích • Přivolání za ztížených podmínek • Odvolání od hraní 	<u>Teoretická část:</u> <ul style="list-style-type: none"> • Kynologie • Sociální práce • Zdravotní péče • Specifika cílových skupin
	<u>Simulace návštěvy u klienta:</u> <ul style="list-style-type: none"> • Zkouška psovoda • Reakce psa na vozík • Přijmutí pamlsku • Reakce na imobilitu klienta • Polohování 	<u>Praktická část:</u> <ul style="list-style-type: none"> • Poslušnost psa

Komparace kurzů – zkoušky (Lucka)

Jak je patrné z výše uvedeného shrnujícího protokolu (Tab. 15), zkoušky jsou tématem poměrně obsáhlým. Lucka by, mimo povinnosti absolvování semináře, stanovila i věkovou hranici pro psa i psovoda jako podmínku k připuštění ke zkoušce. Lucka stanovila dvouletou minimální věkovou hranici pro psa, kdy je dle Lucčiných slov pes vyzrálý a jeho chování by mělo být stabilní. Minimální věkovou hranici psovoda určila na 18 let, Lucka konstatovala, že ve své praxi se setkala i s mladšími psovody vykonávajícími canisterapii. Volbu věkové hranice zdůvodňuje následovně: „*To zase souvisí, jako třeba od 16ti, že chtějí pomáhat lidem a prostě jak? Taky, když jsem byla malá, chtěla jsem pomáhat, ale nemohla jsem mít takové znalosti a zkušenosti*“. Teoretická část zkoušky by vyžadovala prokázání znalostí v oboru kynologie, zda psovodi znají problematiku péče o psa, zákonitosti chování psů, potřeby psa. Co se týče znalostí praxe v sociální a zdravotní sféře, tak Lucka zmiňuje kupříkladu znalost zákona na ochranu osobních údajů, což u mnohých „*laiků*“ vykonávajících CT není samozřejmostí. Další oblastí je znalost specifík různých cílových skupin, tak aby účastník prokázal znalost teoretických východisek a schopnost tyto východiska následně aplikovat.

K hodnocení teoretické části zkoušky by Lucka přistupovala následovně: „*Bude to bodované jako test, aby přece jenom ne každý prošel, aby se jako ukázalo, kdo na to má a kdo ne. Ne jako, jak se to dělá, že si to všichni zaplatí a hromadně to dostanou.*“ Úlohou praktické části zkoušky je zhodnocení projevu psa, projevu psovoda a jejich vzájemné souhry. „*Pak se na závěr vyhodnotí, jaký jsou tým a jestli jsou schopni někde potom prezentovat tu organizaci, když to tak řeknu. Protože pak, když se stane průšvih, pak se řekne, kdo vám to dal to ověření*“ Komparací absolvovaného kurzu a kurzu vytvořeného Luckou vzniká následující podoba zkoušky v ideálním případě (Tab. 16). Tab. 17 uvádí souhrn výpovědí Lucky k tématu platnost certifikátu, ověřování.

Tab. 16 Ideální kurz – zkoušky (Lucka)

Ideální kurz	
ZKOUŠKY	<p><u>Podmínky k přípuštění ke zkoušce</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Věk psa • Věk psovoda (18+) • Absolvování kurzu, semináře <p><u>Teoretická část</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Kynologie • Sociální sféra zdravotní sféra • Specifika cílových skupin <p><u>Praktická část</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Povahové zkoušky psa: <ul style="list-style-type: none"> ○ poslušnost ○ reakce v různých situacích ○ přivolání za ztížených podmínek ○ odvolání od hraní • Simulace návštěvy u klienta: <ul style="list-style-type: none"> ○ zkouška psovoda ○ reakce psa na vozík ○ přijmutí pamlsku ○ reakce na imobilitu klienta ○ polohování

Tab. 17 Shrnující protokol – platnost certifikátu, ověřování (Lucka)

	Absolvovaný kurz	Vytvořený kurz
PLATNOST CERTIFIKÁTU, OVĚŘOVÁNÍ	<u>Platnost certifikátu</u> <ul style="list-style-type: none"> • 1 rok (v případě výskytu problému u zkoušky) • 2 roky (perfektní výkon u zkoušek) 	<u>Platnost certifikátu</u> <ul style="list-style-type: none"> • 1 rok (v případě výskytu problému u zkoušky) • 2 roky (perfektní výkon u zkoušek)
	<u>Podoba ověřování</u> <ul style="list-style-type: none"> • viz zkouška 	<u>Podoba ověřování</u> <ul style="list-style-type: none"> • viz zkouška • Povinnost dalšího vzdělávání • Sdílení dobré praxe

Komparace kurzů – platnost certifikátu, ověřování (Lucka)

Pojetí platnosti certifikátu a ověření je případě obou kurzů totožné. Položky „navíc“ představuje povinnost dalšího vzdělávání a seznámení s dobrou praxí. Lucka stanovila četnost přezkoušení 1x za 2 roky v případě, kdy tým při skládání zkoušek nezaznamenal výraznější obtíže v některé z částí. V případě výskytu obtíží, které však nebyly natolik závažné, aby tým neobdržel certifikaci, určila Lucka interval přezkoušení 1x ročně. V rámci dalšího vzdělávání by psovod měl absolvovat některé doplňující kurzy a v neposlední řadě v rámci přezkoušení: „By mohl seznámit se svojí dobrou praxí a zároveň se takhle navzájem můžou obohacovat.“ Platnost certifikátu a podoba ověřování je v případě „ideálního“ kurzu následující (Tab. 18):

Tab. 18 Ideální kurz – platnost certifikátu, ověřování (Lucka)

	Ideální kurz
PLATNOST CERTIFIKÁTU, OVĚŘOVÁNÍ	<u>Platnost</u> <ul style="list-style-type: none"> • 1 rok (v případě problému) • 2 roky (ideální stav)
	<u>Ověření</u> <ul style="list-style-type: none"> • Stejná podoba jako u zkoušky • Povinnost absolvovat další vzdělávání • Seznámení s dobrou praxí

4.1.3 Selektivní protokol – interpretace invencí vzniklých v rámci projektivní techniky

Projektivní technika „*Tvorba vlastního kurzu*“ přinesla mnoho nápadů na doplnění kurzu absolvovaného. Přehled Lucčiných nápadů je znázorněn za pomoci selektivního protokolu níže (Tab. 19).

Tab. 19 Selektivní protokol – invence absolvovaného kurzu (Lucka)

INVENCE ABSOLVOVANÉHO KURZU	
CÍL KURZU	<ul style="list-style-type: none"> • Seznámit s CT ve světě • Seznámit s klientelou v kontextu sociální práce • Seznámit s klientelou v kontextu zdravotní péče
OBSAH KURZU	<p><u>Teoretická část</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Sociální práce • Zdravotní péče • Péče o psa • Výchova a výcvik <p><u>Praktická část</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Kontakt v praxi
PRAXE	<ul style="list-style-type: none"> • Pravidelná návštěva zařízení za doprovodu zkušeného canisterapeuta • 1x týdně po dobu 1 měsíce
ROZSAH KURZU	<ul style="list-style-type: none"> • 4 dny (pozn. větší rozsah oproti absolvovanému kurzu)
LEKTOŘI	<ul style="list-style-type: none"> • Stejní jako u absolvovaného kurzu
MATERIÁL, PROSTŘEDÍ	<ul style="list-style-type: none"> • Dataprojektor • Návody a tipy
ZKOUŠKY	<p><u>Podmínky k připuštění ke zkoušce</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • věk psa (min. 2 roky) • věk psůvoda (min. 18 let) <p><u>Teoretická část</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • kynologie • sociální práce • zdravotní péče • specifika cílových skupin

PLATNOST CERTIFIKÁTU, OVĚŘOVÁNÍ	<ul style="list-style-type: none"> • Povinnost dalšího vzdělávání • Sdílení dobré praxe
--	---

4.1.4 Finální podoba ideálního kurzu podle případu Lucky

Finální podoba kurzů vychází z komparace dat získaných v druhé a třetí části výzkumného šetření. Podoba ideálního kurzu dle Lucky je následující (Tab. 20).

Tab. 20 Finální podoba ideálního kurzu (Lucka)

IDEÁLNÍ KURZ – LUCKA	
CÍL KURZU	<ul style="list-style-type: none"> • Seznámit s canisterapií v ČR • Seznámit s canisterapií ve světě • Naučit adekvátní péči o psa • Seznámit s klientelou v kontextu sociální práce • Seznámit s klientelou v kontextu zdravotní péče • Získat dovednost plánovat canisterapeutickou hodinu
OBSAH KURZU	<p><u>Teoretická část:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Canisterapie jako obor • Uplatnění canisterapie • Sociální práce • Zdravotní péče • Péče o psa • Výchova a výcvik <p><u>Praktická část:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Vyprávění z praxe • Videá s CT u různých cílových skupin • Ukázka kontaktu v praxi
PRAXE	<ul style="list-style-type: none"> • Pravidelná návštěva zařízení za doprovodu aktivního člena organizace • Délka měsíc (cca 1x týdně)
ROZSAH KURZU	<ul style="list-style-type: none"> • 4 dny
LEKTOŘI	<ul style="list-style-type: none"> • Sociální pracovníci • Psycholog • Zdravotnický personál • Veterinář • Pedagog

<p>MATERIÁL, PROSTŘEDÍ</p>	<p><u>Prostředí</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Kemp (možnost ubytování) • Místnost pro přednášky • Hřiště (povahové testy) • Místnost na nácvik polohování a simulaci návštěvy klienta <p><u>Materiál</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Dataprojektor • Video, hudba • Polohovací pomůcky • Materiální pomůcky k výkonu CT • Vybavení pro psa • Návody a tipy
<p>PLATNOST CERTIFIKÁTU, OVĚŘOVÁNÍ</p>	<p><u>Platnost</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • 1 rok (v případě problému) • 2 roky (ideální stav) <p><u>Ověření</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Stejná podoba jako u zkoušky • Povinnost absolvovat další vzdělávání • Seznámení s dobrou praxí

4.1.5 Finální podoba ideální zkoušky podle případu Lucky

Níže uvedená tabulka (Tab. 21) sumarizuje data získaná z retrospektivně-evaluační části výzkumného šetření a data získaná projektivní technikou. Ideální zkouška na základě výpovědí Lucky nabývá níže uvedené podoby.

Tab. 21 Finální podoba ideální zkoušky (Lucka)

<p>ZKOUŠKA</p>	<p><u>Podmínky k připuštění ke zkoušce</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Věk psa • Věk psovoda (18+) • Absolvování kurzu, semináře <p><u>Teoretická část</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Kynologie • Sociální sféra zdravotní sféra • Specifika cílových skupin <p><u>Praktická část</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Povahové zkoušky psa ○ poslušnost
-----------------------	---

	<ul style="list-style-type: none"> ○ reakce v různých situacích ○ přivolání za ztížených podmínek ○ odvolání od hraní ● Simulace návštěvy u klienta ○ zkouška psovoda ○ reakce psa na vozík ○ přijmutí pamlsku ○ reakce na imobilitu klienta ○ polohování
--	---

4.2 Mirka

Mirka je stejně jako Lucka „novým případem“. Autorka práce se s Mirkou setkala při výkonu své praxe v domově se zvláštním režimem, ve kterém Mirka praktikuje canisterapii. Autorka práce měla možnost účastnit se hodiny canisterapie vedené Mirkou. Tehdy došlo k předběžné domluvě na spolupráci ve výzkumném šetření. Následně byla Mirka doporučena i Luckou – jedná se o její kolegyni z práce. Mirka pracuje jako vedoucí služby sociální rehabilitace ve městě blízko bydliště autorky práce. Rozhovor, stejně jako v případě Lucky, probíhal u Mirky v práci. Kancelář Mirky poskytl klidné, tiché prostředí pro realizaci rozhovoru. Atmosféra, vzhledem k dřívější známosti, byla přátelská a otevřená. Rozhovor trval přibližně 60 minut.

Mirka vykonává canisterapii s fenkou kavalíra Ellou. Společně navštěvují domov se zvláštním režimem, kde pracují s cílovou skupinou osob s demencí. Canisterapii praktikují i u Mirky v práci, cílovou skupinu zde představují dospělí muži s různým stupněm mentální retardace.

4.2.1 Rámcová analýza problematických aspektů

Výsledky rámcové analýzy, jejíž užití je náležitě zdůvodněno v metodologickém rámci práce, znázorňuje následující tabulka.

Tabulka 22 Rámcová analýza problematických aspektů - Mirka

Témata	Subtémata
Předpoklady týmu	Povaha psa, Zkušenost psůvoda, Vzdělání psůvoda
Příprava týmu	Kurzy canisterapeutického týmu, Zkoušky canisterapeutického týmu
Průběh hodiny	Spolupráce se zařízením, Polohování, Vyhoření
Ukotvení	Zastřešení, Výdělek

4.2.2 Shrnující protokol – komparace kurzu z retrospektivně-evaluační části výzkumu s kurzem vytvořeným za pomoci projektivní techniky

Následující část předkládá informace získané v druhé a třetí části výzkumného šetření. Uvedená data byla mezi sebou komparována, doprovodný komentář ke komparaci se nachází pod jednotlivými shrnujícími protokoly, které znázorňují výpovědi Mirky k jednotlivým tématům koncepce CT kurzu. Komentář zakončují tabulky sumarizující získané poznatky. Tab. 23 sumarizuje výpovědi Mirky k tématu cíl kurzu.

Tab. 23 Shrnující protokol – cíl kurzu (Mirka)

	Absolvovaný kurz	Vytvořený kurz
CÍL KURZU	<ul style="list-style-type: none"> • Seznámení s canisterapií v praxi • Příprava na první hodinu CT • Získání komunikačních dovedností 	<ul style="list-style-type: none"> • Příprava psa na výkon CT • Příprava psovoda na výkon CT • Seznámení s CT v praxi

Komparace kurzů – cíl kurzu (Mirka)

Stejně jako v případě Lucky, Mirka vyjádřila spokojenost s absolvovaným kurzem. Kurz hodnotila jako přínosný a adekvátní. Vzhledem k výše uvedenému je patrná Mirčina inspirace absolvovaným kurzem. Prvním cílem níže uvedeného „ideálního“ kurzu je seznámení s CT v praxi. V rámci tohoto cíle by si CT tým měl vyzkoušet jednotlivé prvky CT procesu, za účelem poznání svých silných a slabých stránek. Mirka díky tomuto kupř. zjistila, že její fenka nemá ráda velký hlouček lidí, což vedlo k rozhodnutí nepraktikovat canisterapii ve velké skupině lidí. Patrné je propojení s dalším cílem, a sice s přípravou CT týmu na výkon CT, což úzce souvisí s cílem připravit tým na první hodinu CT. Sumarizací výpovědí Mirky k tématu *Cíl kurzu* vzniká následující podoba cílů v případě kurzu „ideálního“ (Tab. 24). Tab. 25 uvádí přehled výpovědí Lucky k tématu obsah kurzu.

Tab. 24 Ideální kurz – cíl kurzu (Mirka)

	Ideální kurz
CÍL KURZU	<ul style="list-style-type: none"> • Seznámení s CT v praxi • Příprava psa na výkon CT • Příprava psovoda na výkon CT • Příprava na první hodinu CT

Tab. 25 Shrnující protokol – obsah kurzu (Mirka)

	Absolvovaný kurz	Vytvořený kurz
OBSAH KURZU	<u>Teoretická část</u> <ul style="list-style-type: none"> • Legislativa • Příprava na CT • Komunikace 	<u>Teoretická část</u> <ul style="list-style-type: none"> • Příprava na CT • Legislativa • Specifika cílových skupin • Komunikace

	<u>Praktická část</u> <ul style="list-style-type: none"> • Příprava programu pro určitou cílovou skupinu • Praktické ukázky • Praktický nácvik komunikace • Nácvik poslušnosti psa 	<u>Praktická část</u> <ul style="list-style-type: none"> • Praktický nácvik komunikace • Nácvik poslušnosti psa • Návštěva zařízení
--	--	--

Komparace kurzů – obsah kurzu (Mirka)

Při retrospektivně-evaluační části výzkumu Mirka vyjádřila spokojenost s podobou obsahu kurzu, který absolvovala. Při tvorbě „svého“ kurzu obsah pouze doplnila o některé další části. Teoretická a praktická část kurzu by se navzájem prolínala: „*Vlastně si ani nedokážu představit, že bychom měli něco 3 hodiny jenom poslouchat, to nemám moc ráda, takže to měli určitě oni takhle dobře udělané, takže bych to tak určitě nechala.*“ Teoretická část obsahuje praktické informace, kterými by měl psovod disponovat. Jedná se kupř. o informace ohledně průměrné částky, o kterou si canisterapeut může říct a další náležitosti legislativy, se kterou může canisterapeut v praxi „přijít do styku“. Následuje seznámení s nezbytnými úkony v rámci přípravy na CT. Důležitou komponentou obsahu kurzu je příprava týmu na specifika cílových skupin, s čímž souvisí i seznámení se specifiky komunikace. Praktická část ve své podstatě vychází z části teoretické. Jednou z částí je i příprava programu pro určitou cílovou skupinu, kdy je úkolem psovoda vybrat si cílovou skupinu a následně vymyslet a předvést svůj program ostatním účastníkům kurzu. Přínosem je bezpochyby návštěva zařízení, kde by si účastníci kurzu vyzkoušeli svůj program a následně jim byla poskytnuta zpětná vazba. Teoretický výklad by byl dále proložen modelovými situacemi, hraním scének, trénováním komunikace s klientem. Výslednou podobu „ideálního“ obsahu kurzu uvádí následující tabulka (Tab. 26). Tab. 27 ilustruje výpovědi Mirky k tématu praxe.

Tab. 26 Ideální kurz – obsah kurzu (Mirka)

	Ideální kurz
OBSAH KURZU	<u>Teoretická část</u> <ul style="list-style-type: none"> • Příprava na CT • Legislativa • Specifika cílových skupin • Komunikace
	<u>Praktická část</u> <ul style="list-style-type: none"> • Příprava programu pro určitou cílovou skupinu • Praktické ukázky

	<ul style="list-style-type: none"> • Praktický nácvik komunikace • Návštěva zařízení • Nácvik poslušnosti psa
--	--

Tab. 27 Shrnující protokol – praxe (Mirka)

PRAXE	Absolvovaný kurz	Vytvořený kurz
	<ul style="list-style-type: none"> • Bez praxe 	<ul style="list-style-type: none"> • Bez praxe

Komparace kurzů – praxe (Mirka)

V rámci kurzu, který Mirka absolvovala, nebylo požadováno splnění praxe. Mirka sama by v rámci „svého“ kurzu nepožadovala plnění praxe. Pouze pro přehlednost se jeví jako vhodné uvedení následující tabulky (Tab. 28) Tab. 29 uvádí přehled výpovědí Mirky k tématu rozsah kurzu.

Tab. 28 Ideální kurz – praxe (Mirka)

PRAXE	Ideální kurz
	<ul style="list-style-type: none"> • Bez praxe

Tab. 29 Shrnující protokol – rozsah kurzu (Mirka)

ROZSAH KURZU	Absolvovaný kurz	Vytvořený kurz
	<ul style="list-style-type: none"> • 1 x týdně po dobu (2 měsíců) 	<ul style="list-style-type: none"> • 1x týdně po dobu 2 měsíců

Komparace kurzů – rozsah kurzu (Mirka)

Mirka vyjádřila spokojenost s kontinuální podobou rozsahu absolvovaného kurzu: „*To byla jako taková dobrá příprava s tím, že nám řekli, co máme trénovat a my jsme to pak trénovali doma, to se mi líbilo.*“ I celková délka kurzu pro ni byla vyhovující. Jak je patrné z výše uvedené tabulky, Mirka se při stanovování rozsahu „svého“ kurzu inspirovala kurzem absolvovaným. „*Ideální*“ rozsah kurzu nabývá následující podoby (Tab. 30). Tab. 31 uvádí sumarizaci výpovědí Mirky k tématu lektoři.

Tab. 30 Ideální kurz – rozsah kurzu (Mirka)

ROZSAH KURZU	Ideální kurz
	<ul style="list-style-type: none"> • 1x týdně po dobu 2 měsíců

Tab. 31 Shrnující protokol – lektoři (Mirka)

LEKTOŘI	Absolvovaný kurz	Vytvořený kurz
	<ul style="list-style-type: none"> • Canisterapeut – kynolog 	<ul style="list-style-type: none"> • Canisterapeut – kynolog

Komparace kurzů – lektoři (Mirka)

Komparace v tomto případě není nikterak složitou záležitostí. Opět se do tvorby kurzu promítá spokojenost Mirky s kurzem absolvovaným. Dle slov Mirky by 1 lektor byl dostačující. Měl by to být zkušený canisterapeut, který rozumí výcviku psa a užívá pozitivní metody práce se psem. Na otázku, zda by Mirka ve svém kurzu uvítala lektora – odborníka z praxe (sociálního pracovníka, speciálního pedagoga apod.), Mirka reagovala následovně: „*Já si myslím, že to není nutné ... Třeba sociální pracovník by se třeba zabíral tou svojí prací a možná by to jako úplně nedal do té canisterapie ... Třeba už by mohl mluvit více jakoby o té své práci, co třeba nemusí být s tou canisterapií úplně spojené.*“ Vzhledem k tomuto tabulka sumarizující ideální kurz nabývá následující podoby (Tab. 32).

Tab. 32 Ideální kurz – lektoři (Mirka)

LEKTOŘI	Ideální kurz
	<ul style="list-style-type: none"> • Canisterapeut – kynolog

Tab. 33 Shrnující protokol – materiál, prostředí (Mirka)

MATERIÁL, PROSTŘEDÍ	Absolvovaný kurz	Vytvořený kurz
	<u>Prostředí</u> <ul style="list-style-type: none"> • Hala • Zázemí (kuchyňka, WC) <u>Pomůcky</u> <ul style="list-style-type: none"> • Kompenzační pomůcky 	<u>Prostředí</u> <ul style="list-style-type: none"> • Velký prostor • Menší prostor • Nasmlouvané zařízení sociálních služeb <u>Pomůcky</u>

		<ul style="list-style-type: none"> • Kompenzační pomůcky • Hlavolamy a další pomůcky k CT • Dataprojektor
--	--	--

Komparace kurzů – materiál, prostředí (Mirka)

Prostředí absolvovaného kurzu Mirka zhodnotila jako dostačující. Při pohledu na výše uvedenou tabulku (Tab. 33) je patrné doplnění v oblasti materiálu a pomůcek. Prostředí kurzu Mirka doplnila o nasmlouvané zařízení, které by umožnilo účastníkům kurzu vyzkoušení si CT v praxi. Materiál Mirka doplnila o pomůcky k výkonu CT, tedy o různé hlavolamy a další podklady, které CT učiní zajímavější. Praktickým doplňkem je i dataprojektor k promítání různých ukázek z praxe. Níže uvedená tabulka znázorňuje „ideální“ prostředí a materiál kurzu (Tab. 34). Tab. 35 sumarizuje výpovědi Mirky k tématu zkoušky.

Tab. 34 Ideální kurz – materiál, prostředí (Mirka)

Ideální kurz	
MATERIÁL, PROSTŘEDÍ	<u>Prostředí</u> <ul style="list-style-type: none"> • velký prostor (kupř. hala) • menší prostor • nasmlouvané zařízení sociálních služeb
	<u>Materiál</u> <ul style="list-style-type: none"> • pomůcky k výkonu canisterapie • kompenzační pomůcky • dataprojektor

Tab. 35 Shrnující protokol – zkoušky (Mirka)

	Absolvovaný kurz	Vytvořený kurz
ZKOUŠKY	Bez teoretické části	<u>Podmínky pro připuštění ke zkoušce:</u> <ul style="list-style-type: none"> • Účast na kurzu
	<u>Praktická část</u> <ul style="list-style-type: none"> • Poslušnost psa • Chování psa u klienta • Reakce na kompenzační pomůcky • Chování psa při nezvyklých situacích • Prohlídka psa 	<u>Teoretická část</u> <ul style="list-style-type: none"> • Příprava na CT • Řešení modelových situací <u>Praktická část</u> <ul style="list-style-type: none"> • Poslušnost psa • Chování psa při nezvyklých situacích

Komparace kurzů – zkoušky (Mirka)

Oproti absolvovanému kurzu, zkoušky v rámci vytvořeného kurzu obsahují i svou teoretickou část, která by však byla směřována do praxe. Mirka odmítá testování psů, teoretická zkouška nabývá spíše podoby praktického ověření znalostí: „*Možná bych dala nějaké příklady, co by dělal, kdyby...Spíš než nějaké teorie, možná se zeptat, co si připraví na první canisku, to jako jo, aby věděl ty informace, ale jakože nezkoušela bych jako test o komunikaci nebo tak...*“. Cílem praktické části zkoušky by bylo ověření vhodnosti psa k výkonu CT. Podoba zkoušek je následující (Tab. 36). Tab. 37 uvádí přehled výpovědí Mirky k tématu platnost certifikátu, ověřování.

Tab. 36 Ideální kurz – zkoušky (Mirka)

	Ideální kurz
ZKOUŠKY	<u>Podmínky přípuštění ke zkoušce</u> <ul style="list-style-type: none"> • Účast na kurzu
	<u>Teoretická část</u> <ul style="list-style-type: none"> • Příprava na CT • Řešení modelových situací
	<u>Praktická část</u> <ul style="list-style-type: none"> • poslušnost psa • chování psa při nezvyklých situacích • reakce na kompenzační pomůcky • chování psa u klienta • prohlídka psa

Tab. 37 Shrnující protokol – platnost certifikátu, ověřování (Mirka)

	Absolvovaný kurz	Vytvořený kurz
PLATNOST CERTIFIKÁTU, OVĚŘOVÁNÍ	<u>Platnost</u> <ul style="list-style-type: none"> • 2 roky	<u>Platnost</u> <ul style="list-style-type: none"> • 3 roky
	<u>Způsob ověřování</u> <ul style="list-style-type: none"> • viz zkouška	<u>Způsob ověřování</u> <ul style="list-style-type: none"> • viz zkouška

Komparace kurzů – Platnost certifikátu, ověřování (Mirka)

Co se týká certifikátu, Mirka by jeho platnost ve „svém“ kurzu prodloužila. Ověřování by probíhalo stejným způsobem jako zkouška k udělení certifikace (Tab. 38).

Tab. 38 Ideální kurz – platnost certifikátu, ověřování (Mirka)

	Ideální kurz
PLATNOST CERTIFIKÁTU, OVĚŘOVÁNÍ	<u>Platnost</u> <ul style="list-style-type: none"> • 3 roky <u>Způsob ověřování</u> <ul style="list-style-type: none"> • viz zkouška

4.2.3 Selektivní protokol – interpretace invencí vzniklých v rámci projektivní techniky

Projektivní technika „*Tvorba vlastního kurzu*“ přinesla nápady na doplnění kurzu absolvovaného. Přehled Mirčiných nápadů je znázorněn za pomoci selektivního protokolu níže (Tab. 39).

Tab. 39 Selektivní protokol – invence absolvovaného kurzu (Mirka)

INVENCE ABSOLVOVANÉHO KURZU	
CÍL KURZU	Bez invence
OBSAH KURZU	<u>Teorie</u> <ul style="list-style-type: none"> • Specifika cílových skupin <u>Praktická část</u> <ul style="list-style-type: none"> • Návštěva zařízení
PRAXE	Bez invence
ROZSAH KURZU	Bez invence
LEKTOŘI	Bez invence
MATERIÁL, PROSTŘEDÍ	<ul style="list-style-type: none"> • Nasmlouvané zařízení sociálních služeb • Hlavalamy a další pomůcky k výkonu CT • Dataprojektor
ZKOUŠKY	<u>Podmínka pro přípuštění ke zkoušce</u> <ul style="list-style-type: none"> • Účast na kurzu

	<u>Teoretická část</u> <ul style="list-style-type: none"> • řešení modelových situací • příprava na CT
PLATNOST CERTIFIKÁTU, OVĚŘOVÁNÍ	<ul style="list-style-type: none"> • 3 roky

4.2.4 Finální podoba ideálního kurzu podle případu Mirky

Finální podoba kurzu vychází z komparace dat získaných v druhé a třetí části výzkumného šetření. Podoba ideálního kurzu dle Mirky je následující (Tab. 40).

Tab. 40 Finální podoba ideálního kurzu (Mirka)

IDEÁLNÍ KURZ – MIRKA	
CÍL KURZU	<ul style="list-style-type: none"> • Seznámit s CT v praxi • Připravit psa na výkon CT • Připravit psovoda na výkon CT • Připravit na první hodinu CT
OBSAH KURZU	<u>Teoretická část</u> <ul style="list-style-type: none"> • Příprava na CT • Legislativa • Specifika cílových skupin • Komunikace <u>Praktická část</u> <ul style="list-style-type: none"> • Příprava programu pro určitou cílovou skupinu • Praktické ukázky • Praktický nácvik komunikace • Návštěva zařízení • Nácvik poslušnosti psa
PRAXE	Bez praxe
ROZSAH KURZU	<ul style="list-style-type: none"> • 1 x týdně po dobu 2 měsíců
LEKTOŘI	<ul style="list-style-type: none"> • Canisterapeut – kynolog
MATERIÁL, PROSTŘEDÍ	<u>Prostředí</u> <ul style="list-style-type: none"> • velký prostor (kupř. hala)

	<ul style="list-style-type: none"> • menší prostor • nasmlouvané zařízení sociálních služeb <p><u>Materiál</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • pomůcky k výkonu canisterapie • kompenzační pomůcky • dataprojektor
PLATNOST CERTIFIKÁTU, OVĚŘOVÁNÍ	<p><u>Platnost</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • 3 roky <p><u>Způsob ověřování</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • viz zkouška

4.2.5 Finální podoba ideální zkoušky podle případu Mirky

Níže uvedená tabulka (Tab. 41) sumarizuje data získaná z retrospektivně-evaluační části výzkumného šetření a data získaná projektivní technikou. Ideální zkouška na základě výpovědí Mirky nabývá níže uvedené podoby.

Tab. 41 Finální podoba ideální zkoušky (Mirka)

ZKOUŠKA	<p><u>Podmínky přípuštění ke zkoušce</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Účast na kurzu <p><u>Teoretická část</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • příprava na CT • řešení modelových situací <p><u>Praktická část</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • poslušnost psa • chování psa při nezvyklých situacích • reakce na kompenzační pomůcky • chování psa u klienta • prohlídka psa
----------------	--

4.3 Iva

Iva jako jediný z případů se účastnila již pilotního šetření autorky práce. S účastí na dalším výzkumném šetření bez váhání souhlasila, byť před nedávnem kvůli věku své fenky aktivní výkon canisterapie ukončila. Nicméně i přes tento fakt splnila Iva veškerá kritéria výzkumného šetření. Rozhovor s Ivou proběhl v kavárně v místě bydliště Ivy, ve vesnici sousedící s místem bydliště autorky práce. I přes malý hluk byla kavárna adekvátním místem pro realizaci rozhovoru. Atmosféra byla velmi přátelská, což odpovídá déletrvajícím známosti Ivy a autorky práce. Délka rozhovoru byla zhruba 70 minut.

Iva vykonávala canisterapeutickou praxi dlouhou dobu, začínala s fenkou zlatého retrievera Astou, kterou posléze nahradila fenka stejného plemene Bára. Jak je uvedeno výše, Iva ukončila aktivní výkon canisterapie kvůli věku Bány. Iva je rovněž majitelkou mladé fenky australského ovčáka Kessy. Kessy je velmi mladá, Iva jako zkušený psodod ji nechává „vyzrát“ a možnost výkonu canisterapie s Kessy nechává prozatím otevřenou.

Stejně jako předchozím případům, i Ivě bylo předloženo schéma s vybranými problematickými aspekty – výsledky pilotního šetření, přičemž Iva konstatovala, že se všemi výsledky souhlasí. Konkrétní výpovědi Ivy k jednotlivým tématům a subtématům jsou součástí právě pilotního šetření. Realizace rámcové analýzy by vzhledem k výše uvedenému byla redundantní.

4.3.1 Shrnující protokol – komparace kurzu z retrospektivně-evaluační části výzkumu s kurzem vytvořeným za pomoci projektivní techniky

Následující část předkládá informace získané v druhé a třetí části výzkumného šetření. Uvedená data byla mezi sebou komparována, doprovodný komentář ke komparaci se nachází pod jednotlivými shrnujícími protokoly, které znázorňují výpovědi Ivy k jednotlivým tématům koncepce CT kurzu. Komentář zakončují tabulky sumarizující získané poznatky. Tab. 42 uvádí přehled výpovědí Ivy k tématu cíl kurzu.

Tab. 42 Shrnující protokol – cíl kurzu (Iva)

	Absolvovaný kurz	Ideální kurz
CÍL KURZU	<ul style="list-style-type: none"> • Získat dovednost aplikování první pomoci u psa • Seznámit s canisterapií • Zjistit vhodnost psa 	<ul style="list-style-type: none"> • Uvědomit si vlastní motivaci k výkonu CT • Nabídnout možnost spolupráce s mentorem • Získat dovednost sepsání dohody se zařízením • Seznámit se s finančním aspektem CT • Seznámit se s problematikou vyhoření u psa • Seznámit se s problematikou vyhoření u člověka

Komparace kurzů – cíl kurzu (Iva)

Iva, stejně jako předchozí případy, vyjádřila spokojenost s absolvovaným kurzem. I tak došlo k doplnění dalších cílů. Ivu by v první řadě zajímala motivace účastníků kurzu k tomu stát se canisterapeuty. Účastník by si měl uvědomit, odkud jeho motivace přichází a jaká je. Iva by se zaměřila i na vzdělání účastníků: *„Jo s tím, že kdybych zjistila, že někdo není v těch sociálně-pedagogicko-zdravotnických věcech, tak aby měl nějakého mentora.“* Dalším cílem je seznámit účastníky, jak říká Iva, s právní stránkou věci. V rámci tohoto je důležité naučit účastníky sepsat dohodu se zařízením, která slouží především k ochraně CT týmu. Důležitým prvkem je i finanční stránka: *„Prostě naučit ty lidi nebát se říct si o ty peníze, nedělat to fakt vyloženě dobrovolně.“* Iva dále doplňuje znalost první pomoci u psa a problematiku vyhoření, což je důležité z hlediska prevence výskytu možných problémů na straně CT týmu. Níže uvedená tabulka ilustruje podobu cíle ideálního kurzu (Tab. 43). Tab. 44 uvádí výpovědi Ivy k tématu obsah kurzu.

Tab. 43 Ideální kurz – cíl kurzu (Iva)

	Ideální kurz
CÍL KURZU	<ul style="list-style-type: none"> • Uvědomit si vlastní motivaci k výkonu CT • Seznámit se s CT • Zjistit vhodnost psa • Získat dovednost aplikování první pomoci u psa

	<ul style="list-style-type: none"> • Získat dovednost sepsání dohody se zařízením • Seznámit se s finančním aspektem CT • Nabídnout možnost spolupráce s mentorem • Seznámit se s problematikou vyhoření u psa • Seznámit se s problematikou vyhoření u člověka
--	--

Tab. 44 Shrnující protokol – obsah kurzu (Iva)

	Absolvovaný kurz	Vytvořený kurz
OBSAH KURZU	<u>Teoretická část</u> <ul style="list-style-type: none"> • První pomoc u psa • Polohování s fyzioterapeutem • Vyhoření • Příklady z praxe 	<u>Teoretická část</u> <ul style="list-style-type: none"> • Vyhoření u psa • Vyhoření u člověka • První pomoc u psa • Pojištění psa • Psychohygiena psa, • Psychohygiena člověka • Náměty na možné pomůcky <u>Praktická část</u> <ul style="list-style-type: none"> • Návštěva zařízení pod supervizí • Workshopy • Dobrá praxe (vyprávění lidí z různých zařízení) • Polohování s fyzioterapeutem • Ukázka dalších druhů zooterapie • Poslušnost psa s kynologem • Trénink komunikace

Komparace kurzů – obsah kurzu (Iva)

Při tvorbě „svého“ kurzu Iva uvedla zajímavá témata obsahu kurzu. Ve srovnání s kurzem absolvovaným je Ivou vytvořený kurz poněkud obsáhlejší. Důležitým prvkem obsahu kurzu je téma vyhoření u psa i u člověka, a s tím úzce spjaté téma psychohygieny: *„Aby i věděli, jaké možnosti mají i po té canisce, jak vlastně správně to spláchnout ze sebe i ze psa pryč.“* To, že je canisterapie náročným procesem, Iva ilustrovala následujícím příkladem: *„Kdysi mi řekla i paní, která dělala nebo dělá na XY u dobrovolníků a chodila jenom fotit a sama mi řekla, že po té hodině, kdy jenom fotila, toho měla plné brejle.“* Téma pojištění psa Iva zařadila vzhledem ke své zkušenosti, kdy se setkala s psodvy, kteří s touto problematikou nebyli

obeznámeni. Znalost první pomoci u psa by měla být samozřejmostí pro každého chovatele. Co se týká problematiky pomůcek, Iva hovoří jasně: „*Spíš jim dát takové ty návody, ale ne zase úplně vést za ručičku, tohle patří k tomu, tohle patří k tomu.*“ Do praktické části kurzu Iva zařadila návštěvu zařízení pod supervizí, kde by si týmy mohly vyzkoušet canisterapii v praxi. Následují workshopy, kterých by se v ideálním případě účastnili pracovníci zařízení a klienti. Jedním z témat kurzu je i polohování, zde Iva klade důraz na přítomnost fyzioterapeuta: „*Aby o tom vykládal opravdu ten fyzioterapeut a seznámil je, proč je důležité polohování s ním, a ne bez něho, taková ta osvěta i v tomhle.*“ V neposlední řadě Iva do praktické části zařadila i ukázkou dalších druhů zooterapie, která může napomoci k rozšíření obzorů psovodů a může být inspirací pro další činnost. Co se týká tématu specifík cílové skupiny, Iva by jej do svého kurzu zařadila pouze v podobě vyprávění pracovníků zařízení v rámci dobré praxe. Iva má za to, že člověk, který se přihlásí na canisterapeutický kurz, by měl mít nějakou představu o cílové skupině, za kterou by chtěl docházet. Iva zmiňuje fakt, že canisterapeut není povinen znát lékařské diagnózy klientů. Iva si navíc uvědomuje množství informací, které účastník musí během kurzu „*vstřebať*“. Její výpověď k tomuto tématu proto zní jasně: „*Asi bych je tím nezahlcovala na začátku jo, protože oni jsou fakt takoví nadšení a chceme do toho jít, takže bych spíš vypíchla takové jakoby pozitiva.*“ Níže uvedená tabulka (Tab. 45) ilustruje podobu obsahu kurzu v případě ideálního kurzu. Tab. 46 uvádí přehled výpovědí Ivy k tématu praxe.

Tab. 45 Ideální kurz – obsah kurzu (Iva)

Ideální kurz	
OBSAH KURZU	<u>Teoretická část</u> <ul style="list-style-type: none"> • Vyhoření u psa • Vyhoření u člověka • První pomoc u psa • Pojištění psa • Psychohygiena psa, • Psychohygiena člověka • Náměty na možné pomůcky
	<u>Praktická část</u> <ul style="list-style-type: none"> • Návštěva zařízení pod supervizí • Workshopy • Dobrá praxe (vyprávění lidí z různých zařízení) • Polohování s fyzioterapeutem • Ukázka dalších druhů zooterapie • Poslušnost psa s kynologem • Trénink komunikace

Tab. 46 Shrnující protokol – praxe (Iva)

PRAXE	Absolvovaný kurz	Vytvořený kurz
	<ul style="list-style-type: none"> • 20 hodin praxe v zařízení 	<ul style="list-style-type: none"> • Nepožadována

Komparace kurzů – praxe (Iva)

Iva by v rámci „svého“ kurzu absolvování praxe nepožadovala. Po absolvování zkoušek by však požadovala zpětnou vazbu ze zařízení, kde by „její“ CT týmy docházely. Lze konstatovat, že v rámci ideálního kurzu by praxe taktéž neměla být požadována. Níže uvedená tabulka (Tab. 47) ilustruje podobu praxe v případě ideálního kurzu. Tab. 48 sumarizuje výpovědi Ivy k problematice rozsahu kurzu.

Tab. 47 Ideální kurz – praxe (Iva)

PRAXE	Ideální kurz
	<ul style="list-style-type: none"> • Nepožadována

Tab. 48 Shrnující protokol – rozsah kurzu (Iva)

ROZSAH KURZU	Absolvovaný kurz	Vytvořený kurz
	<ul style="list-style-type: none"> • 3 dny 	<ul style="list-style-type: none"> • 1 týden

Komparace kurzů – rozsah kurzu (Iva)

Kurz vytvořený Ivou by trval 1 týden. Oproti absolvovanému kurzu by byl delší, což je logické i vzhledem k obsahu kurzu, který Iva vytvořila. K rozsahu kurzu se Iva vyjádřila následovně: „*Jo, týden určitě ten kurz, abych poznala aspoň trošku i toho člověka, takže od toho pondělku do té neděle, kdy by byly třeba zkoušky. Jako samozřejmě ideální by bylo, kdyby to bylo fakt v té jedné budově jo, vidět toho člověka i když on si myslí, že ho nevidím.*“ Níže uvedená tabulka (Tab. 49) uvádí podobu rozsahu kurzu v ideálním případě. Tab. 50 poté uvádí výpovědi Ivy k tématu lektori.

Tab. 49 Ideální kurz – rozsah kurzu (Iva)

	Ideální kurz
ROZSAH KURZU	<ul style="list-style-type: none"> • 1 týden

Tab. 50 Shrnující protokol – lektoři (Iva)

	Absolvovaný kurz	Vytvořený kurz
LEKTOŘI	<ul style="list-style-type: none"> • Veterinář • Fyzioterapeut • Canisterapeut • Speciální pedagog 	<ul style="list-style-type: none"> • Kynolog • Veterinář • Psycholog • Speciální pedagog • Fyzioterapeut • Zaměstnanci zařízení • Zaměstnanec pojišťovny

Komparace kurzů – lektoři (Iva)

I když Iva vyjádřila spokojenost s obsazením lektorů v rámci absolvovaného kurzu, při tvorbě vlastního kurzu doplnila lektory i z několika dalších profesí. Každý z lektorů má svou roli. Veterinář seznámí účastníky s první pomocí u psa a jeho psychohygienou. Dále představí postup, jak se zachovat v situaci, kdy dojde k pokousání psem. Problematika povahových vlastností a poslušnosti psa je v rámci kurzu Ivy záležitostí zkušeného kynologa. Samozřejmostí je přítomnost canisterapeutů z praxe. Psycholog by měl poněkud speciální roli: „*S tím, že bych tam brala i toho psychologa, který by sledoval ty lidi a viděl, jak reagují v těch daných situacích*“. Role speciálního pedagoga spočívá především v nácviku komunikace. Fyzioterapeut seznámí účastníky s problematikou polohování a zdůrazní nezbytnost přítomnosti fyzioterapeuta při praktikování této metody. Ke sdílení dobré praxe by Iva pozvala zaměstnance zařízení specializujících se na různé cílové skupiny. V neposlední řadě by zaměstnanec pojišťovny seznámil účastníky s náležitostmi uzavření pojištění psa. Níže uvedená tabulka (Tab. 51) ilustruje ideální seskupení lektorů CT kurzu.

Tab. 51 Ideální kurz – lektoři (Iva)

	Ideální kurz
LEKTOŘI	<ul style="list-style-type: none"> • Veterinář • Kynolog

	<ul style="list-style-type: none"> • Canisterapeut • Psycholog • Speciální pedagog • Fyzioterapeut • Zaměstnanci zařízení • Zaměstnanec pojišťovny
--	--

Tab. 52 Shrnující protokol – materiál, prostředí (Iva)

	Absolvovaný kurz	Vytvořený kurz
MATERIÁL, PROSTŘEDÍ	<u>Prostředí</u> <ul style="list-style-type: none"> • Velký areál • Budova – dílny, pokoje, místnost na workshopy • Zahrada 	<u>Prostředí</u> <ul style="list-style-type: none"> • Velká budova • Zahrada • Samostatná místnost pro zkoušky
	<u>Materiál</u> <ul style="list-style-type: none"> • Pomůcky k výkonu CT 	<u>Materiál</u> <ul style="list-style-type: none"> • Písemné podklady k přednáškám • Pomůcky k výkonu CT

Komparace kurzů – materiál, prostředí (Iva)

Prostředí absolvovaného kurzu Iva hodnotila jako dostačující, jak je patrné z výše uvedené tabulky (Tab. 52), při tvorbě „svého“ kurzu se Iva nechala inspirovat právě kurzem absolvovaným. Stěžejní je pro Ivu poskytnout účastníkům veškerý komfort tak, aby si nemuseli nic zařizovat. Co se týká materiálů, podklady k teoretické části kurzu by účastníci kurzu obdrželi v tištěné podobě. Pomůcky k výkonu CT by byly účastníkům ukázány, nicméně sehnat by si je už museli sami. Níže uvedená tabulka (Tab. 53) uvádí podobu materiálu a prostředí v případě ideálního kurzu. Tab. 54 sumarizuje výpovědi Ivy k tématu zkoušky.

Tab. 53 Ideální kurz – materiál, prostředí (Iva)

	Ideální kurz
MATERIÁL, PROSTŘEDÍ	<u>Prostředí</u> <ul style="list-style-type: none"> • Velký areál ○ zahrada ○ velká budova ○ pokoje, místnost na workshopy, místnost na zkoušky
	<u>Materiál</u>

	<ul style="list-style-type: none"> • Písemné podklady k přednáškám • Pomůcky k výkonu CT
--	--

Tab. 54 Shrnující protokol – zkoušky (Iva)

	Absolvovaný kurz	Vytvořený kurz
ZKOUŠKY	<u>Teoretická část</u> <ul style="list-style-type: none"> • Test z obsahu kurzu <u>Praktická část</u> <ul style="list-style-type: none"> • Poslušnost psa • Reakce na nezvyklé podněty • Reakce na kompenzační pomůcky • Polohování • Interakce psovoda a psa • Ovladatelnost psa cizí osobou • Reakce na ostatní psy 	<u>Teoretická část</u> <ul style="list-style-type: none"> • Zkouška z obsahu kurzu <u>Praktická část</u> <ul style="list-style-type: none"> • Poslušnost psa • Povahové vlastnosti psa • Rozdovádění a zklidnění • Polohování • Hraní si se psem a práce s pochvalou • Modelové situace • Komunikace s klientem

Komparace kurzů – zkoušky (Iva)

Iva označila zkoušky, které absolvovala, za obsáhlé a dostatečné. Nicméně i přes tuto obsáhlou dokázala Iva doplnit další oblasti k prozkoušení. Zkoušky Iva rozdělila do dvou dnů, kdy v jeden den proběhne teoretická část zkoušky a ve druhém část praktická. Teoretickou část zkoušky Iva pojala jako prozkoušení z poznatků, které se účastníci dozvěděli v kurzu. Co se týká části praktické, důležitým prvkem je prozkoušení interakce mezi psovodem a psem, přičemž by se Iva zaměřila především na práci s pochvalou. U zkoušek by byli přítomni všichni lektoři. Podoba zkoušek v případě ideálního kurzu je následující (Tab. 55). Tab. 56 uvádí přehled výpovědí Ivy k tématu platnost certifikátu, ověřování.

Tab. 55 Ideální kurz – zkoušky (Iva)

	Ideální kurz
ZKOUŠKY	<u>Teoretická část</u> <ul style="list-style-type: none"> • Zkouška z obsahu kurzu <u>Praktická část</u> <ul style="list-style-type: none"> • Povahové vlastnosti psa • Poslušnost psa • Reakce na nezvyklé podněty

	<ul style="list-style-type: none"> • Reakce na kompenzační pomůcky • Interakce psovoda a psa <ul style="list-style-type: none"> ○ hraní si se psem a práce s pochvalou • Polohování • Ovladatelnost psa cizí osobou • Reakce na ostatní psy • Simulované situace • Komunikace s klientem
--	---

Tab. 56 Shrnující protokol – platnost certifikátu, ověřování (Iva)

	Absolvovaný kurz	Vytvořený kurz
PLATNOST CERTIFIKÁTU, OVĚŘOVÁNÍ	<u>Platnost certifikátu</u> <ul style="list-style-type: none"> • 1 rok 	<u>Platnost certifikátu</u> <ul style="list-style-type: none"> • 1 rok
	<u>Způsob ověřování</u> <ul style="list-style-type: none"> • viz zkouška 	<u>Způsob ověřování</u> <ul style="list-style-type: none"> • viz zkouška

Komparace kurzů – platnost certifikátu, ověřování (Iva)

Komparace v tomto případě není složitou záležitostí. Iva při stanovování platnosti certifikátu a způsobu ověřování způsobilosti CT týmu, vycházela z kurzu, který absolvovala. Samotné přezkoušení má stejnou podobu jako výše uvedené zkoušky. Do přezkoušení Iva zakomponovala i další vzdělávání: „*Já bych chtěla, aby se ti lidi vzdělávali, takže na ty tři dny, že bychom se prostě sešli, že by tam už nebylo tolik lektorů, ale že by se tam tak nějak střídali, aby to bylo zajímavější pro ty lidi*“. Výsledky přezkoušení by bylo zajímavé porovnat s výsledky zkoušky, pro znázornění případného pokroku. Tab. 57 uvádí ideální platnost certifikátu a způsob ověřování.

Tab. 57 Ideální kurz – platnost certifikátu, ověřování (Iva)

	Ideální kurz
PLATNOST CERTIFIKÁTU, OVĚŘOVÁNÍ	<u>Platnost certifikátu</u> <ul style="list-style-type: none"> • 1 rok
	<u>Způsob ověřování</u> <ul style="list-style-type: none"> • Stejně jako zkouška

4.3.2 Selektivní protokol – interpretace invencí vzniklých v rámci projektivní techniky

Projektivní technika „*Tvorba vlastního kurzu*“ přinesla nápady na doplnění kurzu absolvovaného. Přehled Iviných nápadů je znázorněn za pomoci selektivního protokolu níže (Tab. 58).

Tab. 58 Selektivní protokol – invence absolvovaného kurzu (Iva)

INVENCE ABSOLVOVANÉHO KURZU	
CÍL KURZU	<ul style="list-style-type: none"> • Uvědomit si vlastní motivaci k výkonu CT • Poskytnout možnost spolupráce s mentorem • Získat dovednost sepsání dohody se zařízením • Seznámit s problematikou financování CT • Seznámit se s problematikou vyhoření
OBSAH KURZU	<p><u>Teoretická část</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Pojištění psa • Psychohygienu psa • Psychohygienu člověka • Náměty na možné pomůcky <p><u>Praktická část</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Návštěva zařízení pod supervizí • Ukázka dalších druhů zooterapie • Poslušnost psa • Trénink komunikace • Sdílení dobré praxe
PRAXE	<ul style="list-style-type: none"> • Bez invence
ROZSAH KURZU	<ul style="list-style-type: none"> • 1 týden (prodloužení oproti absolvovanému kurzu)
LEKTOŘI	<ul style="list-style-type: none"> • Kynolog • Psycholog • Zaměstnanci zařízení • Zaměstnanec pojišťovny
MATERIÁL, PROSTŘEDÍ	<ul style="list-style-type: none"> • Samostatná místnost pro zkoušky • Písemné podklady k přednáškám
ZKOUŠKY	

	<ul style="list-style-type: none"> • Komunikace s klientem • Modelové situace • Hraní si se psem a práce s pochvalou
PLATNOST CERTIFIKÁTU, OVĚŘOVÁNÍ	<ul style="list-style-type: none"> • Bez invence

4.3.3 Finální podoba ideálního kurzu podle případu Ivy

Finální podoba kurzu vychází z komparace dat získaných z druhé a ze třetí části výzkumného šetření. Podoba ideálního kurzu dle Ivy je následující (Tab. 59).

Tab. 59 Finální podoba ideálního kurzu (Iva)

IDEÁLNÍ KURZ – IVA	
CÍL KURZU	<ul style="list-style-type: none"> • Uvědomit si vlastní motivaci k výkonu CT • Seznámit se s CT • Zjistit vhodnost psa • Získat dovednost aplikování první pomoci u psa • Získat dovednost sepsání dohody se zařízením • Seznámit se s finančním aspektem CT • Nabídnout možnost spolupráce s mentorem • Seznámit se s problematikou vyhoření u psa • Seznámit se s problematikou vyhoření u člověka
OBSAH KURZU	<p><u>Teoretická část</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Vyhoření u psa • Vyhoření u člověka • První pomoc u psa • Pojištění psa • Psychohygienu psa, • Psychohygienu člověka • Náměty na možné pomůcky <p><u>Praktická část</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Návštěva zařízení pod supervizí • Workshopy • Dobrá praxe (vyprávění lidí z různých zařízení) • Polohování s fyzioterapeutem • Ukázka dalších druhů zooterapie • Poslušnost psa s kynologem • Trénink komunikace
PRAXE	<ul style="list-style-type: none"> • Nepožadována

ROZSAH KURZU	<ul style="list-style-type: none"> • 1 týden
LEKTOŘI	<ul style="list-style-type: none"> • Veterinář • Kynolog • Canisterapeut • Psycholog • Speciální pedagog • Fyzioterapeut • Zaměstnanci zařízení • Zaměstnanec pojišťovny
MATERIÁL, PROSTŘEDÍ	<p><u>Prostředí</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Velký areál: <ul style="list-style-type: none"> ○ zahrada ○ velká budova ○ pokoje, místnost na workshopy, místnost na zkoušky <p><u>Materiál</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Písemné podklady k přednáškám • Pomůcky k výkonu CT
PLATNOST CERTIFIKÁTU, OVĚŘOVÁNÍ	<p><u>Platnost</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • 1 rok <p><u>Způsob ověřování</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • viz zkouška

4.3.4 Finální podoba ideální zkoušky podle případu Ivy

Níže uvedená tabulka (Tab. 60) sumarizuje data získaná z retrospektivně-evaluační části výzkumného šetření a data získaná projektivní technikou. Ideální zkouška na základě výpovědi Mirky nabývá níže uvedené podoby.

Tab. 60 Finální podoba ideální zkoušky (Iva)

ZKOUŠKA	<p><u>Teoretická část</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Zkouška z obsahu kurzu <p><u>Praktická část</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Povahové vlastnosti psa • Poslušnost psa • Reakce na nezvyklé podněty • Reakce na kompenzační pomůcky
----------------	--

	<ul style="list-style-type: none"> • Interakce psovoda a psa:<ul style="list-style-type: none"> ○ hraní si se psem a práce s pochvalou • Polohování • Ovladatelnost psa cizí osobou • Reakce na ostatní psy • Simulované situace • Komunikace s klientem
--	--

4.4 Interpretace výsledků rámcové analýzy technikou „vyložení karet“

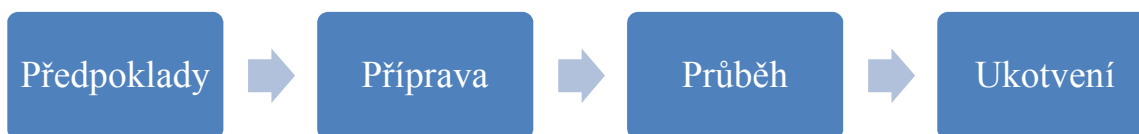
Užití techniky „vyložení karet“ je náležitě zdůvodněno v metodickém rámci práce. Kapitola je členěna na dvě části. První část sestává z tabulky znázorňující přehled subtémat získaných rámcovou analýzou a jejich naplnění u jednotlivých případů. Následuje část druhá: interpretující výsledky rámcové analýzy technikou „vyložení karet“. Tab. 61 uvádí přehled témat a jejich naplnění u jednotlivých případů.

Tab. 61 Přehled témat a jejich naplnění u jednotlivých případů

Přehled témat a jejich naplnění u jednotlivých případů			
Téma	Subtéma	Lucka	Mírka
Předpoklady	Zralost psa	√	
	Povaha psa	√	√
	Zkušenost psovoda	√	√
	Vzdělání psovoda	√	√
Příprava	Výchova psa	√	
	Kurzy	√	√
	Zkoušky	√	√
Průběh	Spolupráce	√	√
	Polohování	√	√
	Vyhoření	√	√
	Délka	√	
Ukotvení	Zastřešení	√	√
	Výdělek	√	√

Základní analytická linka příběhu

Přehled témat (Tab. 61) obsahuje 4 hlavní témata. Každé téma je vnitřně rozčleněno na další subtémata. Posloupnost jednotlivých kroků v rámci realizace canisterapie byla vodítkem pro vytvoření analytické linky příběhu. Základní analytická linka příběhu je znázorněna za pomoci následujícího schématu.

Interpretace výsledků rámcové analýzy – téma „Předpoklady“

Případy souhlasily s možným výskytem problematických aspektů v případě absence povahového předpokladu psa. Co se týká povahových předpokladů, byla zmíněna láska k lidem a klid při kontaktu s osobami využívajícími kompenzační pomůcky (např. vozík). Povaha psa by měla být také jedním z rozhodujících aspektů volby cílové skupiny:

„Máme jenom jeden typ cílové skupiny nebo dvě, kde jsme schopni pracovat jako sociální pracovníci, a tak se nebudu cpát do skupiny, kde mi to není příjemné a úplně stejně je to tak i u psů.“

V úvahu přichází i členění zkoušek dle povahových předpokladů psa:

„Ať se rovnou profilujou ti psi už při těch zkouškách, ten pes je na takový typ canisterapie, tak bude mít takový typ zkoušek. Pak se potírá to, že každý je nějaký jedinec, prostě i zvířata mají svoji povahu.“

Je nezbytné uvědomit si, že povaha psa se může měnit vzhledem k věku a zdravotním aspektům:

„Já to vidím u toho svého pejska, má 10 let a přesně vím, že když jsme dělali poprvé zkoušky, tak byl povahou úplně někde jinde. Teď myslím povahou jako zdravotně, což mu může tu povahu třeba nějak změnit.“

Důležitým předpokladem pro výkon canisterapeutické činnosti je bezesporu zkušenost psovoda. Případy nahlížely na dané subtéma z několika perspektiv. Za zkušeného psovoda lze – podle výpovědí případů – považovat člověka, který zná svého psa, dokáže rozpoznat jeho případnou nepohodu. Řešena je i problematika zkušenosti s cílovou skupinou. Nespornou výhodou je přímá profesní zkušenost psovoda s danou cílovou skupinou:

„Ale když už jsem tam docházela do slepých uliček u některých klientů, tak se prostě změnila strategie, ale to jsem vycházela ze své profesní zkušenosti, že jsem věděla, jak s těma lidma pracovat.“

Profesní zkušenost jde ruku v ruce se vzděláním psovoda. Vzdělání psovoda případy považují za důležitý prvek předpokladů canisterapeutického týmu. Lucka i Mirka mají vzdělání v sociální oblasti, což považují za nespornou výhodu při výkonu canisterapeutické činnosti zejména z hlediska znalosti specifik jednotlivých cílových skupin:

„V podstatě tím, že jsem sociální pracovník, tak tu klientelu znám.“

„Myslím si, že každý, kdo dělá canisterapii oficiálně, tak by měl mít prostě to minimální vzdělání. Já třeba hrozně vítám, že to jsou pracovníci v sociálních službách. Ono je pěkné, že pejsek je perfektní na kontakt s lidmi, že člověk je třeba upovídáný, ale v důsledku je to, že pracuje s lidmi, kteří mají různé handicap, znevýhodnění, které prostě můžou pak narušit celý třeba nějaký systém poskytování služby.“

„Mám fakt širokou škálu, ale kterou zvládám díky vzdělání, jaké mám za ty roky a dokážu se v každé specifikce těch cílových skupin orientovat, jinak si myslím, že by to bylo dost náročné.“

Případná absence vhodného vzdělání canisterapeuta je vnímána jako riziko pro proces případné profesionalizace canisterapie:

„Práce jednoho nadšeného, úžasného laika může zhatit roky práce těch lidí, kteří se snaží v tom vzdělávat a vypilovat to do nějaké profesionality a v tom vidím to velké riziko.“

Interpretace výsledků rámcové analýzy – téma „Příprava“

V rámci tématu přípravy byla diskutována problematika canisterapeutických kurzů. Jako stěžejní problematický aspekt vnímají případy především rozdílný přístup organizací k realizaci canisterapeutických kurzů:

„No, jako, co jsem se dívala na některé, jakože jiné kurzy, tak to je fakt jako šílené, abych třeba dva roky se vzdělávala s tím psem a jakože některé ty školy to mají jako hodně přísně dané.“

„Někde mají třeba ten týdenní pobyt, kde mají různé vzdělávání, to si myslím, že je hrozně příjemné a super hlavně pro začátečníky, co třeba vůbec nemají to sociální vzdělání, perfektní věc.“

„Já jsem teda u XY a tam se mi právě líbí, že tam je taky pro začátečníky aspoň jeden celodenní seminář, což je úplně super, mají tam i různé vzdělání, dělají i konference, jako není toho hodně, ale je to aspoň něco.“

Obdobná diskuze probíhala k subtématu zkoušek. Případy by shodně uvítaly sjednocení požadavků a stanovení přiměřené náročnosti zkoušek:

„Není to jednotné. Někde mi přijde, že jsou ty zkoušky docela dost extrém a že se tam pak popírá to, co jsem se bavila na začátku, ty předpoklady psů. Někdo má prostě představu, že canisterapeutický pes musí umět totototo...“

„Tam byla různé fakt jako zkoušky úplně šílené, co jsem se dívala. Já jsem jako měla celkem v pohodě jo, takže sjednotit možná, ale nebyt tak přísní v tom.“

Interpretace výsledků rámcové analýzy – téma „Průběh“

Důležitým faktorem, který ovlivňuje průběh canisterapie, je bezpochyby navázání spolupráce s daným zařízením. Ne vždy lze spolupráci se zařízením označit jako „dobrou“:

„Tehdy jsem vždycky dělala, že jsem seznámila personál s tím, co je canisterapie, moje požadavky, jak bude poskytována. No ale ten personál to absolutně ignoroval a dostala jsem se do situace, že vlastně mi tam nechtěli ani nechat člověka jednoho. Bylo tam 15 seniorů na vozíčku, teď ty, jako canisterapeut, neznáš jejich diagnózy a podobné věci, nemůžeš a vesměs ani nechci, ale chci, aby tam byla osoba, která to bude vědět a bude náš prostředník.“

V průběhu canisterapie se často užívá metoda polohování. Jedná se o fyzioterapeutickou metodu, která si pro správné provedení vyžaduje přítomnost odborníka, což bývá často opomíjeno. Psovod by měl také zvážit vhodnost svého psa pro tuto metodu:

„Ne všichni psi mají dělat logicky polohování. Je to hezké, je to třeba někde úplně podmínka, proč chtějí dělat canisterapii, fajn, ale já třeba na to nemám psa, takže vám zprostředkuju jiný kontakt.“

„Ella je malinká, tak my jako moc, na tom kurzu nám i říkali, že bychom polohovat neměli, že je to spíše pro ty větší psy. Spíš ji dám, ať si jako chvílku lehne, je pravda, že potom v tom lehu jako úplně nevydrží, že si sedne.“

K problematice průběhu canisterapie se nabízí otázka ideální délky hodiny. Z výpovědí případů vyplývá, že se jedná o variabilní záležitost, která vychází ze specifik každého canisterapeutického týmu. Odhadnout správnou délku je zodpovědností psovoda:

„Já vím, že aktivní canisterapie s Ronem, když byl nejmladší, tak opravdu bohatě stačilo těch 40 minut, protože vlastně byl pořád se mnou v kontaktu, makal s lidma, tisíckrát ho volalo víc

lidí, i když ví, že mají volat postupně, je tam ruch, spousta pamlsků a dalších lákadel, je to náročné na psychiku, takže určitě by to měl ten canisterapeut umět uhlídat.“

„No, tak my to máme stanovené na tu hodinku a půl a mám vyzorované, že to zvládá. Po té hodině a půl už je unavená, takže dyl bych jako nešla.“

Nerespektování únavy psa může být jedním z aspektů možného vyhoření. Stěžejní roli zde sehrává zkušenost psovoda, který by měl případnou nepohodu psa včas rozpoznat a učinit adekvátní opatření:

„Ona je unavená, hodně unavená po té canisterapii, že pak je schopná furt spát, jako vyšťaví ji to celkem, ale baví ji to, protože ona, když vidí budovu jenom, tak ví, co se bude dít a už je takhle nadšená, tak vím, že jí to baví. Jinak bych to s ní nedělala. V momentě, kdy bych přišla na to, že jí to nebaví, tak to určitě přestanu dělat.“

Po canisterapii je důležité nabídnout psovi vhodný způsob odreagování se:

„Potom je důležité, aby se šel ven vyvenčit na procházku nebo tak. To taky dodržuju, abychom třeba nejeli autem, aby se prošla.“

Riziko vyhoření vzrůstá při tzv. rezidenčním typu canisterapie, kdy je zvíře chováno přímo v zařízení:

„To znamená nějakého toho pejska v domově, a že prostě bude pro všechny, a kdo bude na směně, mu dá jídlo a bude si s ním hrát, blbost. Pes potřebuje jednoho pána, jedno místo a tihle psi, to jsem se s tím právě setkala, kdy byli fakt vyhoření.“

Interpretace výsledků rámcové analýzy – téma „Ukotvení“

V našich podmínkách lze ukotvení canisterapie považovat jako nedostatečné. Jak vyplývá z výpovědí případů, chybí zde adekvátní zastřešení metody. Problém je spatřován v absenci zákona:

„To souvisí prostě s tím, že chybí tady nějaký zákon, legislativa, sjednocené zkoušky, sjednocené vzdělání, chybí to tu.“

„Fakt, ať se tady zavede nějaký zákon, který prostě bude jasně říkat, kdo je canisterapeut a musíš absolvovat takový a takový kurz a vzdělání, abys to mohla dělat, jinak v tom fakt bude bordel.“

Případy by uvítaly stanovení určité metodiky, která by pomohla při plánování canisterapeutických hodin:

„Chybí mi nějaká ucelená knížka, jednu teda vlastně mám, ale to je tak jako pár aktivit, které vlastně člověk jednou udělá, a pak už to stejně chybí.“

Problém je spatřován i v požadavcích na organizace udělujících certifikaci k výkonu činnosti:

„Spíš mám strach, že ta záslužná činnost lidí ještě přede mnou, co se X let věnovali canisterapii poctivě, a vznikly nějaké organizace hlavní v České republice, které se to fakt jako snaží dělat profi, a teď najednou je takový boom, že najednou zjistíš, že vlastně canisterapeutický osvědčení ti může dát vlastně kdokoliv, kdo se třeba tři roky věnuje canisterapii a má nějakou psí školu, jo, a to je špatný.“

Je patrné, že případy by uvítaly sjednocení podmínek:

„Bych fakt viděla, ať je něco jako zaregistrovat se do nějaké celonárodní sítě a z toho pak budou vyplývat ty podmínky, co všechno ten canisterapeut musí zvládnout, aby se mohl honosit tím názvem, že je canisterapeut.“

Vzhledem k nedostatečnému ukotvení je canisterapie často poskytována na bázi dobrovolnosti. Výdělek je v tomto případě minimální. Ač to nemusí být na první pohled patrné, výkon canisterapeutické činnosti znamená pro psovoda určité náklady:

„Když člověk chce třeba nějaké ty hlavolamy, aby to pro ně bylo jakoby zajímavé, tak to stojí peníze. Různé takové nebo fotky jsem dělala, hlavolamy nebo tak.“

„Vybavení, zkoušky, nemluvě o tom očkování, já jsem dávala i navíc očkování, a ještě nemluvě o tvém času, protože člověk to dělá ve svém volném čase a hodně času jsem trávila i přípravou, tiskneš, maluješ, vymýšlíš.“

Případy shodně vylučují možnost žít se výkonem canisterapeutické činnosti:

„Pokud bych to chtěla dělat na výdělek, je potřeba mít víc psů, a to ještě různorodých malinkých, středních, aktivních povahově a teď bych si řekla, fajn, tak dám si cenu, budu v tom podnikat, protože budu schopna obsáhnout velkou skupinu

4.5 Shrnující protokol – návrh ideálního pojetí CT kurzu

Sumarizací podob ideálních kurzů jednotlivých případů – účastníků výzkumného šetření vzniká následující pojetí CT kurzu (Tab. 62).

Tab. 62 Shrnující protokol - ideální CT kurz

IDEÁLNÍ CT KURZ	
CÍL KURZU	<p><u>Seznámit se s CT</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • V ČR • Ve světě <p><u>Připravit tým</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Zjistit vhodnost psa • Uvědomit si vlastní motivaci k praktikování CT • Naučit se adekvátně pečovat o psa • Získat dovednost aplikování první pomoci u psa • Seznámit se s problematikou vyhoření u psa • Seznámit se s problematikou vyhoření u člověka • Získat dovednost plánování CT lekce • Získat dovednost sepsání dohody se zařízením • Seznámit se s finančním aspektem CT • Získat dovednost práce se specifiky jednotlivých cílových skupin klientů <p><u>Nabídnout možnost spolupráce s mentorem</u></p>
OBSAH KURZU	<p><u>Teoretická část</u></p> <p>Oblast – pes</p> <ul style="list-style-type: none"> • Výchova, výcvik • Péče o psa • Problematika vyhoření u psa • Psychohygienu psa • Pojištění psa • První pomoc u psa <p>Oblast – psodod</p> <ul style="list-style-type: none"> • CT jako obor • Legislativa • Psychohygienu u člověka • Problematika vyhoření u člověka

	<p>Oblast – klient</p> <ul style="list-style-type: none"> • Zdravotní péče • Sociální práce • Specifika klientely • Komunikace • Náměty na možné pomůcky <p><u>Praktická část</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Poslušnost psa • Ukázka dalších druhů zooterapie • Návčik komunikace • Praktické ukázky • Videá s CT • Dobrá praxe – vyprávění pracovníků zařízení • Návštěva zařízení • Polohování za přítomnosti fyzioterapeuta • Příprava CT „nanečisto“
PRAXE	<p><u>Délka:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • 1 měsíc (1x týdně) <p><u>Podoba:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Pravidelná návštěva nasmlouvaného zařízení za doprovodu zkušeného canisterapeuta
ROZSAH KURZU	<p><u>Různý:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Podle Lucky: 4 dny • Podle Mirky: 1x týdně po dobu 2 měsíců • Podle Ivy: 3 dny
LEKTOŘI	<ul style="list-style-type: none"> • Canisterapeut • Kynolog • Veterinář • Psycholog • Speciální pedagog • Pedagog • Sociální pracovník • Zaměstnanci zařízení sociálních služeb • Zdravotníci • Fyzioterapeut • Zaměstnanec pojišťovny

<p>MATERIÁL, PROSTŘEDÍ</p>	<p><u>Prostředí</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Velký prostor (hala, kemp, areál) • Zahrada, hřiště • Místnosti pro přednášky, workshopy, praktické nácviky, zkoušky • Nasmlouvané zařízení sociálních služeb <p><u>Materiál</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Dataprojektor • Videá, hudba • Písemné podklady k přednáškám • Návod, tipy • Pomůcky k výkonu CT (polohovací pomůcky, hlavolamy, vybavení pro psa) • Kompenzační pomůcky
<p>PLATNOST CERTIFIKÁTU, OVĚŘOVÁNÍ</p>	<p>Délka platnosti certifikátu se napříč případy liší:</p> <p><u>Lucka</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • 1 rok, pokud byl u zkoušky problém s nějakou její částí • 2 roky, pokud u zkoušky problém nebyl <p><u>Iva</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • 1 rok <p><u>Mirka</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • 3 roky <p>Ověřování</p> <ul style="list-style-type: none"> • Stejná podoba jako u zkoušky

4.6 Shrnující protokol – návrh ideální podoby CT zkoušky

Sumarizací výpovědí jednotlivých účastníků výzkumného šetření vzniká následující podoba ideální CT zkoušky (Tab. 63).

Tab. 63 Shrnující protokol – ideální CT zkouška

IDEÁLNÍ CT ZKOUŠKA	
Podmínky pro připuštění ke zkoušce	<ul style="list-style-type: none"> • Věk psa (min. 2 roky) • Věk psovoda (min. 18 let) • Účast na kurzu
Teoretická část zkoušky	<ul style="list-style-type: none"> • Zkouška z obsahu přednášek kurzu • Příprava na CT • Řešení modelových situací <ul style="list-style-type: none"> ○ specifika cílových skupin • Sociální práce • Zdravotní péče
Praktická část zkoušky	<p><u>Povahové zkoušky psa</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Poslušnost • Chování psa při nezvyklých situacích • Reakce na ostatní psy • Přivolání za ztížených podmínek • Odvolání od hraní • Prohlídka psa <p><u>Interakce psovoda a psa</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Hraní si se psem • Práce s pochvalou <p><u>Simulace návštěvy klienta</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Chování psovoda • Komunikace s klientem • Chování psa • Reakce na imobilitu klienta • Reakce na kompenzační pomůcky • Ovladatelnost psa cizí osobou • Přijmutí pamlsku • Polohování

5 DISKUZE

V rámci teoretické části práce došlo k sumarizaci dohledaných informací vztahující se k problematice zvoleného tématu práce. První kapitola s názvem *Mentální postižení – konceptualizace pojmu* deskribuje pojem mentální postižení společně s dalšími souvisejícími pojmy. Uvědomění si specifík této cílové skupiny by mělo vést ke kritickému nahlížení na požadavek odborné kompetence canisterapeuta. Jak ukázalo pilotní šetření autorky práce z roku 2015, požadavky na odbornou kompetenci canisterapeuta se napříč jednotlivými organizacemi udělujícími certifikaci k výkonu činnosti značně liší, popřípadě nejsou řešeny vůbec. Uvedená informace z pilotního šetření byla aktuálním výzkumným šetřením „potvrzena“. Vzhledem k absenci závazných standardů či etického kodexu jsou odborné kompetence závislé především na sebereflexi samotných canisterapeutů a s tímto spojené volby adekvátního vzdělávání v canisterapii. K tématu canisterapie bylo s pomocí databází (E-zdroje Univerzity Palackého v Olomouci, vyhledávač Google Scholar) dohledáno množství odborných článků, studií a literárních rešerší. I přes velké množství nebyly autorkou práce dohledány zdroje, které by se podrobněji věnovaly problematice odborných kompetencí canisterapeuta. Autorka je toho názoru, že k profesionalizaci canisterapie – a jejímu uznání jako plnohodnotné terapeutické metody – je nezbytné zacílit pozornost na hledisko canisterapeuta. Autorka by v souvislosti s tímto doporučila zaměřit se v rámci publikační činnosti více na postavení canisterapeuta, jeho předpokladů, odborných kompetencí a způsobilosti práce nejen se psem, ale i s (konkrétní) cílovou skupinou. Nutno poznamenat, že dohledané studie se zabývají přínosy canisterapie, čtenář tedy získává ve většině případů informace o pozitivních působení metody. Sdílení dobré praxe nepochybně znamená motivaci a inspiraci k výkonu canisterapeutické činnosti. Nicméně autorka má za to, že sdílení možných negativních zkušeností by mohlo posunout pojetí canisterapie dále. Problematice canisterapie je věnována kapitola 1.3 této práce, která si klade za cíl seznámit čtenáře s terminologií canisterapie a přínosem canisterapie pro cílovou skupinu osob s mentálním postižením. Kapitola se v neposlední řadě věnuje souhrnu výsledků pilotního šetření, které poukázalo na výskyt možných problematických aspektů. Zde je nutné konstatovat, že během výzkumného šetření, resp. během jeho první části, došlo k potvrzení výsledků pilotního šetření. Na základě prostudování teoretických zdrojů je možné poukázat na nejednotnost užívané terminologie. Příkladem lze uvést poznatky z výzkumného šetření, kdy případy k označování canisterapeutické jednotky používaly rozdílných pojmů (lekce, hodina, terapie). Jak ukázalo šetření autorky Nedvědové (2008), canisterapeuté mnohdy sami nedokážou určit

metodu canisterapie, kterou v kontaktu s klientem užívají, zda se jedná o aktivitu za účasti zvířete či terapie. Přitom právě informovanost samotných canisterapeutů lze pokládat za stěžejní aspekt případného ukotvení canisterapie. Dle autorky je osobnost canisterapeuta a jeho odborné kompetence hlavní determinantou určující úspěch celého procesu. Výše uvedené lze podložit právě výsledky pilotního šetření z roku 2015 a z aktuálního výzkumného šetření. Rámcová analýza problematických aspektů přinesla čtyři stěžejní témata k diskuzi. Prvním tématem jsou **předpoklady týmu**. Na straně psa nabývá na důležitosti jeho zralost a povaha. Soudě podle výpovědí případů šetření, mnohé organizace požadují minimální věk psa 1 rok, pes však vyžívá cca ve 2 letech. Záleží tak na zkušenostech canisterapeuta a jeho odborné kompetenci v oblasti kynologie, aby dokázal určit, zda je pes zralý s povahovými předpoklady pro výkon canisterapie. Zároveň by měl být canisterapeut natolik zkušeným psovodem, aby rozpoznal změnu povahy svého psa následkem stárnutí či možných zdravotních obtíží nebo přejímání stresu z prostředí. Požadavek na vzdělávání v oboru kynologie tímto nabývá na důležitosti. Důležitým předpokladem je vzdělání canisterapeuta a jeho profesní zkušenosti. Případy vnímaly jako plus své profesní působení v oblasti sociálních služeb. Nutno poznamenat, v praxi canisterapeutických kurzů se nerozlišuje, zda jsou účastníci odborníky z praxe či nikoliv. Od tohoto se odvíjí další doporučení do praxe, kdy by mohlo být přínosem dělení kurzů canisterapie pro odborníky z praxe (sociální pracovníky, speciální pedagogy, pracovníky ve zdravotnictví) a laiky. V souvislosti s tímto by autorka apelovala na ukotvení kvalifikací a pravomocí osob vykonávajících canisterapii. Vymezení kvalifikací a pravomocí je uváděno na četných webových stránkách, shodně jej uvádí i Klech (2014, in Müller et al., 2014). Jedná se o kvalifikace *Canisasistent – dobrovolník* – jinými slovy proškolený laik, který je oprávněn samostatně pracovat pouze u osob soběstačných, v ostatních případech je nezbytný dohled profesionála (fyzioterapeuta, psychologa, speciálního pedagoga apod.); *canisasistent – profesionál*, zde nabývá na důležitosti profese osoby vykonávající canisterapii, kdy canisasistentem – profesionálem může být osoba s profesí fyzioterapeuta, všeobecné sestry, speciálního pedagoga či sociálního pracovníka. Dalším stupněm je kvalifikace *canisterapeut*, což je osoba splňující podmínky canisasistenta s dlouholetou praxí (konkrétně se uvádí 220 hodin teorie a 40 hodin praxe, pozn. autorky). Nejvyšším stupněm je poté *mentor*, tedy zkušený canisterapeut s praxí, který zaučuje „nováčky“. Ukotvení výše uvedených kvalifikací (a s nimi spojených pravomocí) by nepochybně napomohlo profesionalizaci canisterapie. Tímto dochází k propojení předpokladů týmu s přípravou. Příprava je poznamenána značnou nejednotností, požadavky organizací na CT týmy se liší, ukotvení canisterapie je tímto značně ztíženo. Opět zde sehrává důležitou roli

reflexe canisterapeuta, na kterém závisí volba vhodné organizace, poskytující kvalitní vzdělání a zázemí svým členům. Zde považuje autorka za důležité poznamenat, že plánovanou součástí výzkumného šetření byla i obsahová analýza webových stránek organizací, kterými jsou členy účastníci výzkumného šetření. Ta nakonec nemohla být uskutečněna z důvodu *nedostatku zveřejněných relevantních informací vztahujících se k výzkumným cílům práce*. Webové stránky organizací neuváděly koncepci kurzů, požadavky na CT tým či výstupní kompetence týmu. Vzhledem k výše uvedenému by mohlo být zajímavým počinem uskutečnit výzkumné šetření, které by zjišťovalo, na základě jakých informací dochází u canisterapeutů k volbě konkrétního kurzu potažmo organizace, která jej bude zastřešovat. Kurzy a s nimi spojené zkoušky k udělení certifikace si autorka zvolila za ústřední téma výzkumného šetření. Výsledky přinesly náhledy účastníků výzkumného šetření na jimi absolvované kurzy. Přestože ve všech případech účastníci konstatovali spokojenost s absolvovanými kurzy, došlo k jejich doplnění. Invence a nápady doplňující absolvované kurzy deskribuje následující text, který je strukturován dle schématu, které bylo případům předkládáno.

V rámci tématu cíl kurzu byly zaznamenány nepochybně zajímavé výpovědi případů. Za opomíjený, ale přesto důležitý cíl, lze považovat **uvědomění si vlastní motivace k výkonu canisterapie**. Důležitost motivace výstižně vyjádřila Lucka: „*Práce jednoho nadšeného, úžasného laika může zhatit roky práce těch lidí, kteří se snaží v tom vzdělávat a vypilovat to do nějaké profesionality a v tom vidím to velké riziko.*“ Úroveň motivace je úzce spjatá s ochotou pracovat na potenciálním zvýšení úrovně svých odborných kompetencí. Autorka by v souvislosti s tímto doporučila koncipovat kurz na základě přiměřené náročnosti, která by umožnila pokračování v kurzu pouze účastníkům, kteří jsou ochotní pracovat na své odborné kompetenci. Absolvent kurzu by dále měl získat dovednost sepsání dohody se zařízením a orientaci v problematice finanční náročnosti canisterapie tak, aby dokázal stanovit adekvátní částku za vykonanou službu. Správně koncipovaná dohoda mezi zařízením a canisterapeutem slouží k ochraně všech účastníků canisterapeutického procesu, tedy canisterapeuta, psa, klienta, potažmo zařízení. **Seznámení s canisterapií ve světě** je dalším cílem, který by mohl být přínosem pro tuzemskou canisterapii. Důkazem efektivní spolupráce se zahraničím je *Výcvikové canisterapeutické sdružení Hafík Třeboň*, které je členem mezinárodní organizace ESAAT. Sdružení poskytuje akreditované vzdělávací kurzy podle standardů zmíněné mezinárodní organizace. **Cíl seznámení s klientelou v kontextu sociální práce a zdravotní péče** by měl vést k uvědomění si specifik a potřeb cílové skupiny, se

kteřou chce canisterapeut pracovat, ke zvážení vhodnosti psa k práci s vybranou cílovou skupinou. Následujícím cílem, který byl doplněn na základě projektivní techniky, je **seznámení se s problematikou vyhoření u člověka i u psa**. Tuto oblast lze pokládat za neřešenou, na základě výpovědí případů z pilotního i aktuálního výzkumného šetření lze konstatovat **absenci supervize v canisterapii**. Jako možné doporučení do praxe lze v souvislosti s absencí supervize předložit poslední cíl, a sice nabídnutí **možnosti spolupráce s mentorem**. Spolupráce s mentorem by mohla být prvkem prevence vzniku syndromu vyhoření u člověka. V souvislosti s možným syndromem vyhoření u psa je nezbytné opět poukázat na odbornou kompetenci psovoda v oboru kynologie. Psovod by měl disponovat takovými znalostmi, aby dokázal včas rozpoznat případnou nepohodu psa a provést náležitá opatření.

V rámci obsahu kurzu došlo k rozšíření především jeho teoretické části. Některá témata vycházejí z již výše deskribovaných cílů, jedná se kupř. o téma sociální práce, zdravotní péče a s těmito spojená problematika specifických cílových skupin. Spojitost s cílem seznámení se s problematikou vyhoření lze spatřit v navrženém tématu **psychohygieny u psa i u člověka**. Důležitost tématu je nezpochybnitelná – podle výpovědí případů lze usuzovat na náročnost procesu, který ovlivňuje nejen psovoda ale i psa. Dalším tématem je **péče o psa**. Téma může znít triviálně, s péčí o psa by měl být obeznámen každý zodpovědný majitel psa. Nicméně v souvislosti s výkonem canisterapie lze poukázat na oblasti péče o psa, které si zaslouží zvýšenou pozornost. Je nezbytné mít na paměti specifika zařízení a cílové skupiny. Kupř. péče o psa, který se svým psovodem dochází na nemocniční oddělení, by měla splňovat určitý standard, co se týká **hygieny psa**. Dalším příkladem je pes přicházející do kontaktu s geriatrickým klientem, zde je zapotřebí věnovat **zvýšenou pozornost drápkům psa**, které by mohly lehce poškodit papírovou kůži geriatrických klientů. Samozřejmostí je pravidelné **očkování psa**. Opět se jedná o problematiku založenou na reflexi samotného canisterapeuta či zařízení, se kterým přichází do styku. Bohužel standardy, které by danou problematiku řešily, nebyly dohledány, stejně jako studie či odborné články. Za velmi praktické lze označit téma **pojištění psa**. I když se jedná o psa, který prošel výcvikem a CT zkouškami, nelze vyloučit např. **možnost pokousání**. Riziko může být znásobeno, jedná-li se o dospělého klienta s mentálním postižením, který není schopen odhadnout sílu svého stisku, důsledky svého chování, a může nevědomky zvířeti způsobit bolest, na kterou zvíře zareaguje kousnutím. Pojištěním odpovědnosti za škodu sice těmito náhodným situacím předejít nelze, nicméně je zabezpečena alespoň určitá kompenzace škody. V dohledaných studiích se nevyskytuje

zmínka o situaci, kdy by došlo k pokousání canisterapeutickým psem ani popis případného postupu při takové situaci. Autorka má za to, že daná oblast by měla být řešena a ukotvena v případné metodice. V neposlední řadě došlo k doplnění tématu o pomůcky, respektive náměty na **možné pomůcky využitelné během CT jednotky**. V mnoha případech záleží na invencích samotných canisterapeutů, metoda nedisponuje specializovanými pomůckami. Co se týká praktické části kurzu, případy by uvítaly **návštěvu zařízení v doprovodu mentora**. V rámci návštěvy by došlo k seznámení se s cílovou skupinou v praxi, k získání konkrétní představy o průběhu CT jednotky a v neposlední řadě k vyzkoušení si vedení CT jednotky pod dohledem zkušeného mentora. Přínosy zařazení návštěvy zařízení do koncepce kurzu jsou zřejmé. Obsahem návštěvy by mohl být i **trénink komunikace**, který by případy taktéž zařadily do praktické části kurzu. Dalším novým tématem praktické části kurzu je **sdílení dobré praxe**. V rámci kurzu by zaměstnanci zařízení sdíleli své poznatky a zkušenosti s praktikováním CT. Sdílení názoru zaměstnanců zařízení by mohlo přinést nové poznatky a postřehy ke canisterapeutickému procesu.

Praxe. Požadavek praxe stanovil pouze jeden případ. Praxe má rozsah 1x týdně po dobu jednoho měsíce, jednalo by se o pravidelnou návštěvu zařízení pod supervizí. Je zajímavé, že podobnou návštěvu by zbylé dva případy zařadily do praktické části obsahu kurzu jako jednorázovou návštěvu. Nabízí se tedy otázka, jaká varianta praxe by byla přínosnější.

Rozsah. V rámci rozsahu kurzu lze pozorovat u případů prodloužení délky kurzu oproti absolvovanému. Zajímavý koncept rozsahu kurzu nabídla Mirka, která jako jediná stanovila kontinuální rozsah kurzu, konkrétně 1x týdně po dobu 2 měsíců. Kontinuální podoba kurzu se jeví jako přínosná, vzhledem k tomu, že nabízí CT týmům možnost postupného trénování dovedností, což kurz trvající 3 dny nabídnout nemůže. Opět se jedná o téma ke zvážení a pro další diskuzi.

Lektoři. Jedná se o další oblast poznamenanou nejednotností organizací. Na straně jedné existují kurzy, které jsou lektorovány pouze jednou osobou, a na straně druhé jsou kurzy, které lektoruje skupina různých **odborníků z praxe**. Zajímavou myšlenkou je zařazení **psychologa** do lektorského týmu, jehož úkolem by mimo jiné bylo pozorovat účastníky kurzu. Případy by uvítaly v lektorském týmu **zaměstnance zařízení**, kteří by mohli přinést praktický náhled na proces CT sdílením své dobré praxe. Za dalšího „nováčka“ lektorského týmu lze považovat **zaměstnance pojišťovny**, jehož úkolem by bylo seznámit účastníky kurzu s problematikou pojištění u psa, která již byla zmíněna výše.

Materiál, prostředí. Co se týká materiálu, došlo k doplnění několika položek. Jednou z nich jsou **písemné podklady k teoretické části obsahu kurzu**. Je možné konstatovat, že absence písemných podkladů, jasné metodiky a standardů je jedním z hlavních problémů soudobé canisterapie u nás. Další komponentou jsou **návody a tipy**, čímž dochází k potvrzení výše uvedeného. Absence jasné metodiky se odráží v dalším požadavku případů. Požadavkem je **sdílení námětů na možné pomůcky** využitelné v procesu CT. Dále případy zmiňují užití dataprojektoru k lepšímu propojení výkladu teorie s ukázkou praxe.

Zkoušky. Případy řešily problematiku podmínek přípuštění ke zkoušce. V první řadě je potřeba řešit **věk psovoda**. Pro autorku práce byl překvapující fakt, že canisterapeutem může být osoba mladší 18 let. Stanovení věkové hranice psovoda na minimum 18 let se zdá být jediným možným řešením. Nicméně lze předpokládat, že v případě ustanovení kvalifikací osob vykonávajících CT, by eventuálním řešením mohlo být stanovení i nižší věkové hranice. Osoba mladší 18 let by v tomto případě byla kvalifikována jako canisasistent-dobrovolník, který svou činnost může vykonávat pouze pod dohledem zkušenějšího kolegy. Dále se případy zamýšlely nad **věkem psa**. Minimální věková hranice u psa je stanovena na 1 rok. Nicméně dle výpovědí případů, pes ve věku 1 rok není dostatečně zralý, jeho povaha může být nestabilní. Případy stanovily věk 2 let jako minimální věkovou hranici psa pro přípuštění k CT zkoušce. V neposlední řadě případy stanovily jako podmínku přípuštění ke zkoušce **povinnost absolvování CT kurzu**. Opět lze konstatovat překvapení autorky, kdy výpovědi případů ukázaly, že absolvování CT kurzu u mnohých organizací není podmínkou „přípuštění“ ke zkoušce. Tento fakt vede autorku práce k zamyšlení nad možností **profesionalizace canisterapie za předpokladu existence organizací**, které nevyžadují ani základní „vzdělání“ v oboru canisterapie. Znovu lze poukázat na reflexi osoby canisterapeuta, na jehož uvážení závisí volba adekvátního kurzu. Návrhy případů na doplnění teoretické části zkoušky reflektují témata, která byla doplněna do obsahu kurzu. Jedná se o témata **zdravotní péče, sociální práce a specifika cílové skupiny klientů se zdravotním postižením**. Testování **odbornosti psovoda**, jak ukázalo šetření, je často chybějícím článkem CT zkoušek. Psovoda lze označit za „hybatele“ celého procesu, který nese velkou míru zodpovědnosti, proto se ukazuje jako nezbytné zařadit testování odbornosti psovoda do koncepce CT zkoušky. Testování by dle výpovědí případů nemuselo nést podobu písemné zkoušky. Možnou variantou je **zařazení modelových situací v rámci testování**. Lze předpokládat, že konfrontování psovoda s konkrétní problematickou situací přinese poznání jeho odborných znalostí a dovedností.

Platnost a způsob ověřování. Co se týká **platnosti certifikace**, délka se případ od případu liší. Existence případné metodiky by v této oblasti měla usilovat o sjednocení. Jedním z hlavních aspektů zařazení ověřování je stárnutí psa a s tímto spojená možnost změny povahy – vhodnosti k výkonu CT. Způsob ověřování vychází z koncepce zkoušky.

Dalším tématem, které přinesla rámcová analýza problematických aspektů, je **průběh CT jednotky**. Jednou z determinant úspěchu je navázání spolupráce se zařízením. Autorka se zamýšlí nad problematikou nabídky a poptávky CT týmů, kdy nebyl dohledán registr, který by uváděl výčet praktikujících CT týmů, jejich zacílení a místo působení. Některé z organizací na svých webových stránkách uvádějí přehled svých členů vykonávajících CT, jiné nikoliv. **Zavedení registru** by znamenalo zlepšení orientace v nabídce a tomu úměrné zvýšení možné poptávky. Dle názoru autorky práce by díky vzrůstající poptávce nabyl na důležitosti **požadavek standardizace metody**. **Spolupráce se zařízením** se jeví jako významný činitel efektivity procesu CT. Samozřejmostí by měla být přítomnost pracovníka zařízení při procesu CT, který zná klienta, jeho lékařskou diagnózu (zdravotní stav a stav dysfunkčních potřeb), preference a dokáže předpokládat také možná rizika. Výpovědi případů o situaci v praxi hovoří jinak. Možným řešením je ošetření situace v dohodě se zařízením, kterou by se zařízení zavázalo k **vyčlenění pracovníka/pracovníků k doprovodu canisterapeuta ke klientům**. Další oblastí vykazující přítomnost možných problematických aspektů je **polohování**. Přínosy metody a její pozitiva jsou častou komponentou studií, článků, závěrečných prací. Již méně pozornosti je věnováno možným negativům. Neodborně prováděné polohování může klientovi spíše uškodit. Polohování v canisterapii není ošetřeno metodickým postupem, který by stanovoval povinnost aplikování metody odborníkem (především fyzioterapeutem) nebo alespoň za přítomnosti odborníka. Opět záleží na volbě canisterapeuta, jeho sebereflexi a zodpovědném přístupu. Autorka práce by zvážila stanovení metody polohování se psem jako možnou variantu metody polohování v praxi fyzioterapeuta. S absencí jasně metodiky úzce souvisí další téma: **možnost vyhoření canisterapeuta**. Plánování CT jednotek bez jasně metodiky a námětů na činnosti uvádí canisterapeuta do pozice, ve které je nucen vymýšlet stále nové náměty na jednotlivé lekce. V případě nedostatku nových nápadů může u canisterapeuta nastat pocit neschopnosti a zbytečnosti, který může vyústit v syndrom vyhoření. Riziko zvyšuje i **absence supervize v canisterapii**. Canisterapeut stejně jako ostatní zástupci pomáhajících profesí přichází do styku s klienty v rozličných, náročných životních situacích, požadavek supervize je naprosto oprávněný a je ke zvážení, že se jedná o téměř neřešené téma. Riziko vyhoření u psa stoupá úměrně délce

a četnosti CT jednotky. Je na úvaze psodva, aby dokázal odhadnout správnou časovou délku a frekvence CT jednotek tak, aby nedocházelo k nadměrné únavě psa, která by mohla vyústit ve vyhoření (což by mohlo mít pro povahu psa nedozírné následky). Ošetření délky CT jednotky by mělo být také součástí dohody mezi canisterapeutem a zařízením. V ideálním případě by dohoda zahrnovala ustanovení, v rámci kterého by bylo canisterapeutovi umožněno ukončit jednotku kdykoli v jejím průběhu v závislosti na možné únavě psa. Přítomnost všech výše uvedených problematických aspektů má společného jmenovatele, a to **absenci zastřešující organizace, institutu, legislativy**.

Autorka práce považuje canisterapii za metodu s velkým potenciálem, přínosy publikované v mnoha studiích a odborných publikacích jsou nesporné. Canisterapie je také metodou, kterou je možné kombinovat s dalšími terapeutickými přístupy a metodami práce se „znevýhodněným klientem“. V úvahu připadá např. **spojení canisterapie s reminiscencí**. V rámci canisterapie v mnohých případech dochází k rozpomínání klientů na jejich vlastní psy nebo psy známé v průběhu života, takže se spojení s technikou reminiscence přímo nabízí. Nicméně, jak ukázaly výsledky pilotního i aktuálního šetření, možné metodické a legislativní ukotvení canisterapie jako terapeutické metody je stále otázkou budoucnosti. Na základě výpovědi Lucky lze konstatovat snahu zástupců velkých canisterapeutických organizací o ustanovení zákona, který by legislativně zastřešil poskytování CT. Důležitým aspektem profesionalizace canisterapie je nepochybně **sebereflexe samotných canisterapeutů**. Na základě retrospektivně-evaluační části výzkumného šetření lze poukázat na existenci organizací poskytující kvalitní vzdělání a přípravu svým týmům. Pokud canisterapeuté budou dostatečně zodpovědně volit své členství v organizacích poskytujících kvalitní vzdělávání a testování nejen psa, lze předpokládat **vyšší úroveň profesionality** v poskytování služby, což usnadní **zavedení možných standardů do praxe**. V každém případě je nezbytné o tématu diskutovat, kriticky na něj nahlížet. Canisterapie je často zpracovávaným tématem závěrečných kvalifikačních prací, jejich valná většina se však zaměřuje na přínos metody pro určitou cílovou skupinu (nutno poznamenat, že ne s adekvátně zvolenou metodikou a nepříliš validními výsledky). Autorka má za to, že **kritické nahlížení na slabé stránky metody a sdílení negativních zkušeností** může být pro metodu přínosem. Od tohoto se odvíjí i doporučení autorky práce: **zaměřit se v rámci publikování více na proces canisterapie a možné problematické aspekty směrem k odborné i laické veřejnosti**.

ZÁVĚR

Práce se věnuje návrhům doporučení pro canisterapeutickou praxi koncipovaných na základě potřeb a zkušeností samotných canisterapeutů v kontextu práce s dospělou klientelou s mentálním postižením.

V teoretickém rámci práce došlo k vysvětlení pojmů, které tvoří terminologický aparát práce. První kapitola teoretického rámce specifikuje cílovou skupinu osob s mentálním postižením. Druhá kapitola se zabývá pojetím dospělosti u této cílové skupiny. Třetí kapitola definuje pojem canisterapie, uvádí členění metody a problematické aspekty terminologického aparátu. Kapitola dále deskribuje přínosy pro cílovou skupinu a věnuje se i možným problematickým aspektům procesu canisterapie v kontextu práce s dospělou osobou s mentálním postižením. V neposlední řadě kapitola uvádí podobu žádosti o akreditaci canisterapeutického kurzu v dícei mezinárodní organizace European Society For Animal Assisted Therapy, čímž poskytuje východisko pro realizaci a zpracování praktické části práce.

Cíle výzkumného šetření autorka považuje za splněné. Výsledky poukazují na témata, která v současně poskytovaných kurzech chybí a jejich zařazení do koncepce kurzů je žádoucí. Canisterapeuté postrádají především jasnou metodiku canisterapie, která by ukotvila jejich kompetence a stanovila náležitosti canisterapeutických jednotek. Absence metodického a obsahového vymezení canisterapie může mít vliv na kvalitu canisterapeutické intervence a tím být i determinantou kvality směrem ke klientovi. Výsledky ukazují i na chybějící oblasti canisterapeutických zkoušek. Lze konstatovat, že v rámci zkoušek chybí testování odborných kompetencí psů, které lze považovat za stěžejní pro realizaci kvalitní canisterapeutické jednotky. Na základě zkušeností a potřeb samotných canisterapeutů došlo k navržení podoby ideálního canisterapeutického kurzu a s ním spojené ideální canisterapeutické zkoušky.

Canisterapie je metodou využitelnou u širokého spektra klientely speciálního pedagoga. V případě poskytování kvalitní přípravy canisterapeutickým týmům a náležitého prozkoušení jejich kompetencí je možné predikovat užití canisterapie jako podpůrné metody speciálněpedagogické intervence. Přínos pro speciálněpedagogickou teorii a praxi je nesporný.

SEZNAM BIBLIOGRAFICKÝCH CITACÍ – REFERENČNÍ

SEZNAM

- 1) AMERICAN ASSOCIATION ON INTELLECTUAL AND DEVELOPMENTAL DISABILITIES. *Definition of Intellectual Disability*. [online]. [cit. 2017-01-10]. Dostupné z WWW: <https://aidd.org/intellectualdisability/definition#.WQiscGmLTIW>
- 2) AMERICAN ASSOCIATION ON INTELLECTUAL AND DEVELOPMENTAL DISABILITIES. *What is SIS-A*. [online]. [cit. 2017-01-10]. Dostupné z WWW: <https://aidd.org/sis/product-information#.WQitRGmLTIX>
- 3) ANITERA. *Polohování se psy*. [online] [cit. 2017-03-23]. Dostupný z WWW: <http://www.animoterapie.cz/polohovani-se-psy-canisterapie.htm>
- 4) BARTOŇOVÁ, M., BAZALOVÁ, B., PIPEKOVÁ, J. *Psychopedie. Texty k distančnímu vzdělávání*. 2. vyd. Brno: Paido, 2007. 150 s. ISBN 978-80-7315-161-4.
- 5) BAZALOVÁ, B. *Psychopedie*. In PIPEKOVÁ, J. et. al. *Kapitoly ze speciální pedagogiky*. 3. vyd. Brno: Paido, 2010. s. 289 – 305 ISBN 978-80-7315-198-0.
- 6) CIOK, A. E. *Canine therapy*, [online] [cit. 2017-03-20] *Academic medicine*, 2001, vol. 76, no. 5, p. 399. Dostupný z WWW: http://journals.lww.com/academicmedicine/Citation/2001/05000/CANINE_THERAPY.4.aspx
- 7) ČERNÁ, M., STRNADOVÁ, I., ŠÍŠKA, J., TITZL, B. *Česká psychopedie*. 1. vyd. Praha: Karolinum, 2008. 222 s. ISBN 978-80-246-1565-3.
- 8) EISERTOVÁ, J. *Canisterapie ve světle objektivních poznatků*, *Kontakt*. 2008. č. 2 supplement, s. 107 – 108. ISSN 1212-4117.
- 9) ELMACI, D. T., CEVIZCI, S. *Dog-assisted therapies and activities in rehabilitation of children with cerebral palsy and physical and mental disabilities*, *International Journal of Environmental Research and Public Health*, 2015, vol. 12, iss. 5, pp. 5046 – 5060. ISSN 1660-4601
- 10) ENSMINGER, J. J. *Therapy dogs and the therapy dog movement*. In ENSMINGER, J. J. *Service and therapy dogs in American society: law and the evolution of canine caregivers*. 1. vyd. Springfield, Illinois: Charles C. Thomas, 2010. pp. 87 – 112 ISBN 978-0-398-07931-4.
- 11) EUROPEAN SOCIETY FOR ANIMAL ASSISTED THERAPY. *Documents for accreditation*. [online] [cit. 2017-03-23]. Dostupný z WWW: <http://www.en.esaat.org/documents-for-accreditation/>

- 12) FRAKES, P. *Expand your program utilizing Animal-Assisted Interventions*, Functional U. 2012, vol. 10, no. 1, pp. 1-8. ISSN 18149189.
- 13) FUNG, S. CH. *Increasing the social communication of a boy with autism using animal-assisted play therapy: a case report*, Advances in mind-body medicine, 2015, vol. 29, no. 3, pp. 27 – 31. ISSN: 1470-3556.
- 14) GALAJDOVÁ, L., GALAJDOVÁ, Z. *Canisterapie: pes lékařem lidské duše*. 1. vyd. Praha: Portál, 2011. 167 s. ISBN 978-80-7367-879-1.
- 15) GLENK, L. M. *Current perspectives on therapy dog welfare in Animal-Assisted Interventions*, Animals. 2017, vol. 7, issue 2, pp. 1 – 17. ISSN 2076-2615.
- 16) GULOVÁ, L., ŠÍP, R., DENGLEROVÁ, D., KLAPKO, D., PREISSOVÁ KREJČÍ, A., STANOEV, M., STROBACHOVÁ, B., ŠURÁŇOVÁ, V. *Výzkumné metody v pedagogické praxi*. 1. vyd. Praha: GradaPublishing, 2013. 248 s. ISBN 978-80-247-4368-4.
- 17) HENDL, J. *Kvalitativní výzkum: základní metody a aplikace*. 1. vyd. Praha: Portál, 2005. 408 s. ISBN 80-7367-040-2.
- 18) HUTYROVÁ, M., KYSUČAN, J., LANGER, J., LUDÍKOVÁ, L., MICHALÍK, J., MLČÁKOVÁ, R., MÜLLER, O., POLÍNEK, M. D., POTMĚŠIL, M., SVOBODA, P., VALENTA, M., VÍTKOVÁ, M. *Slovník speciální pedagogiky*. 1. vyd. Praha: Portál, 2015. 320 s. ISBN 978-80-262-0937-9.
- 19) CHARMAN, T. *Autism Spectrum Disorders*. In SKUSE, D., BRUCE, H., DOWDNEY, L., MRAZEK, D. *Child Psychology and Psychiatry – Frameworks for practice*. 2nd ed. Hoboken, NJ: Wiley-Blackwell, 2011. pp. 141 - 147 ISBN 978-0-470-97382-0.
- 20) KLECH, P. *Zooterapie (animoterapie)*. In MÜLLER, O. et al. *Terapie ve speciální pedagogice*. 2. vyd. Praha: Grada Publishing, 2014. s. 449 – 496 ISBN 978-80-247-4172-7.
- 21) KLVAŇOVÁ, T. *Vybrané problematické aspekty canisterapie při práci s dospělým klientem s mentálním postižením*. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2015. Úspěšně obhájená bakalářská práce (Bc.). Vedoucí práce: Mgr. et. Mgr. Jan Chrastina, Ph. D.
- 22) KORCZYŃSKI, M., POPIOLEK, J. *Kynotherapy as a method of supporting the development of independence of children with Down syndrome*, Archives of Physiotherapy and Global Researches, 2016, vol. 20, issue 2, pp. 17-26. ISSN 2353-4389.

- 23) KOZÁKOVÁ, Z., KREJČÍŘOVÁ, O., MÜLLER, O. *Úvod do speciální pedagogiky osob s mentálním postižením*. 1. vyd. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2013, 115 s. ISBN 978-80-244-3716-3.
- 24) KOZÁKOVÁ, Z., MÜLLER, O. *Psychopedická andragogika a gerontagogika*. In VALENTA, M., MÜLLER, O. et. al., *Psychopedie – teoretické základy a metodika*. 5. vyd. Praha: PARTA, 2013. s. 193 - 228 ISBN 978-80-7320-187-6.
- 25) KREJČÍŘOVÁ, O., VYMAZALOVÁ, E., HUBLAR, J. *Teorie a praxe speciálněpedagogické andragogiky*. 1. vyd. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2011. 71 s. ISBN 978-80-244-2880-2.
- 26) KRÍŽKOVSKÁ, P., TOMALOVÁ P. *Dostupnost zařízení sociálních služeb pro dospělé osoby s mentálním postižením ve věku nad 45 let v České republice*. [online] [cit. 2017-01-04]. Dostupný z WWW: <http://www.prohuman.sk/socialna-praca/dostupnost-zarizen-socialnich-sluzeb-pro-dospete-osoby-s-mentalnim-postizenim-ve-veku-nad-45let-v-cr>
- 27) LACINOVÁ, J. *Nefarmakologické přístupy v péči o pacienty s Alzheimerovou nemocí – zooterapie* [online]. [cit. 2017-03-20] Dostupný z WWW: <http://www.kognice.cz/kurz%20brno%202012%20prezentace/Lacinova.pdf>
- 28) LACINOVÁ, J. *Současný stav problematiky v ČR*, Kontakt. 2008. č.2-supplement s. 91-93. ISSN 1212-4117.
- 29) LEČBYCH, M. *Pojem inteligence*. In VALENTA, M., MICHALÍK, J., LEČBYCH, M. et. al., *Mentální postižení v pedagogickém, psychologickém a sociálně-právním kontextu*. 1. vyd. Praha: Grada Publishing a.s., 2012. s. 20 - 28 ISBN 978-80-247-3829-1.
- 30) MIOVSKÝ, M. *Kvalitativní přístup a metody v psychologickém výzkumu*. 1. vyd. Praha: GradaPublishing, 2006. 332 s. ISBN 80-247-1362-4.
- 31) MÜLLER, O. et al. *Terapie ve speciální pedagogice*. 2. vyd. Praha: GradaPublishing, 2014. 512 s. ISBN 978-80-247-4172-7.
- 32) NEDVĚDOVÁ, M.: *Canisterapie v České republice s ohledem na odbornou přípravu a kynologickou erudici terapeuta*. České Budějovice: Fakulta sociálních studií Jihočeské univerzity v Českých Budějovicích, 2008, Úspěšně obhájená diplomová práce. Vedoucí práce: Doc. PhDr. Jiří Jankovský, Ph. D.
- 33) NURENBERG, J. R., SCHLEIFER, S. J., SHAFFER, T. M., YELLIN, M., DESAI, P. J., AMIN, R., BOUCHARD. A., MONTALVO, C. *Animal-assisted therapy with*

- chronic psychiatric inpatients: equine-assisted psychotherapy and aggressive behavior*, Psychiatric Services, 2015, vol. 66, no. 1, pp 80-86. ISSN:1557-9700.
- 34) OBRUSNIKOVA, I., CAVALIER, A. R., BIBIK, J. M., MANLEY, K. *Integrating therapy dog teams in a physical activity program for children with autism spectrum disorders*, Journal of Physical Education, Recreation and Dance, 2012, vol. 83, no. 6, pp. 37-41 ISSN: 0730-3084.
- 35) OLSEN, CH., PEDERSEN, I., BERGLAND, A., ENDERS-SLEGERS, M. J., IHLEBÆK, C. *Effect of animal-assisted activity on balance and quality of life in home-dwelling persons with dementia*, Geriatric Nursing, 2016, vol. 37, no. 4, pp. 284-291. ISSN: 0197-4572.
- 36) OPATŘILOVÁ, D. *Základní problematika autismu*. In PIPEKOVÁ, J. et. al. *Kapitoly ze speciální pedagogiky*. 3. vyd. Brno: Paido, 2010. s. 317 – 343 ISBN 978-80-7315-198-0.
- 37) PALLEY, L. S., NIEMI, S. M., O'ROURKE, P. P. *Mainstreaming animal-assisted therapy*, ILAR Journal, 2010, vol. 51, no. 3, pp. 199 – 207. ISSN 10842020.
- 38) PIPEKOVÁ, J. et al. *Kapitoly ze speciální pedagogiky*. 3. vyd. Brno: Paido, 2010. 401 s. ISBN 978-80-7315-198-0.
- 39) RABOCH, J., HRDLIČKA, M., MOHR, P., PAVLOVSKÝ, P., PTÁČEK, P. ed. *DSM-5®: diagnostický a statistický manuál duševních poruch*. Praha: Hogrefe - Testcentrum, 2015. ISBN 978-80-86471-52-5.
- 40) SCHUBERT, J. *Dogs and human health/mental health from the pleasure of their company to the benefits of their assistance*, U. S. Army Medical Department Journal. Apr. – June 2012, pp. 21-29 ISSN 1524-0436.
- 41) SMITH, D. S. *Health Care Management of Adults with Down Syndrome*. American Family Physician. [online]. [cit. 2017-03-04]. 2001, vol. 64, no. 6, pp. 1031-1038. Dostupný z WWW: <http://www.aafp.org/afp/2001/0915/p1031.html>
- 42) STRAUSS, A., CORBINOVÁ, J. *Základy kvalitativního výzkumu. Postupy a techniky metody zakotvené teorie*. 1. vyd. Boskovice: ALBERT, 1999.228 s. ISBN 80-85834-60-X.
- 43) SVĚTOVÁ ZDRAVOTNICKÁ ORGANIZACE. *Mezinárodní klasifikace nemocí. Desátá revize*. [online]. [cit. 2017-01-04]. Dostupné z WWW: <http://www.uzis.cz/cz/mkn/index.html>
- 44) SVOBODOVÁ, I. *Praktické využití psů v zoorehabilitaci: skripta pro studenty*. 1. vyd. Praha: Česká zemědělská univerzita v Praze, 2011. 193 s. ISBN 978-80-213-2197-7.

- 45) ŠVARCOVÁ, I. *Mentální retardace*. 4. vyd. Praha: Portál, 2011. 224 s. ISBN 978-80-7367-889-0.
- 46) ŠVAŘÍČEK, R., ŠEĐOVÁ, K., JANÍK, T., KAŠČÁK, O., MIKOVÁ, M., NEDBÁLKOVÁ, K., NOVOTNÝ, P., SEDLÁČEK, M., ZOUNEK, J. *Kvalitativní výzkum v pedagogických vědách*. 2. vyd. Praha: Portál, 2014. 384 s. ISBN 978-80-262-0644-6.
- 47) THERAPY DOGS INTERNATIONAL. *General Brochure*. [online][cit. 2017-03-23]. Dostupné z WWW: <http://www.tdi-dog.org/images/GeneralBrochure.pdf>
- 48) TVRDÁ, A. *Koncepce canisterapie jako sociální prevence – Unie canisasistentů, o. s. Kontakt*, 2008. č. 2-supplement, s. 111-112. ISSN: 1212-4117.
- 49) VALENTA, M. *Koncept mentálního postižení a terminologie*. In VALENTA, M., MICHALÍK, J., LEČBYCH, M. et al., *Mentální postižení v pedagogickém, psychologickém a sociálně-právním kontextu*. 1. vyd. Praha: Grada Publishing a. s., 2012. s. 28 - 62 ISBN 978-80-247-3829-1.
- 50) VALENTA, M. *Terminologie v psychopedii*. In VALENTA, M., MÜLLER, O. et. al., *Psychopedie – teoretické základy a metodika*. 5. vyd. Praha: PARTA, 2013. s. 7 – 18. ISBN 978-80-7320-187-6.
- 51) VALENTA, M., MICHALÍK, J., LEČBYCH, M. et. al., *Mentální postižení v pedagogickém, psychologickém a sociálně-právním kontextu*. 1. vyd. Praha: GradaPublishing, 2012. 352 s. ISBN 978-80-247-3829-1.
- 52) VALENTA, M., MÜLLER, O. et. al., *Psychopedie – teoretické základy a metodika*. 5. vyd. Praha: PARTA, 2013. 495 s. ISBN 978-80-7320-187-6.

SEZNAM ZKRATEK

CT – Canisterapie

ESAAT – European Society For Animal Assisted Therapy

WHO – World Health Organization

MKN – 10 – Mezinárodní klasifikace nemocí – 10. revize

DSM – 5 – Diagnostický a statistický manuál – 5. verze

APA – American Psychiatric Association

AAIDD – American Association on Intellectual and Developmental Disabilities

AAI – Animal Assisted Interventions

AAT – Animal Assisted Therapy

AAA – Animal Assisted Activities

TDI – Therapy Dogs International

CTA – Canisterapeutická asociace

SEZNAM TABULEK A SCHÉMAT

Seznam tabulek

TAB. 1 PŘEHLED OSLOVENÝCH PŘÍPADŮ	26
TAB. 2 RÁMCOVÁ ANALÝZA PROBLEMATICKÝCH ASPEKTŮ – LUCKA.....	35
TAB. 3 SHRNUJÍCÍ PROTOKOL – CÍL KURZU (LUCKA).....	35
TAB. 4 IDEÁLNÍ KURZ – CÍL KURZU (LUCKA)	36
TAB. 5 SHRNUJÍCÍ PROTOKOL - OBSAH KURZU (LUCKA).....	36
TAB. 6 IDEÁLNÍ KURZ – OBSAH KURZU (LUCKA)	37
TAB. 7 SHRNUJÍCÍ PROTOKOL – PRAXE (LUCKA).....	38
TAB. 8 IDEÁLNÍ KURZ – PRAXE (LUCKA)	38
TAB. 9 SHRNUJÍCÍ PROTOKOL – ROZSAH KURZU (LUCKA).....	38
TAB. 10 IDEÁLNÍ KURZ – ROZSAH KURZU (LUCKA)	39
TAB. 11 SHRNUJÍCÍ PROTOKOL – LEKTOŘI (LUCKA)	39
TAB. 12 IDEÁLNÍ KURZ – LEKTOŘI (LUCKA)	39
TAB. 13 SHRNUJÍCÍ PROTOKOL – MATERIÁL, PROSTŘEDÍ (LUCKA).....	39
TAB. 14 IDEÁLNÍ KURZ – MATERIÁL, PROSTŘEDÍ (LUCKA)	40
TAB. 15 SHRNUJÍCÍ PROTOKOL – ZKOUŠKY (LUCKA).....	41
TAB. 16 IDEÁLNÍ KURZ – ZKOUŠKY (LUCKA).....	42
TAB. 17 SHRNUJÍCÍ PROTOKOL – PLATNOST CERTIFIKÁTU, OVĚŘOVÁNÍ (LUCKA).....	43
TAB. 18 IDEÁLNÍ KURZ – PLATNOST CERTIFIKÁTU, OVĚŘOVÁNÍ (LUCKA)	43
TAB. 19 SELEKTIVNÍ PROTOKOL – INVENCE ABSOLVOVANÉHO KURZU (LUCKA).....	44
TAB. 20 FINÁLNÍ PODOBA IDEÁLNÍHO KURZU (LUCKA)	45
TAB. 21 FINÁLNÍ PODOBA IDEÁLNÍ ZKOUŠKY (LUCKA)	46
TAB. 22 RÁMCOVÁ ANALÝZA PROBLEMATICKÝCH ASPEKTŮ - MIRKA.....	48
TAB. 23 SHRNUJÍCÍ PROTOKOL – CÍL KURZU (MIRKA)	49
TAB. 24 IDEÁLNÍ KURZ – CÍL KURZU (MIRKA)	49
TAB. 25 SHRNUJÍCÍ PROTOKOL – OBSAH KURZU (MIRKA).....	49
TAB. 26 IDEÁLNÍ KURZ – OBSAH KURZU (MIRKA)	50
TAB. 27 SHRNUJÍCÍ PROTOKOL – PRAXE (MIRKA).....	51
TAB. 28 IDEÁLNÍ KURZ – PRAXE (MIRKA).....	51
TAB. 29 SHRNUJÍCÍ PROTOKOL – ROZSAH KURZU (MIRKA).....	51
TAB. 30 IDEÁLNÍ KURZ – ROZSAH KURZU (MIRKA).....	52
TAB. 31 SHRNUJÍCÍ PROTOKOL – LEKTOŘI (MIRKA).....	52

TAB. 32 IDEÁLNÍ KURZ – LEKTOŘI (MIRKA)	52
TAB. 33 SHRNUJÍCÍ PROTOKOL – MATERIÁL, PROSTŘEDÍ (MIRKA).....	52
TAB. 34 IDEÁLNÍ KURZ – MATERIÁL, PROSTŘEDÍ (MIRKA)	53
TAB. 35 SHRNUJÍCÍ PROTOKOL – ZKOUŠKY (MIRKA).....	53
TAB. 36 IDEÁLNÍ KURZ – ZKOUŠKY (MIRKA).....	54
TAB. 37 SHRNUJÍCÍ PROTOKOL – PLATNOST CERTIFIKÁTU, OVĚŘOVÁNÍ (MIRKA).....	54
TAB. 38 IDEÁLNÍ KURZ – PLATNOST CERTIFIKÁTU, OVĚŘOVÁNÍ (MIRKA).....	55
TAB. 39 SELEKTIVNÍ PROTOKOL – INVENCE ABSOLVOVANÉHO KURZU (MIRKA)	55
TAB. 40 FINÁLNÍ PODOBA IDEÁLNÍHO KURZU (MIRKA)	56
TAB. 41 FINÁLNÍ PODOBA IDEÁLNÍ ZKOUŠKY (MIRKA).....	57
TAB. 42 SHRNUJÍCÍ PROTOKOL – CÍL KURZU (IVA).....	59
TAB. 43 IDEÁLNÍ KURZ – CÍL KURZU (IVA)	59
TAB. 44 SHRNUJÍCÍ PROTOKOL – OBSAH KURZU (IVA)	60
TAB. 45 IDEÁLNÍ KURZ – OBSAH KURZU (IVA).....	61
TAB. 46 SHRNUJÍCÍ PROTOKOL – PRAXE (IVA)	62
TAB. 47 IDEÁLNÍ KURZ – PRAXE (IVA).....	62
TAB. 48 SHRNUJÍCÍ PROTOKOL – ROZSAH KURZU (IVA)	62
TAB. 49 IDEÁLNÍ KURZ – ROZSAH KURZU (IVA).....	63
TAB. 50 SHRNUJÍCÍ PROTOKOL – LEKTOŘI (IVA).....	63
TAB. 51 IDEÁLNÍ KURZ – LEKTOŘI (IVA).....	63
TAB. 52 SHRNUJÍCÍ PROTOKOL – MATERIÁL, PROSTŘEDÍ (IVA).....	64
TAB. 53 IDEÁLNÍ KURZ – MATERIÁL, PROSTŘEDÍ (IVA).....	64
TAB. 54 SHRNUJÍCÍ PROTOKOL – ZKOUŠKY (IVA)	65
TAB. 55 IDEÁLNÍ KURZ – ZKOUŠKY (IVA)	65
TAB. 56 SHRNUJÍCÍ PROTOKOL – PLATNOST CERTIFIKÁTU, OVĚŘOVÁNÍ (IVA)	66
TAB. 57 IDEÁLNÍ KURZ – PLATNOST CERTIFIKÁTU, OVĚŘOVÁNÍ (IVA).....	66
TAB. 58 SELEKTIVNÍ PROTOKOL – INVENCE ABSOLVOVANÉHO KURZU (IVA)	67
TAB. 59 FINÁLNÍ PODOBA IDEÁLNÍHO KURZU (IVA).....	68
TAB. 60 FINÁLNÍ PODOBA IDEÁLNÍ ZKOUŠKY (IVA).....	69
TAB. 61 PŘEHLED TÉMAT A JEJICH NAPLNĚNÍ U JEDNOTLIVÝCH PŘÍPADŮ.....	71
TAB. 62 SHRNUJÍCÍ PROTOKOL - IDEÁLNÍ CT KURZ	77
TAB. 63 SHRNUJÍCÍ PROTOKOL – IDEÁLNÍ CT ZKOUŠKA	80

Seznam schémat

SCHÉMA 1 UŽITÉ TECHNIKY SBĚRU DAT	24
SCHÉMA 2 ANALÝZA DAT (1. ČÁST)	29
SCHÉMA 3 ANALÝZA DAT (2. ČÁST)	30
SCHÉMA 4 ANALÝZA DAT (3. ČÁST)	31
SCHÉMA 5 ANALÝZA DAT (4. ČÁST)	32
SCHÉMA 6 ANALÝZA DAT (5. ČÁST)	32

SEZNAM PŘÍLOH

PŘÍLOHA 1 INFORMOVANÝ SOUHLAS	6
PŘÍLOHA 2 SCHÉMA VYBRANÝCH PROBLEMATICKÝCH ASPEKTŮ	8
PŘÍLOHA 3 SCHÉMA KURZU PODLE ESAAT	9
PŘÍLOHA 4 TRANSKRIBOVANÁ SEGMENTACE ROZHOVORU S LUCKOU	12
PŘÍLOHA 5 TRANSKRIBOVANÁ SEGMENTACE ROZHOVORU S MIRKOU.....	27
PŘÍLOHA 6 TRANSKRIBOVANÁ SEGMENTACE ROZHOVORU S IVOU	39

Příloha 1 Informovaný souhlas

Vážená paní, vážený pane,

jmenuji se Tereza Klvaňová a studuji na Univerzitě Palackého v Olomouci studijní program Speciální pedagogika se zaměřením na jedince dospělého věku.

Touto cestou bych Vás chtěla požádat o spolupráci na výzkumném šetření, které je podkladem pro zpracování závěrečné diplomové práce.

Práce se věnuje tématu canisterapie, byla bych velmi vděčná za sdílení Vašich zkušeností z praxe.

Aby podklady pro mou práci byly dostatečné, rozhovor s Vámi bych nahrávala na diktafon. Získaná data budou uložena pod heslem v mém osobním počítači, tedy jakékoliv zneužití je vyloučeno.

Zda se mého šetření zúčastníte, záleží zcela na Vás. Účast je dobrovolná. Je však možné, že v případě úspěšné obhajoby práce budou získané poznatky publikovány v odborných časopisech za účelem poukázání na tuto oblast, sdílení zkušeností s návrhy do praxe a zkvalitnění canisterapeutického procesu.

Budu tedy velmi ráda, pokud se rozhodnete mého šetření zúčastnit. Jsem připravená a ochotná zodpovědět všechny Vaše dotazy k šetření, jeho průběhu, či k mé osobě.

Kontaktovat mě můžete na:

Emailová adresa

Telefonní číslo

Pokud s účastí na šetření souhlasíte, připojte prosím Váš podpis, kterým vyjadřujete souhlas s níže uvedeným prohlášením.

Prohlášení

Prohlašuji, že souhlasím s účastí na výše uvedeném šetření. Výzkumník mne informoval o podstatě výzkumu a seznámil mě s cíli, metodami a postupy, které budou při šetření používány, podobně jako s výhodami a riziky, která pro mne z účasti na výzkumu vyplývají. Souhlasím s tím, že všechny získané údaje budou v anonymní podobě použity jen pro účely výzkumu, a že výsledky mohou být publikovány, opět v anonymní podobě výsledků.

Měl/a jsem možnost vše si řádně, v klidu a v dostatečně poskytnutém čase zvážit, měl/a jsem možnost se výzkumníka zeptat na vše, co jsem považoval/a za pro mne podstatné a potřebné vědět. Na tyto mé dotazy jsem dostal/a jasnou a srozumitelnou odpověď. Jsem informován/a, že mám možnost kdykoliv od spolupráce na šetření odstoupit, a to i bez udání důvodu.

Tento informovaný souhlas je vyhotoven ve dvou stejnopisech, každý s platností originálu, z nichž jeden obdrží moje osoba a druhý výzkumník.

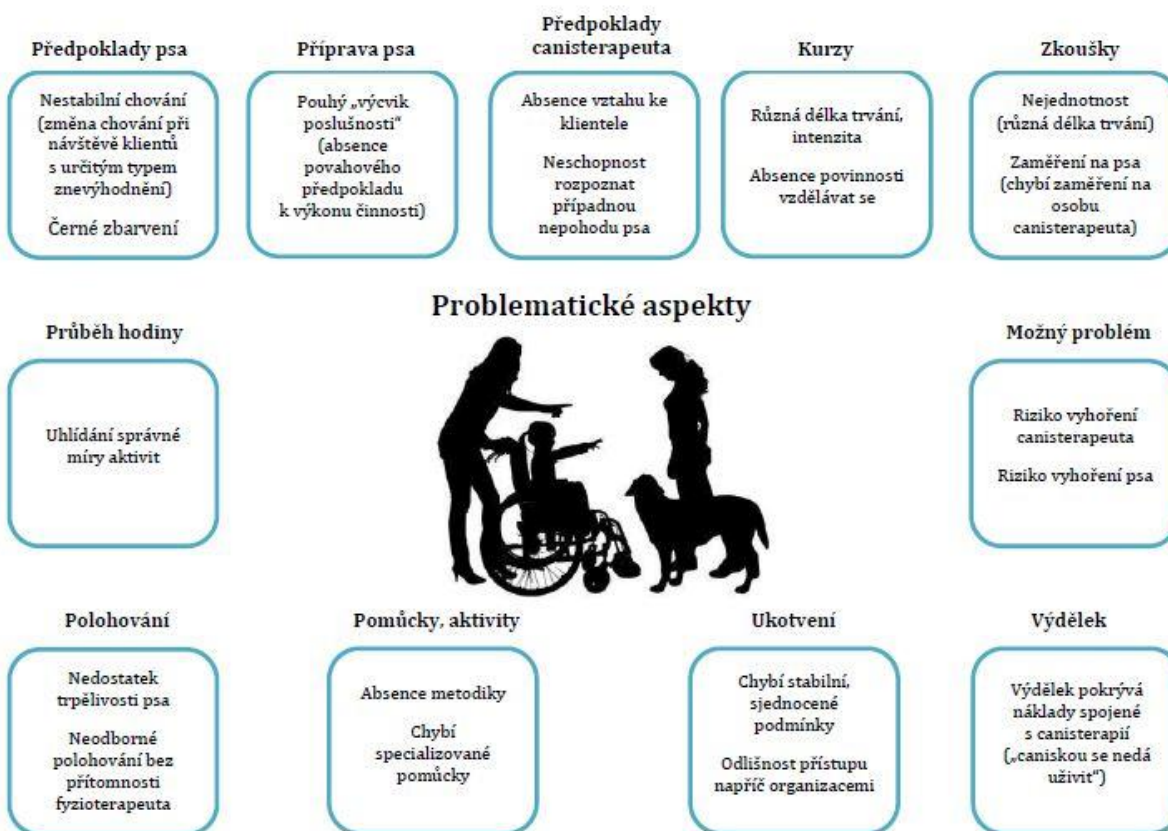
V ..... dne.....

výzkumník

V ..... dne.....

účastník šetření

Příloha 2 Schéma vybraných problematických aspektů

Příloha 3 Schéma kurzu podle ESAAT

Cíl kurzu (čeho účastníci dosáhnou, znalosti, dovednosti):

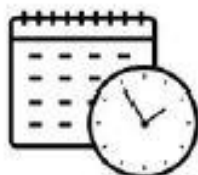
Obsah kurzu (témata kurzu, teoretická část, praktická část)

Praxe (podoba, délka praxe v rámci kurzu)

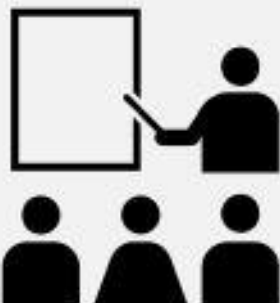
Rozsah kurzu (počet dní a hodin, popřípadě časové rozvržení):

Lektoři (kvalifikace, kompetence, zkušenosti)

Cena kurzu:

Materiál, prostředí (zázemí kurzu, pomůcky)

Zkoušky

Platnost certifikátu, ověření

Příloha 4 Transkribovaná segmentace rozhovoru s Luckou

Tazatel: „Ty jsi mi dobře nahrála na tom začátku, když jsi říkala, že máš takové kontroverzní názory ohledně té canisky. Já jsem právě psala bakalářku, kde jsem se zaměřovala právě na ty problematické aspekty a tady (ukazuji schéma výsledků z bc. práce) tě seznámím ve stručnosti s výsledky, které vyšly. Takže, jestli tě k tomu něco napadne, jestli souhlasíš/nesouhlasíš, nebo jestli bys něco doplnila...“

Lucka: „Takže já tady půjdu postupně...“

Tazatel: „Jak je ti líbo...“

Lucka: „To je, jak by měly vypadat ideální předpoklady psa?“

Tazatel: „To je, v čem se ukázalo, že jsou ty problémy“

Lucka: „Jo, jo. No tak takové jakoby nestabilní chování?“

Tazatel: „Že třeba, když, já nevím, ten pes dobře reaguje třeba na osobu s mentálním postižením, ale vidí vozíčkáře a už to chování jakoby...“

Lucka: „Jojo, tak i to černé zbarvení. Já si třeba osobně myslím, že tohlencto je právě schopnost toho psovoda, majitele, canisterapeuta, který prostě jasně musí vědět, co má za psa, jaké jsou jeho plusy, jaké jsou jeho mínusy... Ne že ho prostě bude stavět do situací, kde chce ten psovod, aby ten pes fungoval, ale pro toho psa to není přirozené... To je to samé, jak my lidi nejsme třeba... Máme jenom jeden typ cílové skupiny nebo dvě, kde jsme schopni pracovat jako sociální pracovníci a tak se nebudu cpát do skupiny, kde mi to není příjemné a úplně stejně je to tak i u psů (...) Jako problém bych viděla v tom psovodovi v tom canisterapeutovi, který to nedokáže vyhodnotit, protože pokud ten canisterapeut prostě si řekne jo jdeme mezi postižené děti a vezme si tam aktivního psa, který je aportér a který nemá rád doteky, protože jsou psi, to není jako špatně, zas máš psa, který je canisterapeut a prostě nedokáže dělat polohování... Okej nebudeme dělat polohování, ale dokáže udělat perfektní aktivizační odpoledne s dětmi hyperaktivními, ADHD a podobně jo, proto bych přímo neříkala, že je to přímo problém, rys u psa ale fakt je to na tom canisterapeutovi, který musí vyhodnotit co má za psa, jaký ten typ terapie on vlastně může dělat... Tak bych to asi viděla...“

Tazatel: „Jasně, tak se můžeme posunout dále...“

Lucka: „Příprava psa... no to je vždycky, když se mě někdo ptá, že chce poradit, jak začít s canisterapií, tak já jsem třeba právě toho názoru... Tady vůbec nejde o žádný výcvik, tu jde o výchovu toho psa a to aby, ne že si hned v roku udělají canisterapeutické zkoušky u nějaké

organizace, ale nechají toho psa dozrát, nechají prostě toho psa normálně, že s ním budou socializovat, chodit do zvláštních situací, prostředí, kde je pokud možno strašně moc různých lidí jo a takhle je na to připravovat, vodit je na jarmarky a všechno, věnovat se té základní poslušnosti, ovladatelnosti... Toto je prioritou u canisterapeutického psa a hlavně to, že zvládnou ty nárazové zvuky a nepříjemné situace, což je k tomu můžeš průběžně vést. Pes ti v průměru vyžívá po druhém roku, jo, když to vezmu i u malých a velkých plemen a tehdy bych prostě šla se psem na povahové zkoušky, protože tehdy už jako něco můžeš zkoumat jako povahu, protože pes v roce je pořád štěně. Jo takže ty zkoušky, co začínají nějak nevím rok a půl nebo tak nějak, tak ti to stejně nic neřekne, protože pes ve třech letech bude zase úplně jiný a v totém momentu bych třeba přihlédla k tomu, když je to někdo, kdo se canisterapii už věnuje, už má třeba dalšího psa, tak je to jiné jo, protože si toho psa už sám pozoruje dokáže odhadnout, ví co od něho chce, tím pádem dokáže i sám už trochu vyhodnotit, jestli je vhodný na canisterapii nebo není, ale to je pak člověk, co třeba se věnuje canisterapii víc déle s nějakým psem a pořídí si nějaké štěně a zkouší. Ale takhle, jak teďka všichni chodí, to je přesně ono jo, totiž mně to vnitřně trochu, ne jako vadí, ale spíš mám strach, že ta záslužná činnost lidí ještě přede mnou, co se x let věnovali canisterapii poctivě a vznikly nějaké organizace hlavní v České republice, které se to fakt snaží dělat jako profi a teď najednou je takový boom, že najednou zjistíš, že vlastně canisterapeutický osvědčení ti může dát vlastně kdokoliv, kdo se třeba tři roky věnuje canisterapii a má nějakou psí školu jo a to je špatný.“

Tazatel: „K tomu se určitě ještě dostaneme, hodně se to prolíná...“

Lucka: „To je špatný no a proto i ta příprava s tím vším jako souvisí, já jsem prostě pro, aby ty povahové zkoušky byly fakt až od těch dvou let, protože prostě je to logické... Jako to je můj názor... Ať se na to jako přichystá, taky třeba už beru tu moji fenku na ty canisterapie, ale proč, protože teď si to už troufnu. Tehdy, když jsem začala, bych si to netroufla, protože bych nevěděla, co od toho mám očekávat...“

Lucka: „Přepoklady canisterapeuta... Jasně, to je další věc a to je tím, že jsem prostě v těch sociálních službách a já osobně, kdyby někdo přišel za mnou, že chce dělat canisterapii u nás s pejskem, tak první po čem bych byla šla, jaké má vzdělání. Jestli má něco jako zkušenost s lidmi, co jsou v nepříznivých sociálních situacích a samozřejmě bych řešila to, co má za psa, jaký má vztah se psem, prostě toty věci, na které se strašně opomíná... Jo tím vůbec nechci nějak bagatelizovat veškerou činnost, to je super, že se lidé rozšiřují v canisterapii, jako mně volá docela dost lidí a já to odmítám, takže vím, že o to prostě zájem je, je to perfektní věc, ale myslím si, že každý kdo dělá canisterapii oficiálně, tak by měl mít prostě minimální

vzdělání. Já třeba hrozně vítám, že to jsou pracovníci v sociálních službách, že mají aspoň ten kurz pracovníka v sociálních službách, protože ono je pěkné, že pejsek je perfektní na kontakt s lidmi, že člověk je třeba upovídaný, ale v důsledku je to, že pracuje s lidmi, kteří mají různé handicap, znevýhodnění, které prostě můžou pak narušit celý třeba nějaký systém poskytování služby jo. Já můžu konkrétně ze své praxe říct...Začátek, když jsem šla poprvé myslím do domova pro seniory, ale tím, že naštěstí jsem jako věděla nebo jsme zhruba tušila v čem jsem, ale to spíš souvisí ještě s tím, že jsem ještě přesně nevěděla, jak navazovat spolupráci, to ti vlastně ani nikdo pořádně neřekne, ale tehdy jsem vždycky dělala, že jsem seznámila personál s tím, co je canisterapie, moje požadavky, jak chci jak bude poskytována canisterapie, no ale ten personál to absolutně ignoroval a dostala jsem se do situace, že vlastně mi tam nechtěli ani nechat člověka jednoho bylo tam 15 seniorů na vozíčku, teď ty jako canisterapeut neznáš jejich diagnózy a podobné věci, nemůžeš a vesměs ani nechci, ale chci aby tam byla osoba, která to bude vědět a bude náš prostředník ...No a oni to tehdy vlastně úplně nechtěli spolupracovat, tak jsem ještě říkala, no ještě mi řekněte já třeba vůbec nevím, jestli můžu říct pánovi, ať pohladí, protože třeba nemůže hýbat rukou a všechno a on jojo však já jsem u vás, no a neřekli mi, že třeba paní je nevidomá a to nešlo vidět, paní jako vypadala schopně a já paní řeknu, no však vidíte pejska ne...No a faux-paus, absolutní trapas, jo...Ale tím, že paní byla v pohodě a já protože pracuju v těch sociálních službách, tak jsem to tak jako trošku přehrála, ale to bylo přesně taková ta první zpětná vazba, ten moment, kdy jsem si řekla, tak takhle ne...Teď to bylo jenom tohle, příště to může být něco mnohem více závažnějšího, takže si myslím, ale to bylo jen díky tomu prostě že dělám v tom v čem dělám, tak jsem to dokázala všechno zvládnout, ale člověk, co třeba, často se setkávám, že to jsou lidi a to je pěkné, že třeba jsou ekonomové nebo že dělají v IT nebo něco a prostě si řeknou, jako že chtějí pomáhat lidem a mají pejska, tak budou dělat canisterapii, to je perfektní, ale proto by tam mělo být nějaké, byť minimální, vzdělání jo...Takže určitě jsem pro ...Fakt, ať se tady zavede nějaký zákon, který prostě bude jasně říkat, kdo je canisterapeut a musíš absolvovat takový a takový kurz a vzdělání, abys to mohla dělat, jinak v tom fakt bude bordel...“

Tazatel: „Takže by se dalo říct, že zatím tam ten bordel je...“

Lucka: „Je, je...Je v tom binec, protože jako říkám tím, že v tom už jsem nějaký rok, tak mám docela dost známých, potkávám se s dalšími lidmi a úplně mě někdy udivuje, kdo všechno tu canisterapii dělá, z jaké motivace, co mě někdy až úplně děsí, protože vidíš, jak do toho vstupuje ta komerčnost a jak si někdo vydělává, což mě taky vždycky úplně vytáčí, jako já to třeba dělám dobrovolně, ale prostě, když do toho někdo vkládá už nějakou pravidelnost jo, že chodí třeba s jedním psem celý týden po školkách po školách, dělají nějaké přednášky,

třeba preventivní a do toho dávají prvky canisterapie a podobně...Mně je líto těch zvířat...Kdo hlídá ty zvířata? Kdo hlídá práva těch zvířat? Nikdo a já si myslím, že ti psi už pak nedělají to, o co v té canisterapii jde a to je ta radost z toho člověka, z toho kontaktu, té péče a všeho to tam už není, to je cirkusové číslo a oni tam jdou...Jedna paní mi to popisovala a byla nadšená, říkala: Ona už to zná nazpaměť já přijdu do třídy a začne dělat totototo a ještě borderka jo, borderky to jsou psi, kteří jsou akční...říkám to je pěkný ale to už není terapie...“

Tazatel: „Jasný...No tak to vlastně navazuje na ty kurzy, když jsi říkala o těch organizacích, že každá to má jinak...“

Lucka: „Já si myslím, že...Určitě jako povinnost toho vzdělávání, to bych fakt viděla jako úplně komplexně. Bych fakt i viděla ať je něco jako zaregistrovat se do nějaké celonárodní sítě a z toho pak budou vyplývat ty podmínky, co všechno ten canisterapeut musí zvládnout, aby se mohl honosit tím názvem, že je canisterapeut...V jiných státech to tak prostě je a má to svoje opodstatnění a je to úplně logické, vždyť něco dělá se zvířaty...Když si vezmeš, že to může být třeba i zbraň jo jako zvíře jo, i když to jsou canisterapeuti, je to pořád zvíře, které má zuby a ne ruce jo, takže proto si prostě myslím, že by měly být kurzy, jak pro pracovníky, pravidelné testování týmu, což třeba jako bývá, někde to naopak neexistuje, mají to na celou dobu, což je podle mě průser, jo já to vidím u toho svého pejska, má 10 let a přesně vím, že když jsme dělali poprvé zkoušky, tak byl povahou úplně někde jinde, ale teď myslím povahou jako zdravotně, což mu může tu povahu třeba nějak změnit...“

Tazatel: „Jasný. S tím jdou celkem ruku v ruce ty zkoušky...“

Lucka: „Není to jednotné. Někde mi přijde, že jsou ty zkoušky docela dost extrém a že se tam pak popírá to, co jsem se bavila na začátku ty předpoklady psů, že někdo má prostě představu, že canisterapeutický pes musí umět totototo...Za mě je to nesmysl, jako úplně bych i přihlížela, ať se rovnou profilujou ti psi už při těch zkouškách, ten pes je na takový typ canisterapie, tak bude mít takový typ zkoušek, jo protože pak se potírá to, že každý je nějaký jedinec, prostě i zvířata mají svoji povahu...“

Tazatel: „Mhm...A jak to vidíš u toho canisterapeuta? Třeba ty zkoušky? Myslíš, že jsou testování?“

Lucka: „Jo u canisterapeuta, tož to záleží u jaké organizace to dělají...Někde mají třeba ten týdenní pobyt, myslím u XY, kde mají různé vzdělávání, to si myslím, že je hrozně příjemné a super hlavně pro začátečníky, co třeba vůbec nemají to sociální vzdělání, perfektní věc...Mám docela dost zpětné vazby i od kamarádek, co takhle šly do sociální služby, ať vědí do čeho jdou...Já jsem teda u XY a tam se mi právě líbí, že tam je taky pro začátečníky aspoň jeden celodenní seminář, což je úplně super, mají tam i různé vzdělání, dělají

i konference...Jako není toho hodně, ale je to aspoň něco, mají tam, když chce být někdo členem, tak je tam zpětná vazba, pomůžou poradí, dávají tipy na další vzdělávání, jo je to super, ale určitě to může být mnohem lepší, může to být líp propracováno, ale to už souvisí s tím, jestli vznikne ten zákon, o kterém se teď mluví...“

Tazatel: „Jo, mluví se o nějakém zákoně?“

Lucka: „Mhm...Já jsem třeba v kontaktu právě s paní, která se do něho docela dost natvrdo pustila, je to paní XY, která má...“

Tazatel: „To jméno mi něco říká...“

Lucka: „Ona jako jediná má akreditované kurzy pro sociální pracovníky, vzdělávání pro canisterapii, zooterapii, rozjela i docela dost projektů tady a to je prostě jedna z těch, co se snaží to mít na profesionální úrovni...Ona i na fb má právě XY...Ona už tady měla i školení, konkrétně v našich prostorách a i teďka mi nabídla nějaký projekt a vesměs to je osoba, která dělá v sociálních službách má sociální rehabilitaci, ale zaměřuje se do toho, že využívá prvky canisterapie, cvičí asistenční psy a podobně a jde to i přes sociální služby, no a ona právě říkala, že teďka došlo k nějakému jednání, kde byli představitelé hlavních organizací, které jsou víc jak 10 let poskytovateli canisterapeutických zkoušek a oni si společně udělali návrh do vlády o zákoně, který by tadyto upřesňoval a já jsem toho obrovský fanoušek, takže doufám, že to vyjde, protože už se v tom musí udělat pořádek...“

Tazatel: „Jo, tak třeba taky budeš jeden z těch, kdo v tom udělá pořádek...“

Lucka: (smích) „To asi ne, ale budu jeden z těch nadšenců, co to podpoří, protože si uvědomuju, že z mého postu jako manažera, který má na starosti pod sebou sociální služby, který pracuje s lidmi s handicapem, přesně vím, jaký prostor zooterapie nabízí a přesně vím, koho bych si tady pustila a koho ne, protože vím, jak by to mohlo ovlivnit celý průběh u toho klienta jo...Takže tak...“

Tazatel: „Jojo, takže další potom...“

Lucka: „Riziko vyhoření canisterapeuta, riziko vyhoření psa...To souvisí na jednu stranu právě i s tím vzděláním toho canisterapeuta, aby věděl, co to vůbec je vyhoření, co je to syndrom vyhoření u člověka, aby si to dokázal představit, co by to mohlo znamenat u psa, jo...Ti lidi vůbec neví, řeknou: Jo ten pes bude unavený...O tom to vůbec není, docela dost jsem se za ty roky setkala s tím, byl jednu dobu velký boom a stále někde je, mít tzv. ústavní zvířátko, to znamená nějakého toho pejska v domově a že prostě bude pro všechny a prostě kdo bude na směně, dá mu jídlo, bude si s ním hrát...Blbost...Fakt, pes potřebuje jednoho pána, jedno místo a tihle psi, jsou často, to jsem se s tím právě setkala, kdy byli fakt vyhoření...Oni se vyhýbali kontaktu, lidem...Oni se schovávali do místnosti a hodně fakt

jako nezávazně mi to řeklo docela dost lidí, třeba hodně jako z pozic těch domovů, ústavů různých bývalých, domovů se zvláštním režimem pro zdravotně postižené, tam ty pejsky mají a nakonec skoro všichni došli k stejnému závěru, že to tak nejde, ale furt se to děje...“

Tazatel: „Fakt?“

Lucka: „Je to přece hezké mít nějaké zvířátko v domově, ale vůbec se neřeší ty následky...Psi jsou potom takoví popudliví, nervózní...Oni mají nadmíru těch sociálních kontaktů a ten pes nemůže vypnout a odpočívat jo a není tam vůbec péče o toho psa a tadytoho si musí být fakt vědom právě ten psovod, když to řeknu majitel, všeobecně by měl vycházet z toho, co ví, že dělá dobře jeho psovi, ale na druhou stranu, musí i vědět, co to je přetížení sociálními kontakty, takže opět narážíme na to, že by měl mít nějaké vzdělání v sociální oblasti, ale zároveň musí znát svého psa, takže to je propojení těch dvou oblastí, protože to riziko, to tam je a to souvisí i s četností...Já jsem třeba měla jedno období, kdy jsem chodila na canisterapii dvakrát týdně a pak ještě třeba o víkendu a do toho jsem ještě dělala výcvik se psem, takže jsem to vždycky musela mít rozfázované, že jsem měla týden víc aktivnější, méně aktivnější ve výcviku, více terapie a prostě jsem s tím citelně pracovala, protože jsem věděla, že dělám se živým tvorem, který nemluví a zároveň jsem věděla, že potřebuju s tím psem ještě více let pracovat a tohleto vychází z toho, že já zvíře znám a z toho, že vím, co to je být přesycen sociálními kontakty a teď mi řekni, kdo to dokáže posoudit u někoho, kdo dělá IT, počítá a má rád svého psa jo a to právě narážím na tu absenci toho vzdělávání (...).“

Tazatel: „A u sebe si třeba někdy pozorovala?“

Lucka: „Samozřejmě, jo jasně, že jsem to pozorovala, proto jsem třeba i změnila cílovou skupinu, jednoduché, pracovala jsem s náročnou cílovkou, vesměs se doporučuje pracovat s ní tři roky a změnit ji, takže jsem kontaktní práce měla více než dost, ale tak u mě to bylo spíš moment, že já bych tam možná vydržela i dýl, ale mně chyběly podněty k seberealizaci, já jsme se nerozvíjela už, já už jsem si strašně moc věcí zautomatizovala a hodně věcí jsem už znala za ty roky a to je špatně, nebo já to tak vnímám špatně, já se chci prostě rozvíjet, jsem mladá a chci získávat zkušenosti, takže to bylo moje nastavení ale taky vím, že tam bylo i riziko už toho vyhoření, protože když pracuješ s lidmi, kteří mají neřešitelné problémy, u kterých je jedno procento úspěchu, tak to nejde dělat dlouho, ty potřebuješ mít logicky zpětnou vazbu nějakou pozitivní, jinak nedokážeš prostě, aby tě bavila ta práce, to by jsi musela mít obradhled, přesvědčení o něčem...“

Tazatel: „A třeba v rámci té canisky?“

Lucka: „Tak já jsem v podstatě furt s těma cílovkama, s kterýma jsem začínala, ale když už jsem tam docházela do slepých uliček u některých klientů, tak se prostě změnila strategie, ale to jsem prostě zase vycházela ze své profesní zkušenosti, že jsem věděla, jak s těma lidma pracovat, protože já třeba nejsem zaměřena na jednu cílovou skupinu, já pracuju s dětmi, s týranými dětmi, pracuju s rodinami, s matkami, které se taky staly obětmi trestných činů a násilí, pracuju se seniory se starými lidmi, úplně kteří jsou prostě relativně zdraví, ale zase i kteří jsou nemocní a se zdravotně postiženými, jo takže já to mám fakt širokou škálu ale kterou zvládám díky vzdělání, jaké mám za ty roky a dokážu v každé specifice těch cílových skupin orientovat, jinak si myslím, že by to bylo dost náročné...“

Tazatel: „Můžeme se přesunout k tomu výdělku...“

Lucka: „Jo, já, když to takhle řeknu...Nebráním se tomu, když mi to někdo zaplatí, jednoduché...Já si myslím, že za ty roky, za ty peníze, co cpu do toho psa jo...Vybavení, zkoušky, nemluvě o tom očkování, které jsem, třeba když jsem chodila aktivně, teď už ne, já jsem dávala i navíc očkování a ještě nemluvě o tvém času, protože to člověk dělá ve svém volném čase a hodně času jsem trávila i přípravou, tiskneš, maluješ, vymýšlíš, dělám i preventivní programy, kde se využívají prvky canisterapie, takže to jako zabere něco, ale prostě vím, jak to v sociálních službách funguje, vím, když tam jsou projekty, tak peníze jsou, takže když si na mě někdo napsal projekt, tak jsem si ty peníze prostě vzala jo, což mi přišlo přirozené a oni byli rádi protože logicky i oni chtějí ocenit tu spolupráci...Pak jsou služby, kde to nejde, tak to neřeším, nenechám si to platit ale zas taky vím, že tam máme malé občerstvení a pes tam má pamlsky, jo a to mi stačí, protože já tam nedělám, jako snažím se to dělat profesionálně, ale nedělám to na výdělek, protože si osobně zastávám názor, že pokud bych to chtěla dělat na výdělek, je potřeba mít víc psů a to ještě různorodých malinkých, středních, aktivních povahově, a teď bych si řekla, fajn tak dám si cenu, budu v tom podnikat, protože budu schopna obsáhnout velkou skupinu, ale takhle to dělám čistě dobrovolně a užívám si to a vůbec se nebráním, když mi to někdo uhradí za nějakých podmínek...Zas o to víc mě děsí, když slyším, že si někdo bere za to takové pálky a dělá to, co dělá...“

Tazatel: „Berou si i pálky jo?“

Lucka: „Berou, berou...“

Tazatel: „Tak to ukotvení, ono se to hodně prolíná...“

Lucka: „Jojo, to souvisí prostě s tím, že chybí tady nějaký zákon, legislativa, sjednocené zkoušky, sjednocené vzdělání, chybí to tu...Ne všichni prostě jsou v těch sociálních službách a snaží se jako chápat víc tohle...Absence metodiky, chybí specializované pomůcky...Určitě, já si myslím, že by to mohlo být víc, někdo řekne, že nás ten zákon může svázat, může, ale na

druhou stranu může upřesnit přesně tyhle oblasti, může říct pro tenhle typ canisterapie taktaktak, bude v tom prostě víc sjednocenosti (...)"

Lucka: „Polohování...Moje oblíbené téma...Nedostatek trpělivosti psa...Tak proč to dělá? Jo, proč toho psa do toho budu nutit...Neodborné polohování bez přítomnosti fyzioterapeuta, výborně, tak proč to dělá...Jo někdo si řekne, že dělá canisterapii tím pádem pes bude ležet, položíme na něho děti...Blbost...Jo jako já fakt, já vím, že třeba v té...Jojojo, v té jedné knížce jsem se dočetla, teda jedné z pár knížek, co máme tady o canisterapii, XY nebo jak se jmenovala, tak to tam taky tak hezky píše a to mně se právě úplně tak jako, jsem se toho chytla taky, protože ne všichni psi mají dělat logicky polohování jo...Je to hezké, je to třeba někde úplně podmínka, proč chtějí dělat canisterapii, fajn, ale já třeba na to nemám psa, takže vám prostě zprostředkuju jiný kontakt...Zas máš canisterapeuta, kde zas má retrívra, který je absolutně flegmoš roku, který si lehne a je mu to jedno, co se s ním děje, ale splní to svůj účel, zahřívá ty děti, je spokojený protože oni jsou většinou úplně nadšení, že mají ten kontakt s těmi lidmi, perfektní...Můj pes je nadšený, že může aportovat s lidmi, oni mu aportují, oni mu schovávají věci on si na ně dá hlavičku, tlapku a oni si jej drbají, perfektní...Flegmoš? Tohle neudělá jo, tak co je špatně?"

Tazatel: „Jasně..."

Lucka: „Průběh hodiny... Uhlídání správné míry aktivit, to vlastně taky souvisí se vším všudy, jak ono se říká, že těch 40 minut bohatě stačí...Zase, musíme vycházet ze psa jo, já vím, že aktivní canisterapie s Ronem, když byl nejmladší, tak opravdu bohatě stačilo těch 40 minut, protože vlastně byl pořád furt se mnou v kontaktu, makal, s lidmi, a tisíckrát ho volalo víc lidí, i když ví, že mají volat postupně, je tam ruch, spousta pamlsků, je tam spousta dalších lákadel, je to náročné na psychiku, takže určitě by to ten canisterapeut měl umět hlídat, měl by znát svého psa, znát jeho limity a hlavně musí to mít přečtené, člověk, který dělá canisterapii musí znát povahy psa a to souvisí s tím, proč budu dělat se psem v roku canisterapii, když ještě ju nemůžeš znát v různých situacích, takhle s tím povahově vyspělým psem už přesně víš, když takhle dá ucho nebo takhle stáhne ocas nebo se koukne tam a tak, tak víš co ti říká a toto je taky hrozně důležité, ne že si koupím psa na canisterapii a vykašlu se na to poznat svého psa, jo to není žádný stroj, to je zvíře..."

Tazatel: „Takže by se dalo říct, že s tím schématem souhlasíš..."

Lucka: „Já s tím vším souhlasím, jsou to problémy, ale mluví to prostě o jednom, absence zákonu, absence nějakého systému, který to prostě bude řídit a upevňovat aby nedocházelo k takovýmhle průšvihům, to, co to tu máš pojmenované, tohle všechno je jedno obrovské

riziko...Práce jednoho nadšeného úžasného laika může zhatit roky práce těch lidí, kteří se snaží v tom vzdělávat a vypilovat to do nějaké profesionality a v tom vidím to velké riziko...“

Tazatel: „Jo tak super, já děkuju...Nebo doplnila bys ještě něco?“

Lucka: „Asi ne, fakt je tam jako všechno...“

Tazatel:“ Tak se můžeme posunout dál, ty jsi říkala, že jsi byla u XY, tak já bych tě chtěla poprosit, tady mám takový mustr, jestli bys mi mohla vyplnit, co si vzpomeneš, jak probíhal ten kurz, jak to vypadalo, s čím ses tam setkala, tady mám takové kategorie, které jsem namyslela, můžeš třeba heslovitě napsat a pobavíme se o tom...“

Lucka: „Tak cíl kurzu...Ty jo ale ono už je to pár let jo...“

Tazatel: „Jasně, s tím se počítá, jakoby co ti dal ten kurz...“

Lucka: „To bylo seznámení s canisterapií jako s oborem, pak nás tam seznámili s možnostmi využití, což bylo hrozně důležité, protože člověk to třeba slyšel, tak jako zná něco z knížek jo, ale nevíš jak to v praxi fakt chodí v ČR...Jako já jsem už na výšce věděla, že chci dělat zooterapii, takže jsem už tak nějak přemýšlela, jak to s tím psem dát dohromady a seznámila jsem se tady s tou paní Andreou (...) A vlastně jsem se dívala po internetu, kde dělají kurzy, protože jsem si říkala, že pokud ho chci brát do práce, tak chci na to nějaké oficiální lejštro a to je přesně ono, ne že si jen tak z hecu budu brát nějakého psa do práce, zahrát si na něco, já to chci mít nějak oficiální no a nejbližší byl prostě XY, že ty XY a zrovna měli termín, kdy dělali zkoušky, tak jsem neváhala a jela jsem no a tehdy mi vlastně řekli, co to vůbec ta canisterapie je, jak se vyvíjí, jaké jsou možnosti, byla tam teda i péče o psa, což si myslím, že bylo super, protože tam jsme se pobavili, jak by měla vypadat ta canisterapie, jak by mělo vypadat to setkání s klientem, jak by měla vypadat péče o psa, jo ten harmonogram, to co ti ne vždy všude řeknou, rozvrhnutí té lekce...Pak nám tam přednášeli přímo z praxe, ukazovali, jak oni dělají canisterapii a i ukazovali vlastně, jaké dělají třeba programy, což taky nebývá všude automatické, že ti rovnou prozradí to svoje know-how...Pro mě to bylo hrozně přínosné...“

Tazatel: „Byly tam třeba i nějaké praktické ukázky?“

Lucka: „Byly, byly... K té teoretické části teda už přesně nevím...“

Tazatel: „To nevádí, stačí, na co si vzpomeneš, s tím se počítá, že už to je třeba dávno...“

Lucka: „Pak tam byly pro autisty ukázka, lidí s mentálním postižením, to nám přímo říkali konkrétní ukázky z praxe...“

Tazatel: „Jakoby vám vyprávěli o tom?“

Lucka:“ Jo a měli tam i svoji prezentaci, pouštěli i videa jak to vypadá, ty nácviky těch hodin, to bylo třeba úplně super...“

Tazatel: „A jako byla tam třeba fyzicky nějaká ukázka?“

Lucka: „Jojo, potom to byla ta praktická část a to tam přímo bylo, že členy jsou i handicapovaní u těch XY, takže třeba ukazovali, ale že bychom šli přímo do domácnosti to ne, v rámci toho semináře celodenního, to bylo docela jako náročný, ale hodně to tam právě propojili těmi videi prostě, že jsme rovnou viděli, jak probíhá ta hodina v domově pro zdravotně postižené, kde bylo nějakých 16 chlapů a měli to rozdělené, s těžkým mentálním postižením jo, třebaš viděla ten průběh, jak jako používali, mně to tehdy strašně jako otevřelo oči...a praxe jako taková nebyla...“

Tazatel: „Nepožadovali po vás nějakou praxi?“

Lucka: „Ne, vlastně, když se stáváš tím týmem, tak dostáváš velkou spoustu vybavení, díky za to, myslím si, že základ je mít správně označeného psa, když jdeš do těch zařízení a to všechno od nich máme...Po dvou letech vlastně získáváš postroj, tričko a takhle to tričko dostáváš hned, když jsi u nich v klubu, ale potom dostáváš i další, dečku, vodítka a samé takové věci s označením canisterapeutický pes, ale nejsou to jako levné položky, takže zaplat' panbůh za ně a díky tomu prostě...a musíš vlastně dokládat co půl roku výkazy o praxi, jak děláš a referenční zprávy z těch zařízení, takže tak oni si vlastně hlídají tu zpětnou vazbu...Jednodenní a druhý den byly zkoušky, pak už se chodí na přezkoušení...Lektoři byli...“

Tazatel: „Byli to lidi z praxe? Třeba z té sociální sféry?“

Lucka: „Byli tam sociální pracovníci, psycholog tam byl, veterinář, já už přesně nevím a ještě tam byl z toho...“

Tazatel: „Ty jo, tak to jsem ani nečekala...“

Lucka: „Jojo, oni to prostě mají naskládané, ať může každý něco přednést a myslím, že tam byla i jedna učitelka, co nám přednášela, taky z praxe...“

Tazatel: „Tak paráda...“

Lucka: „Cena kurzu...Já si myslím, že to bylo kolem tisícovky, to mi přišlo docela jako dobrý, nebyla to žádná hrůza...Materiál, prostředí, zázemí, pomůcky...No byla to prostě místnost, ve které jako byla prezentace, jo byla tam...To bylo jakože to je kemp, v kempu a v jídelně vlastně byla celá jako přednášková činnost...“

Tazatel: „A přišlo ti to dostačující?“

Lucka: „Byla tam možnost ubytování, chatky, pak tam bylo i hřiště, tak tam byly povahové testy a nahoře v místnostech si zkoušeli polohování, dělala se tam i simulace návštěvy u klienta...“

Tazatel: „A třeba nějaké ty pomůcky vám ukázali?“

Lucka: „Ukazovali nám deky na polohování, jaké jsou lepší pro psa, pro klienty, vaky jo a pak nám ukazovali vybavení pro psa, třeba pro děti aby to bylo atraktivní jo...Třeba Ron nebyl moc nadšený z toho polštáře, ale teď už se mu to líbí jo, teď už je má doma...“

Tazatel: (smích)... „To je ten posun že? To dozrávání...“

Lucka: „Ták...Zkoušky...“

Tazatel: „Jak probíhaly, jestli třeba i tebe nějak zkoušeli, teoreticky nebo...“

Lucka: „Ty zkoušky byly, když to tak řekneme, první ty povahové, kdy vlastně se ten pes testoval v různých situacích, byla tam poslušnost základní, pak už se snažili udělat třeba větší hluk, přivolání za ztížených podmínek, odvolání od hraní, to byl třeba docela mazec, myslím si, že u mladých psů je to nejtěžší jo, ale strašně důležité...Potom byla poslední fáze, že má být simulace návštěvy u klienta a tam vlastně zkoušeli toho psovoda a tam nás vlastně zkoušeli v první části...Byl klient na vozíčku, takže vlastně jsme se potkali někde v parku nebo jako v té zahradě v té nemocnici a šli jsme na procházku se psem, takže se zkoušel pes, jak reaguje na vozíček, jak přijme pamlsek a jak přijme třeba to, že se ten člověk nehýbe, jestli třeba malí pejsci se mohli dát na klín, velcí pejsci dát třeba aspoň tlapku, jo jak se ten pes u toho choval, ale zároveň se vlastně zkoumal ten psovod, jak mluví, jak pracuje se psem, jestli se cítí ohrožený ten pacient, jo nebo jestli bezpečně a to samé pak i u polohování, oni tam mají i to polohování, ale to je z toho důvodu, aby se zjistilo, jestli k tomu má preferenci nebo ne, což mi je sympatické a Ron to vždycky zvládnul lehl si, nechal...Ale já prostě vím, že tam není takové to wau, to nadšení a já ho nechci v rámci canisterapie dávat do situací, které by pro něj byly stresové, ale jsou lidi, kteří to prostě dělají...“

Tazatel: „Takže to bylo pojaté spíš tak jako prakticky, nebylo to třeba, že by tě posadili a nějaký test ohledně cílové skupiny nebo tak...“

Lucka: „Já si myslím, že to ne, to nebylo...Platnost certifikátu, ověřování...Oni to mají tak, že to dávají třeba v případě, že se pes jim v některých oblastech nepozdával, tak to mají na rok, napíšíou za rok na přezkoušení, a zas ten, který byl úplně perfektní, toho dávají na dva roky...“

Tazatel: „A už ses zúčastnila toho přezkoušení?“

Lucka: „Třikrát...“

Tazatel: „A jak to vypadá? Nebo je to stejné jako ty zkoušky?“

Lucka: „Přezkoušení je už bez teorie, pokud tam není třeba něco co by mě zajímalo, nějaká oblast, takže většinou to ale všechno bylo tak nějak stejný...Takže jak jsem byla na tom přezkoušení, tak se jelo podle zkušebního řádu, tam vychází z toho, že jsi aktivně provozující canisterapeut, ale na druhou stranu o to víc to zkoumají, jestli stále je vhodný nebo není a to

mi prostě přijde úplně logické, říkám, já už třeba vím teď, že s Ronem to za dva roky řešit nebudu jo, já budu ráda, že se do těch 12-ti dožije. Třeba vloni jsme byli na přezkoušení a to bylo z toho důvodu, že třeba já ho ještě jednou za měsíc třeba někde vezmu a já mám ráda, když prostě ty papíry jsou v pořádku a zároveň jsem si chtěla i potvrdit, že prostě je to furt všechno v pořádku a je... Jsme úplně zkušený tým, že to je starý mazák... Je, on už přesně ví, jak si má sednout, vidí lidi a on k nim běží a lehne si, to je prostě profesionální mazlíč už...“

Tazatel: „A vyžadují i nějaké další vzdělávání?“

Lucka: „Oni to nevyžadují, ale nabízejí...“

Tazatel: „Ještě mě napadlo k těm zkouškám, jestli byly nějaké jakoby požadavky, abyste byli připuštěni k té zkoušce, třeba nějaká účast povinná na tom semináři nebo něco jiného...“

Lucka: „Ano, to je podmínka... Podmínka je absolvovat ten seminář, ten první den pro ty úplně nováčky, co začínají a mají testování, tak první musí absolvovat ten seminář, den na to budou dělat ty zkoušky, takže je to dvoudenní akce a u těch co už mají zkoušky, tak ti jezdí čistě jen na ověřování, takže ti seminář neabsolvují, ale můžou se zúčastnit, dělají konference, dělají různé i aktivity pro veřejnost za ten rok, takže se můžeš jako člen zúčastnit... Vlastně ty XY byli mezi těma, co svolávají to jednání ohledně toho zákona... Jako neříkám, že jsou perfektní, ale jsou mi sympatičtí a líbí se mi, že jsou pružní a rozvíjejí se a vyvíjí se dál... takže tak...“

Tazatel: „Super děkuju, tak probrali jsme, co jsi absolvovala a teď ti dám ten samý mistr a tam budeš v roli tvůrce toho ideálního kurzu, jak by vypadal kurz podle tebe...“

Lucka: „Super (smích)... Cílem kurzu by mělo být určitě seznámení s tou canisterapií, ale udělala bych to, jakože ve světě, ať se od profiků dozví, jak je ten systém nastavený a prostě v ČR a potom by to mělo být i bych tam zakomponovala tu sociální sféru...“

Tazatel: „Takže bys to směřovala do té sociální sféry?“

Lucka: „Sociální ale i zdravotní...“

Tazatel: „Máš na mysli jakoby znalost té cílové skupiny?“

Lucka: „Problematika prostě cílové skupiny, specifika práce s lidmi...“

Tazatel: „A rozlišovala bys třeba ten kurz pro canisterapeuty, kteří chtějí pracovat třeba s klientelou s mentálním postižením, nebo třeba já nevím...“

Lucka: „Otázka je, že kdybych ten kurz dělala, tak bych to určitě nejdřív musel udělat v obecné rovině, protože si myslím, že ti lidé ještě neví, do čeho půjdou, takže by to muselo obsáhnout, co nejvíce cílových skupin a umím si představit, že potom by se to mohlo třeba rozšířit dál, v čem se potřebují specializovat... No a obsah kurzu, určitě ta teoretická část a to by prostě byly jednotlivě canisterapie jako obor, potom by to byla ta sociální práce, péče

zdravotní a pak by to prostě byla nějaká výchova nebo výcvik, péče o psa, protože to jde všechno ruku v ruce... Takže obsah, prevence, výchova...“

Tazatel: „A jak by třeba vypadala ta praktická část?“

Lucka: „Tu praktickou část bych právě taky udělala, tak že bych prostě první pustila videa abychom obsáhli to spektrum všech těch cílových skupin... Takže bych určitě udělala nějaké videa různých cílových skupin a pak bych prostě normálně... Nevím, jestli bych dospěla i do té fáze, že bych řekla lidem že musí absolvovat tu praxi v tom v tom v tom jo, když vím moc dobře, jak je problém vůbec někde získat místo oficiálně, aby tě vzali a nemluvě o člověku, co se teprve připravuje jo, to já bych to spíš viděla, že by třeba u té praxe... Umím si představit, že domluvíme jednoho nějakého člověka který by byl přítomen...“

„A u té praxe, já bych to prostě udělala tak aby vždycky třeba jeden nějaký stálý člen, nějaký aktivní člen mu dělal třeba doprovod... Během třeba měsíce nebo já nevím tři setkání a pak by ho ohodnotil, jestli už může jít sám... Ta podpora je důležitá (...).“

Tazatel: „A kolik bys tak jako časově viděla tu praxi?“

Lucka: „Já si myslím, že ten měsíc, třeba čtyři návštěvy pokud by se zjistilo prostě, že v něčem má problémy, dal by se popud k rozvinutí... Ale víc bych to neprotahovala... Já si myslím, že tomu člověku, když už je tam ta vůle, tak bych mu dala možnost rozvoje... Ale vím, že jsou případy, kdy by potřebovali pořád někoho vedle sebe, že jsou spíš na ty skupinové, že nejsou schopni to vést, takže jako jsou možná, že to záleží na tom typu toho canisterapeuta...“

Tazatel: „Kolik si myslíš, že by tak bylo ideální, třeba dní nebo ...“

Lucka: „Já si myslím, že by to mohly být i ty čtyři dny, nějaký ten prodloužený víkend s tím, že se to tam napasuje všechno, ta praxe i teorie aji ty zkoušky... Takže takhle, stačí?“

Tazatel: „Jo určitě...“

Lucka: „Kvalifikace... No, to co jsem říkala u těch XY, prostě různorodost...“

Tazatel: „Takže tam ti to jakoby vyhovovalo?“

Lucka: „No mně to hlavně propojovalo ty oblasti... Ne že jenom to dělá někdo, že třeba nevím, cvičí psy, ale dělá to někdo, kdo je psycholog a aplikuje to při své práci, někdo kdo je sociální pracovník, to samé jo někdo, kdo je i učitel, zdravotní sestra, fyzioterapeut...“

Tazatel: „To vypadá, že u těch XY to bylo ideální seskupení...“

Lucka: „Víš co, to je tím, že to jsou ti lidi z té sociální sféry, že ví, na co se zaměřit... Materiál prostředky, to samé... Zázemí kurzu tak, aby tam byla prostě možnost těch dataprojektorů, videa, hudba, ale zároveň propojit praktické ukázky, nějaké ty kompenzační pomůcky... Materiál, pomůcky k výkonu canisky...“

Tazatel: „Během šetření, co jsem dělala k bakalářce, jsem se dozvěděla, že si ty pomůcky lidé vymýšlí sami a tím pádem, že ani nechtějí to svoje know how prozradit... Pak že to zase může souviset s tím vyhořením...“

Lucka: „Jo a s nekonceptností prostě a třeba v tomhle to je dobrý... XY... A oni i vydali jako jedinou knížku, jak měli programy, které vymýšlejí pro svoje klienty... Oni mají taky sociální rehabilitaci, dělají taky kurzy, taky myslím dělali, že byly akreditované, ale jenom chvíli, teď už to zase nemají... Pro sociální pracovníky to vzdělávání a tam jsem u nich byla a přišlo mi strašně hezké, sympatické, že nám narovinu ukazovali, říkali my nemáme co tajit, tohle to si můžete vymyslet i vy, pokud to pomůže dobré věci, tady to máte, tu knížku mám taky a myslím, že ji ale tady teď nemám...“

Tazatel: „Myslím, že vím, kterou máš na mysli...“

Lucka: „Oni tam právě třeba říkají...“

Tazatel: „Takže v tom tvém kurzu bys ty pomůcky jakoby dala k dispozici?“

Lucka: „Určitě, návody, tipy, protože jako o co nám jde? Ale to právě souvisí s tím, že byla ta nejednotnost a že ten co si sám něco nevydřel, nevymyslel, nevyzkoušel, nenarazil tak neměl, takhle vznikala canisterapie u nás jo a teď do toho všeho vstoupí pak někdo, kdo si třeba tři roky řekne, že dělá canisterapii s jedním psem, tak že si pak může udělat, že může vydávat certifikáty... Jo máš víkendy za pět tisíc za čtyři jo a to jsou prachy no (smích)“

Tazatel: „To jo teda...“

Lucka: „Mně to přijde nefér vůči lidem, kteří jsou zakladatelé těch velkých prestižních... Zkoušky...“

Tazatel: „Byly by třeba nějaké požadavky pro připuštění k té zkoušce?“

Lucka: „Jo tak bylo by to... Byl by to určitě věk psa, jediné, co bych řešila, by byl věk psa... Druh psa, typ, prostředí ne... Vždycky záleží na povaze... Pak by to měl být určitě věk psovoda (smích) a vesměs jeho motivace...“

Tazatel: „A ten věk psovoda?“

Lucka: „Od 18-ti...“

Tazatel: „Jako stává se, že dělají canisku i mladší?“

Lucka: „Jo to zas souvisí, jako třeba od 16ti, jako že chtěou pomáhat lidem a tak a prostě jak? Taky když jsem byla malá, chtěla pomáhat, ale nemohla jsem mít takové znalosti a zkušenosti...“

Tazatel: „Vzdělání, řešila bys?“

Lucka: „Pokud by to mělo být s tím zákonem, tak určitě... Ale zas bych to udělala... Takhle vzdělání bych řešila tak, kdyby byla fakt možnost oficiálního certifikátu nějakého, který ti

řekne, že seš canisterapeut, tak určitě, ale teďka kdybych měla v dnešní době vymýšlet, tak bych radši nastavila kurzy, které by museli absolvovat jo, protože tady nic takového není, já abych jim řekla, že pojedou do XY a tam udělají tohle, tak to asi těžko... takže asi absolvování nějakého kurzu, semináře no a...“

Tazatel: „A jak by vypadala? Měla by nějakou tu teoretickou část? Třeba ta zkouška?“

Lucka: „Určitě. Bylo by to teoretické, i praktické. Třeba se psem a normálně to bude bodované, bodování jako test, aby přece jenom ne každý prošel, aby se jako ukázalo, kdo na to má a kdo ne, ne jako jak se to dělá, že si to všichni zaplatí a hromadně to dostanou.“

Tazatel: „A třeba, co se týče té teorie? Co bys tam zahrnula?“

Lucka: „Právě určitě bych tam dala něco ze strany kynologie, což je prostě ta péče o psa, znalosti nějakých zákonitostí chování psů, jejich potřeb, rizik a pak by tam byla ta část sociální, zdravotní a znalost prostě nějakých vůbec základů, jako třeba, že ti lidi vůbec neví, že máš nějaký zákon na ochranu osobních údajů jo, že ne automaticky ti všichni řeknou, že ten člověk potřebuje to a musí se tak, protože umírá na tohle a tohle, to ti lidi vůbec neví jo, laik to ani vědět nemůže... No a umět pracovat s těma specifikama té cílové skupiny...“

Tazatel: „A ta praktická část?“

Lucka: „U praktické části by to byla ta poslušnost, ta kynologická, když to tak řekneme, sledoval by se projev toho psa, projev psovoda, souhra psovoda se psem, to se pak na závěr vyhodnotí, jaký jsou tým a jestli jsou schopni někde potom prezentovat tu organizaci, když to tak řeknu jo... Protože pak, když se stane průšvih, pak se řekne, kdo vám to dal to ověření, že máte ty povahové testy splněné...“

Tazatel: „Dobře a ještě k tomu ověřování...“

Lucka: „To samé, ideální co dva roky jinak jeden rok v případě potřeby“

Tazatel: „A vyžadovala by si nějaké další vzdělávání toho psovoda?“

Lucka: „Určitě, bych udělala, aby tam prostě bylo každý rok by ten tým v rámci buď při tom přezkoušení, nebo taky, aby absolvoval další kurz v něčem a třeba i to, že by mohl seznámit se svojí dobrou praxí a zároveň se takhle můžou navzájem obohacovat... Určitě úplně bych to dala povinně pro všechny... Ale toho vzdělávání toho moc není, prostě si furt myslím, že je to pak na té organizaci, že ona musí vytvářet ty podmínky a ty témata, jedenkrát za rok stačí...“

Tazatel: „Tak super, paráda, já moc děkuju“

Lucka: „Vůbec nemáš zač“

Příloha 5 Transkribovaná segmentace rozhovoru s Mirkou

Tazatel: „Já jsem se tomu tématu věnovala i v bakalářce... A vyšly mi tady nějaké problematické oblasti, se kterými se canisterapeuté setkávají... Já bych tě chtěla poprosit, jestli by sis to třeba prošla, můžeš po jednotlivých kategoriích, a můžeš se k tomu vyjádřit, jestli s tím souhlasíš nebo jestli to vnímáš jinak, jestli bys něco doplnila...“

Mirka: „Takže pomůcky, aktivity... Absence metodiky, tak to určitě, každopádně, protože teď tak jako čerpám z toho facebooku, třeba co tam takhle je, ale jako chybí mi nějaká ucelená knížka, jednu teda vlastně mám, ale to je tak jako pár aktivit, které vlastně člověk jednou udělá a pak už to stejně chybí...“

Tazatel: „Takže postupem času už nejsou...“

Mirka: „Nejsou ty nápady...Člověk si pak musí vymýšlet sám, nebo třeba i na tom facebooku tam sem tam někdo něco dá nějaký nápad nebo tak, je to dobrý...“

Tazatel: „A dávají na tom fb, nebo spíš se jako nechtějí dělit...“

Mirka: „Jo jako jo, ne na každou cílovou skupinu to ale jde, třeba tam dají k dětem, tak seniorům se to třeba nejde... Takže ale jako jo, nějaké nápady tam jakoby jsou...“

Tazatel: „Tak super...“

Mirka: „Polohování...No tak my moc jako to polohování, Ella je malinká, tak my jako moc, na tom kurzu nám i říkali, že bychom polohovat neměli, že je to spíše pro ty větší psy... Spíš ji dám, ať si jako chvilku lehne, je pravda, že potom v tom lehu jako úplně nevydrží, že si sedne, jako určitě s tím souhlasím... Uhlídání správné míry aktivit...“

Tazatel: „V tom smyslu, že psovod někdy nedokáže odhadnout tu správnou míru aktivity, tu únavu toho psa...“

Mirka: „No tak my to máme stanovené na tu hodinku a půl a mám vyzorované, že to zvládá... Po té hodině a půl už je unavená, takže dyl bych jako nešla, ale jakože tu hodinku a půl zvládá... Jako oni mi řekli, že kdyby náhodou byla Ella unavená, že není problém to dřív ukončit... Já jsem jim i říkala, že mi záleží na tom, aby ten pejsek to dělal s radostí, ne aby to dělal, jakože unavený, protože pak by tam nerad chodil...“

Tazatel: „A chápou to?“

Mirka: „Jojo, bylo to tam tak domluvené... Ale fakt se ještě nestalo, že bych skončila dřív než za hodinu a půl... Nestabilní chování psa u klientů s určitým typem znevýhodnění...“

Tazatel: „Třeba tam může být problém ohledně té cílovky, že třeba dobře reaguje na děti, ale třeba špatně na dospělé klienty s mentálním postižením...“

Mirka: „Tak já vlastně chodím k těm seniorům a k osobám s mentálním postižením a Ella s nima nemá problémy, takže... Jinou cílovou skupinu jsme spolu ještě nevyzkoušely, takže zatím dobrý... Ale jako ani ji nedělá problém třeba ten voziček nebo tak, hůlka... S tímhle je v pohodě... Takže jsem se s tím ještě tak nesetkala... A tady to jako, že na to nemá předpoklady?“

Tazatel: „No třeba, když nějaký nadšenec se rozhodne pomáhat...“

Mirka: „Jojo, tak to asi tak může být, ale u nás to tak není... To si myslím, že Ella na to ty předpoklady jako má...“

Tazatel: „A jak jste přišly ke canisce? Jaký byl ten impuls?“

Mirka: „Tak já jsem chtěla dělat canisterapii... Akorát jsem měla pejska, který se na to nehodil, no a teď jsem tak uvažovala že Ella se jako takhle na to hodí, že má ráda lidi, ráda je vítá, nevadí ji ten voziček, to jsem měla odzkoušené protože mamka pracuje v domově pro seniory, tak jsem si to tak vyzkoušela a říkám, že bychom to mohly zkusit... Udělala jsem si ten kurz a právě Lucka říkala, že hledají někoho vlastně v hospici, jestli bych tam nechtěla jít, tak jsem se tam přihlásila...“

Tazatel: „Takže to bylo, až jak jsi měla tu Ellu, tak ses rozhodla... A ne že by sis šla koupit Ellu kvůli canisce...“

Mirka: „Ne to ne, předtím jsem si koupila psa, že budu dělat canisterapii, ale nebyla na to vhodná, takže vlastně podruhé, jsem si říkala, buď to tam bude, nebo ne... Právě s tou předešlou jsem dělala agility, tak kdyžtak budu i s touhle dělat agility, akorát Ella měla právě operaci nohou, takže jsem se tomu dál nevěnovala, tak jsem si říkala, že je dobré, že děláme tu canisterapii...Absence vztahu ke klientele, neschopnost rozpoznat případnou nepohodu psa...V podstatě tím, že jsem sociální pracovník, tak tu klientelu znám...“

Tazatel: „Vnímáš to jako výhodu, že jsi sociální pracovník?“

Mirka: „Jo určitě jo, sice jsme se to učili i na tom kurzu, ale nenapadlo by mě třeba klienta nějak otáčet, třeba jak to tam říkali tak ho otočím na nějakém kurzu, když jsme měli nějaké případy...Někdo třeba řekl, tak klienta otočíme a samozřejmě jako já nemůžu jako sahat, protože může mít třeba něco se zádama a já to nevím, takže vidím tu výhodu, že tyhle informace mám, že vím, co můžu a co nemůžu, takže to si myslím, že jo i ta komunikace s tím klientem, ale to je takové jako, že samozřejmě, když má člověk to nadšení, tak školy nepotřebuje, ale nějaká praxe je určitě dobrá...“

Mirka: „Různá délka trvání intenzita... Absence povinnosti vzdělávat se...Jakože ty kurzy by byly fajn nějak je rozvíjet nebo tak určitě...To bych byla určitě pro, aby fakt dávali i co se může dělat jak kdyby v té canisterapii, nějaké příklady dobré praxe, to bych byla ráda...“

Tazatel: „A byla bys pro, aby se to třeba nějak sjednotilo, aby ty kurzy měly třeba jednotnou délku trvání, aby ty organizace dávaly stejné ty podmínky?“

Mirka: „No jako, co jsem se třeba dívala na některé, jakože jiné kurzy, tak to je fakt jako šílené, abych třeba dva roky se vzdělávala s tím psem a jakože některé ty školy to mají jako hodně přísně dané a tak to si myslím, že je potom škoda, že kvůli tomu, já nevím, jakože dva roky, já bych třeba do toho nešla, kdyby to bylo jako vzdělávat se dva roky a až potom dělat canisterapii, já bych jako do toho nešla, že nějakou tu umírněnou délku ty dva roky se mi zdá jako třeba moc anebo tam byly různé fakt jako zkoušky úplně šílené, co jsem se dívala... Já jsem jako měla celkem v pohodě jo, takže jako třeba sjednotit možná, ale jakože nebýt tak přísní v tom... Protože si myslím, že pokud ten pes na to má, tak je zbytečné to úplně jak drezúrovat...“

Tazatel: „A co se týče toho canisterapeuta, jeho vzdělávání? Jak to vnímáš?“

Mirka: „Jako možná nějakou tu praxi do toho zařízení, víš, aby věděl, o co se třeba jedná, tak možná jako jo, ale já si myslím, že když ten člověk má k tomu vztah tak asi úplně... A hlavně chuť, protože ono pak hlavně to není nijak moc placené takže si myslím, že člověk, který mu jde o peníze, tak do toho třeba nejde že jo, takže... Zkoušky...“

Tazatel: „Co tak jakoby vyšlo, tak že během těch zkoušek se zaměřují hodně na tu poslušnost, že třeba chybí zaměření na toho canisterapeuta...“

Mirka: „To je v podstatě pravda... Uvažuju, co je jakoby zaměřené na nás a fakt mě nic nenapadá, jo... Možná na tu komunikaci, že to jako jo, to se jako zaměřili, abychom nepřišli ke klientovi jenom tak, prostě abychom se nějakým způsobem uvítali, řekli něco o sobě a jak komunikovat s klientem, tam bylo akorát to, že vlastně fakt jako dívat se na něho, že a hlavně mluvit, že třeba během té canisterapie, že někdo třeba si myslí, že třeba se jenom jde na procházku, ale že komunikovat s tím klientem je samozřejmě fajn, samozřejmě, když ten klient o to nestojí, tak nebudu jo, ale... Tohle nám řekli ohledně komunikace, ale potom jsme se v podstatě zaměřili na ten výcvik toho psa... Riziko vyhoření canisterapeuta, riziko vyhoření psa... No to tam určitě nějaké riziko je, jakože u mě asi takhle jako úplně ne, protože si myslím že... Nevím máme to jednou týdně, takže to si myslím, že asi ne, ale u toho psa si to hlídám, abych třeba fakt jsem říkala, že jednou týdně maximálně a že víckrát bych nešla, třeba se mě ptají, jestli bych chtěla častěji, tak říkám, že určitě ne jako... I třeba tady do práce bych mohla častěji chodit a taky jako určitě ne, protože pro toho psa je to... Anebo potom je důležité, aby se šel ven vyvenčit na procházku nebo tak, takže to taky tak nějak jako dodržuju, abychom třeba nejeli autem, aby se prošla...“

Tazatel: „Jako to setřepala...“

Mirka: „Protože ona je unavená, hodně unavená po té canisterapii, že pak je schopná furt spát, jako vyšťaví ji to celkem, ale jako baví ji to, protože ona když vidí budovu jenom, tak ví, co se bude dít a už je takhle nadšená, tak vím, že jí to baví... Jinak bych to s ní nedělala...V momentě, kdybych přišla na to, že ji to nebaví, tak to určitě přestanu dělat...“

Tazatel: „Jasně...A jak to vnímáš u sebe? Že vlastně ty pracuješ v tom a teď ještě ve volném čase chodíš do DZR...“

Mirka: „Tak je to zase jiná klientela, zase v tomhle je to dobré...Že asi bych nechodila ke stejné klientele, to už asi jako ne, ale tady tohle je fakt jiné... Výdělek...(smích)... No jako jo, jakože dobré, že nemusím vlastně fakt dávat za cestu, to je jakože dobrý, ale fakt když člověk chce, já nevím třeba nějaké ty hlavolamy, aby to pro ně bylo jakoby zajímavé, tak to stojí peníze že jo, takže...Různé takové, nebo ty fotky jsem dělala, hlavolamy nebo tak, jako kdybych to dělala jenom tak, jakože nekupovala ty pomůcky k tomu, tak jako si myslím, jako uživit určitě ne, ale něco z toho ten člověk má, ale tím, že fakt kupuješ ty pomůcky, tak už je to takové jiné, takže souhlasím...Chybí stabilní sjednocené podmínky, odlišnost přístupu napříč organizacemi (...“

Mirka: „Když se tím chce někdo hodně zabývat, protože já znám plno lidí, co fakt mají já nevím šest psů a dělá s nima jenom canisterapii, tak to si myslím, že jako jo, že fakt už ten člověk musí mít znalosti nebo tak, jakože i on musí být nějakým způsobem vybavený, ale ten, kdo to dělá fakt jednou týdně, jednou za čtrnáct dní, tak tam je to zase jiné že jo...“

Tazatel: „Napadá tě ještě něco, něco, co tě třeba štví, nebo co ti chybí nebo tak...“

Mirka: „Tak hlavně to vzdělání, to si myslím, to bych fakt jako uvítala nějaké ty kurzy jako k tomu spojené, abych věděla, co pořád vymýšlet, tak to by se mi určitě líbilo a jinak, jinak asi takhle ne no, jinak tady jako všechno máš, takže to si myslím, že je fajn...“

Tazatel: „Dobře, tak se můžeme přesunout dál, mám tady nachystáno, ty jsi vlastně psala, že jsi dělala kurz u XY...A já mám tady nachystaný takový mustr a chtěla bych tě poprosit, záleží jenom, co si vzpomeneš, je mi jasné, že už je to nějaký čas, co jsi dělala kurz...Tady mám takové odrážky, jestli bys mi k nim mohla jenom heslovitě napsat pod ty odrážky, co bys tam doplnila a nebo můžu psát i já, záleží na tobě...Takže cíl kurzu...S čím jsi odcházela z kurzu? Co se týče poznatků, dovedností, zkušeností...“

Mirka: „Tak určitě nějaké nápady, vlastně jak canisterapii vést...Určitě, co se týká chůze u vozičku a chůzi vlastně s holí, vůbec jako se psem a klientem...Přišla jsem si na to, že Ella nemá ráda velký hlouček lidí, tak na to jsem si přišla, že nebudu dělat nějaké šíleně velké skupiny...Jako když sedí, tak je to v pořádku, protože teďka mám jakože dělám i skupinové canisterapie, ale oni sedí a nijak se jako nehýbou, ale my jsme zkoušeli jakože ostatní zkoušeli

být těmi klienty, že se hýbou a to ona se pořád ohlížela, kde kdo je a bylo to takové nepříjemné, protože se pak i krčila a nevěděla, co přijde, tak to se jakoby bála, takže to jsem si říkala, že ji nikdy tímto nějak stresovat nebudu, takže na to jsem si určitě na tom kurzu přišla...Pak různé takové nápady na tu canisterapii...Vlastně jsme tam jakoby brali, co musí být nachystané na první canisterapii...Anebo vlastně, co musím mít pořád u sebe, tak určitě nějaké ty zásady komunikace, které jsem už jakoby věděla...“

Tazatel: „Takže by se dalo říct, že cílem toho kurzu bylo vlastně vás jakoby seznámit s tou caniskou, s tím, co to obnáší, jak se teda nachystat na to první setkání, jak komunikovat...“

Mirka: „To byla docela sranda, že jsme měli maso uprostřed, Ello že, a nesměla ho sníst...“

Tazatel: „Ty brd'o...a nesnědla?“

Mirka: „Ne (smích)...Takže součástí bylo týrání psa...Ale to tam radši nepiš (smích)...“

Tazatel: „(smích) Já myslím, že do úvozovek klidně můžeme...“

Mirka: „No ale ona tak jako nějak brala, že je to jako hra a pokud si to maso nevezme, tak dostane piškot...“

Tazatel: (smích) „Takže piškot je lepší jo?“

Mirka: „Ona by to maso vlastně nedostala vůbec...Věděla, že by se to oddělalo, takže buď piškot, nebo nic...“

Tazatel: „On se ten cíl jako hodně prolíná s obsahem...Měli jste...Nebo takhle...Napadá tě ještě něco k tomu cíli?“

Mirka: „Ani ne...Jako připravili na nás na tu návštěvu toho zařízení...Jak připravit psa a toho canisterapeuta...“

Tazatel: „Tak se můžeme přesunout k tomu obsahu kurzu...Měli jste to nějak rozdělené třeba na teoretickou a praktickou část?“

Mirka: „Byla tam i teoretická část, kdy nám vlastně k tomu říkala, i co se týká zákona nám tam říkala nějaké věci, i vlastně jako teoreticky samozřejmě, co potřebujeme na ten kurz, tak to je takové teoretické, pak prakticky jsme si to měli vzít...Bylo to rozdělený, že potom jsme se měli i my připravit na nějakou tu skupinu, říci, s kým budu třeba pracovat, tak si připravit nějaký program, jo přivítat se a pro ty, co tam byli jako s náma jakože je nějak zapojit a zkoušet, bylo to rozdělené na pohybové aktivity, na to aby vlastně klienti zapojili hlavu, takže nějaké ty hlavolamy a různé takové ty věci nebo na jemnou motoriku, každý, kdo co chtěl, tak si k tomu vlastně přidal nějaké, nějaký prostě program vymyslet zas nějaké aktivity...To bylo dobré...“

Tazatel: „A tam to bylo jako jakou formou, byly tam přednášky nebo workshopy nebo pouštěli vám i videa...“

Mirka: „Ne to ne video určitě ne, bylo to jakože nám k tomu říkala, spíš mluvila plus jsme si to zkoušeli a takhle udělané no...Někdo měl třeba jiné nápady, třeba že i ostatní říkali, co se dívali na youtube, třeba co viděli, co by třeba mohli zkusit s nějakou cílovou skupinou, co by mohlo...“

Tazatel: „A třeba nějaká praktická ukázka, že by tam třeba přišel někdo s tím psem a něco vám tam ukazoval, třeba polohování nebo něco takového...“

Mirka: „Tak to jsme se učili tak nějak sami, ona nám to ukázala s nějakým psem, že si vzala nějakého psa, ukázala, jak by to mělo vypadat, jako takhle...Ale myslím si, že jednoho tam měla svého psa, že nám to ukázala, jo jednoho tam měla...“

Tazatel: „A jak dlouho to teda trvalo ten kurz?“

Mirka: „Já si myslím, že to bylo tak nějak dva měsíce, to nebylo nějak na moc dlouho...“

Tazatel: „Jakože tak nějak intervalově to bylo?“

Mirka: „Jojo, teď nevím, jestli přes víkendy nebo v týdnu to bylo...To bylo v týdnu a to bylo nějak úterý, středa nebo tak nějak...Nebo úterý možná jenom, nevím...Jednou týdně, kecám, jednou týdně...A dva měsíce asi, ale ono to někdy odpadlo...“

Tazatel: „A to bývalo na celý ten den?“

Mirka: „Nene to bylo čtyři hodiny...Ale doufám, že ti nekecám...“

Tazatel: „A myslíš si, že tím že to bylo v nějakém intervalu, pravidelně, že to bylo lepší?“

Mirka: „To byla jako taková dobrá příprava s tím, že nám řekli, co máme trénovat a my jsme to pak trénovali doma, to se mi takhle líbilo, to bylo celkem fajn...Bylo to fakt lepší, tím že nám řekli, co se fakt jako máme učit, my jsem fakt trénovali třeba s tím masem nebo tak jsme trénovali doma, tak to bylo dobré, že jakože kdyby to bylo fakt naráz, tak nevím, jestli by, jestli bysme to dali...Že jsme byli tak připravováni postupně, tak to bylo dobré no...“

Tazatel: „A říkali vám třeba něco ohledně těch cílových skupin?“

Mirka: „Jojo, to nám říkali...Potom jsme si vybrali jak kdyby sami, jakože oni říkali, že nám můžou dát nějaké tipy, třeba dva nebo tak, kdo by chtěl a co se týká i těch cílových skupin, tak třeba i hrála nějakou tu cílovou skupinu nebo jak bychom třeba hráli, jak třeba odpovídá na různé věci nebo tak jsme si to prostě zkoušeli, že někdo byl jako kdyby klient někdo byl ten pracovník, pes a tak jsme si zkoušeli, hráli jsme takové scénky, takže...“

Tazatel: „Jojo, ještě něco k tomu obsahu?“

Mirka: „Ta poslušnost určitě, vlastně taky povahové rysy jsme zkoumali, jestli na to ten pes má...“

Tazatel: „A stalo se třeba, že někdo v průběhu zjistil, že ne?“

Mirka: „Nene, tak nás tam bylo jenom maličko, nějak tak pět a všichni jsme to dali...A tady toto je co?“

Tazatel: „Praxe...Jestli po vás vyžadovali třeba nějakou praxi, abyste jim doložili, že jste byli v nějakém zařízení...“

Mirka: „Nene...“

Tazatel: „A kdo vám tam teda přednášel? Nemusíš jako jméno...Jestli to byli třeba sociální pracovníci, nebo jestli tam byl třeba i nějaký kynolog...“

Mirka: „Jo tak paní byla určitě z praxe, ona dělá canisterapii...“

Tazatel: „Jakoby jedna paní to měla?“

Mirka: „Jo jedna paní, cvičí se psama a vlastně má svoje dva canisterapeutické psy a dělá vlastně v tom XY a oni tam mají různé ty pro psy takové třeba hlavolamy, na cvičení, co se týká výchovy i takové rozvíjení těch schopností, těch psů, různé hry a tak, takže to tam vede taky, i některé, jakože věnuje se tomu, těm pejskům...“

Tazatel: „Takže vám veškerou tu problematiku přednášela jakoby ona?“

Mirka: „Jojo, ano, jenom ona (...).“

Tazatel: „Tam v té hale? Tak to rovnou můžeme navázat na materiál, prostředí...Takže XY...já jsem tam nikdy nebyla, to je jakoby hala? Jak to tam vypadá?“

Mirka: „No tak ono je to vlastně, oni to mají udělané tak, že vlastně jak říkáš ty, je to hala a vevnitř byl jeden velký prostor v podstatě, zázemí, taková malá kuchyňka tam byla...“

Tazatel: „A nějaká přednášková místnost nebo tak něco?“

Mirka: „Oni tam mají vlastně jeden velký prostor a mívají tam různé, právě i ty hlavolamy...Jo ale je to velká místnost, takže...“

Tazatel: „A chybělo ti tam třeba něco? Nebo bylo to dostačující?“

Mirka: „Tak pro to, co jsme my potřebovali, tak určitě jo, měli tam vozíky, jako určitě...“

Tazatel: „Tak a zkoušky...Třeba si to zas můžeme rozdělit...Třeba teorie nebo tak něco...“

Mirka: „Takhle ne...Nebo vlastně...Ne to ne, my jsme dělali, my jsme to měli jenom praktické...Takže jsme si měli připravit, jak kdyby na...Tam bylo více těch oblastí...Takže byla tam poslušnost psa...Určitě...Chování psa ve skupině, chování psa vlastně u invalidního vozíku, u klienta vlastně v podstatě...Užívání kompenzačních pomůcek...“

Tazatel: „A jak to konkrétně vypadalo?“

Mirka: „Tam právě moc nechtěli, abychom je nějak drezúrovali...Spíš jako vlastně aby přišla na můj povel, tak to tam bylo, pak vlastně to maso, že to bylo jako důležité, že kdyby třeba klienti měli nějaké jídlo, tak aby jej jakože nebrala, takže tady toto, pak takové to k noze a chůze u nohy, takže tyhle základy...“

Tazatel: „Pak v té skupině? Říkala jsi, že Elle to moc nesedlo...“

Mirka: „Tam jsme ztratily nějaké body, ale jakože dobré, přežila to...“

Tazatel: „Takže jste byli v nějakém chumlu...“

Mirka: „Jojo tam řvali jeden přes druhého a pohybovali se tam, takže toto ji jako moc nevyhovovalo, ale jako dobrý, jako bylo důležité, aby neměla jako extrémní reakci, aby někoho nekousla nebo něco takového, že když se jako krčí, tak to tak ani nevádí, ale neměla by mít extrémní reakci...Vlastně i na deštník, na otvírání deštníku, vlastně jakou měla reakci tak to jakože v pohodě všechno...Reakce na různé podněty, to se tam zkoumalo...“

Tazatel: „A u toho klienta? A u těch kompenzačních pomůcek, to jsi říkala, že jste se šli projít...“

Mirka: „To vlastně jsem Ellu dala, jak kdyby na klín a šli jsem normálně na procházku, napřed jsme šli na procházku a potom byla na klíně, tak nějak to bylo a takže vlastně, to ji nevádílo vůbec, jakože někdo sedí na vozičku, to je taky důležité, někdo třeba má z toho strach, tak tady toto, hlazení cizí osobou, tak to bylo v pohodě...Jo a pak ještě kontrola zubů, sahání jakoby na zuby, aby se nebála, ale to byla jenom taková rychlost že zkoumali, jakože dívali se vlastně, jak vypadá jakože, jaké má tělo, jestli není nemocná nebo něco, tak to jenom tak rychle zkoumali...Jakoby taková prohlídka, ale to bylo takové rychlé, mi tak přišlo jenom jestli si na sebe nechá sáhnout...“

Tazatel: „Takže nebyl tam veterinář, že by je prohlížel...“

Mirka: „Nenene...“

Tazatel: „A to jste měli nějak bodově ohodnocené?“

Mirka: „Jo, tam byly body...Byl tam minimální počet, za který jsme dostaly certifikát...Jako dostali jsme to všichni...Nějaké mínusy jsme tam měly, ale myslím že, úplně si nevzpomenu, že jsem mohla přijít tak o deset bodů, ale fakt jako úplně nevím...“

Tazatel: „Ještě tě něco napadne k těm zkouškám?“

Mirka: „Já myslím, že to tak bylo asi všechno...“

Tazatel: „Tak teď se tě zeptám na ten certifikát...Musíš chodit na nějaké ověřování? Nebo přezkoušení?“

Mirka: „Jo to myslím platí jenom dva roky, kdybych to chtěla obnovit, tak si musím udělat zase znovu tu zkoušku, už nemusím jakoby na ten kurz, protože to je zbytečné, ale můžu si udělat jenom zkoušku...“

Tazatel: „A ta zkouška? Probíhá stejně?“

Mirka: „Jojo stejně...v tom XY, kdybych to chtěla, tak určitě stejně...Tak ono v podstatě jsme nikdo nemuseli chodit na to školení, ale ono dělat jenom certifikát, je takové jakože...“

Tazatel: „Jako ono by to šlo? Udělat hned jenom tu zkoušku?“

Mirka: „Jojo...Ale mně to přijde, že ten pes fakt není připravený a ani ten člověk...Mně to přišlo, že jsem se tam přihlásila i kvůli toho, aby Rozárka tak něco dělala, abychom se dozvěděli jo a byla s těma ostatníma psama, takový nějaký výcvik, nemám ráda takovou tu drezúru, jak někdo chodí na cvičáky a tohle mi přišlo takové jako fajn...“

Tazatel: „Super...Napadá tě ještě něco?“

Mirka: „Nene...“

Tazatel: „Tak můžeme přejít k další části...Tady mám úplně stejný mustr...A teď já tě postavím jakoby do role tvůrce ideálního kurzu...Jak by podle tebe vypadal? Jak bys ho koncipovala...“

Mirka: „Jojo, tak já jsem byla s tím kurzem spokojená, tak se nechám trošku inspirovat...“

Tazatel: „Určitě...“

Mirka: „Tak cíl bych dala jako určitě připravit vlastně jak páníčka, tak psa, jak chodit do zařízení dělat canisterapii...“

Tazatel: „A co by ta příprava obnášela?“

Mirka: „Určitě tu lehkou poslušnost a možná bych tam dala i více takových těch podnětů, co třeba dělat...Možná i takovou ukázkou, jak canisterapie má opravdu vypadat, že aby tam opravdu přišel ten pes, který tu canisterapii dělá s páníčkem a jako úplně nám ukázat, jak třeba, já nevím, může hodinka tak třeba vypadat anebo se možná jít přímo podívat do toho zařízení a podívat se, jak canisterapie vypadá v praxi...Tak to by bylo určitě přínosné...“

Tazatel: „Ještě něco k těm cílům? Potom tu kdyžtak máme ten obsah...“

Mirka: „Ty praxe by mohly být třeba dvě, ať ten člověk vidí, jak má jakoby komunikovat s těmi lidmi, to si myslím, že by to dalo tomu páníčkovi hodně, jo jakože co se týká té komunikace nebo různých těch podnětů tak připravit i toho páníčka (...“

Tazatel: „Tak můžeme na ten obsah...Měla bys to třeba nějak rozdělené...Třeba na tu teorii a na tu praxi?“

Mirka: „Jako teorii určitě, ale asi bych to, fakt se mi líbilo, jak jsme to na začátku měli my, jakože trošku teorii a pak tam byla ta praxe, to bylo dobré...Vlastně ani si nedokážu představit, že bychom měli něco tři hodiny jenom poslouchat, to nemám moc ráda, takže to měli určitě i takhle oni jako dobře udělané, takže to bych taky určitě tak nechala...Tu teorii bych dala vlastně něco ze zákona a potom se věnovat té praxi...“

Tazatel: „A jakým tématům by ses věnovala třeba v rámci té teorie?“

Mirka: „Tak teoreticky, co fakt jako potřebujou na tu canisterapii, kde to třeba hledat ty informace, nebo jaké kruhy existují...Jako takhle...Obecně tu legislativu, jak je to ukotveno

i v podstatě průměrně kolik se bere za canisterapii, třebaš takové informace, které by člověk měl mít, protože třeba já jsem přišla a řekli mi kolik chcete za canisterapii a teďka jsem si říkala ty jo, kdybychom tohle neprobírali, tak jako bych nevěděla, co mám říct, takže tohle je taky určitě důležité, aby člověk věděl průměrně kolik se třeba za tu canisterapii jako bere, aby nešel jako úplně někde pod nebo nad... Jako takové obecné věci ohledně té canisterapie určitě a možná jakože i vlastně, co se týká specifík lidí s mentálním postižením, s cílovou skupinou... Na co si třeba dávat pozor...“

Tazatel: „Jo a předtím jsme se bavily o té komunikaci, takže to bys tam taky...“

Mirka: „Jo, komunikace určitě a tak dala bych to do té praxe, tak lehce možná do té teorie a pak spíš do té praktické, když jsme si to zkoušeli, tak to bylo takové lepší, než se bavit jak komunikovat, tak si to vyzkoušet...“

Tazatel: „Ještě něco k té teorii by tě napadlo?“

Mirka: „Zatím můžeme na tu praktickou... Tak určitě ta poslušnost, ta komunikace a práce s klienty praktická část... A taky by možná nebylo špatné fakt jít zkusit jít do toho zařízení a zkusit si to třeba, aby ti k tomu i oni něco řekli, co třeba děláme špatně my, nebo naopak jak by to tady bylo, že oni by nám ukázali, tak třeba by nebylo špatné, kdyby i oni nám ukázali nějakou canisterapii k tomu nám třeba kriticky něco řekli, doporučili nebo něco takového, to by taky nebylo špatné...“

Tazatel: „Vyžadovala bys nějakou praxi? Než je připustíš k těm zkouškám?“

Mirka: „Nene...“

Tazatel: „Napadá tě ještě něco? Ať už k tomu cíli, obsahu... Pokud ne, tak se klidně můžeme posunout dál (...).“

Tazatel: „Tak můžeme ten rozsah, jak bys to viděla? Aby to teda bylo přínosné ten kurz...“

Mirka: „Jo tak určitě jednou týdně bych to tak nechala, protože to se mi fakt líbilo, že jsme si mohli trénovat a připravovat se na to nějak...“

Tazatel: „Takže bys to nechala v podstatě tam jak u těch XY?“

Mirka: „Jo, to se mi jako takhle líbilo, já si myslím, že třeba jenom čtyři setkání jsou málo, záleží kolik jako hodin to měli třeba nebo tak, ale myslím si, že jako nedělala bych to fakt jako tak rozsáhle, jak jsem říkala, že jsem si četla, že to někde měli třeba dva roky, to mi přijde jako moc, ale třebaš jenom nějaké tři setkání si zas myslím, že je málo, takže fakt nějak ty dva měsíce nebo měsíc a půl, tak si určitě myslím, že je to takové akorát... Že to ani neodradí jo, že někdo, kdo to chce dělat tak si řekne panebože dva roky, do toho nejdu že jo, ale dva měsíce si myslím, že člověka neodradí...“

Tazatel: „Jojo... tak lektoři, kdo by ti tam přednášel?“

Mirka: „Tak určitě někdo z praxe, někdo kdo dělá canisterapii...A taky určitě ne někdo, kdo úplně drezúruje psy...Ne fakt jako, to se mi líbilo, že to bylo tak na pohodu ten výcvik, jakože to nebyla úplně nějaká drezúra, protože si myslím, že ten pes tě jako musí poslouchat ale, úplně aby dělal nějaké různé otočky...Jsem chodila chvílku na výcvik a to bylo strašné, jsem si připadala jako voják...“

Tazatel: „Takže, co se týče toho psa, tak bys tam brala nějakého canisterapeuta teda...“

Mirka: „Jojo, samozřejmě ať zná ten výcvik, aby spíš cvičil pomocí těch odměn a pamlsků než trestů samozřejmě...“

Tazatel: „A co se týče stránky toho psovoda? Uvítala bys tam nějakého odborníka z praxe? Třeba sociálního pracovníka nebo speciálního pedagoga...“

Mirka: „Já si myslím, že to není nutné, jako kdyby se fakt i chodilo do těch praxí, tak si myslím, že fakt člověk vidí ty cílové skupiny, tak si myslím, že by to dalo jako takhle víc a ta vlastně lektorka co chodí na canisterapii, tak už jako zná, už má nějakou zkušenost, tak si myslím, že to takhle může předat, protože někdo by se třeba já nevím, třeba nějaký sociální pracovník by se třeba zaobíral tou svojí prací a možná by to jako úplně nedal do té canisterapie...Jo protože, co je mi třeba platné...Jako aby mi to bylo přímo do té praxe, jestli mi rozumíš, jo, že třeba už by mohla mluvit více jakoby o té své práci, co třeba nemusí být s tou canisterapií úplně spojené, takže ta lektorka by to měla tak jako filtrovat ty informace, které my potřebujeme...“

Tazatel: „Takže by ti stačila ta jedna lektorka?“

Mirka: „Jojo...“

Tazatel: „A jak dlouho by měla taková lektorka vykonávat canisku?“

Mirka: „To záleží...Někdo to může dělat 10 roků a nikdy z něj dobrý lektor nebude...Ono taky záleží aby měl předpoklady být tím lektorem...Aby to uměl předat a taky záleží na četnosti, že někdo to dělá třeba tři roky, ale chodí jednou za měsíc, tak je to jiné než když někdo dělá rok a půl a chodí jedenkrát, dvakrát týdně třeba se třema psama...Jo takže taky ta četnost je důležitá určitě a taky, aby to dělala lektorka ráda, aby to šlo poznat, že to nedělá jenom že musí třeba, ale úplně jakože jak dlouho by měla mít tu praxi, to si myslím, že by to jako úplně nerozhodovalo, tak asi ne jako půl roku, to je jasné, ale jako třeba minimálně ten rok, ale spíš jako dát na ten dojem, jestli by jim měla co předat a tak...“

Tazatel: „Tak jo, zázemí kurzu, pomůcky, tak můžeš se vyřádit...Jak by vypadal takový ideální prostor na tu canisku...“

Mirka: „Tak určitě mít ty pomůcky ty invalidní vozíky, kompenzační pomůcky, více i takových těch hlavolamů, co se s klienty může dát dělat, různých pomůcek vůbec...Určitě

tak vlastně prostor, to by bylo i v té praxi že jo, takže vykomunikovat nějaké zařízení, kdo by byl ochoten, aby tam chodili vlastně praktikanti že jo...Tak jako je dobrý mít ten velký prostor podle mě, že tam se fakt jako dá, ale možná i nějaký menší bych tam i dala...Možná nějaký velký a pak i menší, když je třeba, abychom měli takové nějaké intimnější prostředí, takže to bych určitě, to by se mi líbilo...Ale možná třeba i ten dataprojektor, teď si uvědomuju, že fakt něco pustit, nějaké ukázky třeba i klidně...“

Tazatel: „Takže prostě nějaká budova, tam abyste měly vyčleněn nějaký větší a menší prostor a pak někde mimo, to zařízení teda...“

Mirka: „Jojo...“

Tazatel: „Tak zkoušky, jaké parametry bys nastavila? Testovala bys třeba ty psovody?“

Mirka: „Možná bych dala nějaké příklady, co by dělal kdyby...Tak spíš tady toto, jako do té praxe...Spíš než nějaké teorie, možná se zeptat, co si připraví na první canisku, to možná jako jo, aby věděl ty informace, ale jakože nezkoušela bych takové jako test o komunikaci nebo tak, to asi ne...“

Tazatel: „A ta praktická podoba těch zkoušek? Bylo by to podobné, jak jsi absolvovala?“

Mirka: „Jojo, jako ta poslušnost určitě, aby se vyzkoušelo, jestli ten pejsek je na to vhodný, takže jak reaguje na různé podněty, to bych určitě nechala...Nic víc mě k tomu jako tak nenapadá...“

Tazatel: „Dobře, na jak dlouho by to měli? Jak bys viděla tu platnost toho certifikátu?“

Mirka: „No, tak ono je to takové, že určitě ne napořád, protože fakt ten pejsek se může měnit, i ten psovod...Pejsek stárne, tak už pak třeba není vhodný na canisterapii a ne každý páníček si tohle může uvědomit, je dobré když to ještě někdo zkontroluje...Takže nechat to ty dva roky, možná tři...Možná ty tři bych nechala...“

Tazatel: „A potom to ověřování, to by probíhalo jak? Stejně jak ty zkoušky?“

Mirka: „Jo, jo, nechala bych to jako ty zkoušky, vyzkouší se, jestli stále na to má...“

Tazatel: „Napadá tě ještě něco, co bys třeba doplnila?“

Mirka: „Možná, jak jsme tam psali, jsem si fakt jako uvědomila, ten dataprojektor, že by to bylo fajn, něco promítat třeba...Co mi tam chybělo na tom kurzu tak možná doplnit, že by to nebylo špatné...Abychom si některé ty věci mohli uvědomit tak jako více prakticky...“

Tazatel: „A měla bys nějaké požadavky pro to připuštění k té zkoušce? Že by se třeba museli účastnit toho kurzu nebo cokoliv dalšího?“

Mirka: „Jako já bych dala, že určitě, že určitě tam musí chodit, aby byli pak připraveni a měli ty informace, že zkoušku jako můžou zvládnout, ten psovod může být na to, jakože dobrý, ale stejně by měli mít ty informace jako každý jiný (...).“

Příloha 6 Transkribovaná segmentace rozhovoru s Ivou

Tazatel: „Tak já ze začátku... Tady mám z té bakalářky, jaké teda vyšly ty výsledky, kde jsou ty problémy, tak jestli by ses podívala... Třeba, jestli bys k tomu nějak něco doplnila, okomentovala to nebo k tomu něco přidala... Co tě k tomu napadá ještě, nebo jestli třeba s něčím nesouhlasíš...“

Iva: „Jako tohle znamená, že to tam jako vadí nebo?(...)“

Tazatel: „Že některé ty canisterapeutické týmy, že jsou takové, které co se týče té přípravy, že se zaměří na tu poslušnost a třeba ten pes k tomu nemá jakoby ty předpoklady, ale nějakým tím drilem se třeba dostane k té canisce...“

Iva: „Víš co, tady u těch pomůcek už třeba záleží na tom canisterapeutovi... Protože třeba kámoška, co to dělala, ale ona je taky speciální pedagog... Jo a měla úžasnou spolupráci s maminkou, která šije pomůcky, takže už jí to dodala, jí to ušila a tam už fakt záleží jako na tom člověkově... Ono to chybí... Málokdo ti to dá jakoby, že by to jeden canisterapeut předal druhému, ale už jsem, dokonce je i nějaká paní, ale ona je myslím z Čech, co dělá canisku s takovými malými raťafákama... A ta jezdí různé i kurzy a dává i ty pomůcky a všechno... Dokonce spolupracuje i s tou ostravskou XY, že... XY... A najdeš ji na facebooku je a ta vím, že dělá...“

Tazatel: „Tam je spíš jako, jestli to vnímáte jako canisterapeuté to zázemí, že třeba ta organizace, u které máte ten kurz...“

Iva: „Ale víš jak, nám ta organizace i jakoby, když nám pak třeba dělala další kurzy, co jsme se jakoby účastnili, tak ona to měla v rámci toho, že nám tam něco jako ty metodiky dala jo, nebo řekla, ukázala... Ale záleží organizace od organizace... To je těžko...“

Tazatel: „Takže ty jsi zrovna měla štěstí...“

Iva: „Jo, ale to je z těch Čech jo... Nevím jaké je to tady... Třeba je fakt, že jsem nebyla ani u té XY, co tady jezdívají na to setkání, jak si to tam předávají... Třeba XY by ti možná řekla... Ale jako ty sjednocené podmínky to určitě... Ale jako bohužel, to se asi nezmění...“

Tazatel: „Dneska jsme se s tou XY bavily, že paní XY, že zkusí navrhovat nějaký zákon...“

Iva: „Jenže víš co, tam to neprojde, protože právě já už vím, že tenkrát tam byl mezi organizací v Čechách oni dělají i asistenční psy, v té XY nebo někde tam, jako mají i pro ty vozíčkáře a vím, že jako prostě to jsou velké organizace a ty se mezi sebou prostě nedomluví a tady třeba s Moravou, taky je problém... To, co je to XY, vím, že tam XY dělala taky zkoušky... U XY a to jsou XY... To jsou dvě organizace, které prostě vím, že už tenkrát jako do sebe šly... Jo protože řeknu ti to přímo, kdo neudělal zkoušky u XY, stoprocentně dostal

u XY...Takže to jsou velké organizace...XY si myslím, že je taky jedna z větších organizací a prostě tam to dře...“

Tazatel: „Takže to moc nevidíš růžově do budoucna...“

Iva: „Asi ne...To by k tomu, ale musel přijít i nějaký zákon, jak v té hipoterapii...Že pokud to opravdu nebude jakoby uzákoněné, tak nene...Ale jinak jo, to takhle je...“

Tazatel: „Takže souhlasíš s tím, co vyšlo...Doplnila bys něco nebo tak?“

Iva: „Víš co, ještě by nebylo špatné, kdyby někdo přišel na to, udělat nějaké psychotesty pro ty canisterapeuty...Ten předpoklad vlastně, vím, že u dobrovolníků se dělají psychotesty, tak ještě to by se mohlo dělat...Tím pádem oni by hned na začátku vlastně zjistili, jestli ten člověk vůbec je pro to vhodný...“

Tazatel: „Já myslím, že se k tomu dostaneme ještě, protože jsem si na vás něco vymyslela...Mám tady takový mustr...A chtěla jsem tě poprosit, jestli teda ten kurz, který ty jsi zažila, jestli bys mi mohla tady pár kolonek vyplnit...Co si vzpomeneš...Jestli se ti nechce psát, můžu psát klidně já, můžeš mi diktovat...“

Iva: „Záleží, který ten kurz chceš...Ten, se kterým jsem začínala...Nebo z obou něco...Nebo jako opravdu jeden...“

Tazatel: „Tak ten jeden bych tě poprosila, s kterým jsi teda začínala...Je mi jasné, že už je to nějaká doba, že si třeba nevíš na všechno...Takže mám tu takové odrážky, kolonky...Takže cíl kurzu...Čeho účastníci dosáhnou, znalosti, dovednosti...Co ti to vlastně, když jsi absolvovala ten kurz, s čím jsi odcházela...Jaké jsi získala znalosti, co si se dozvěděla...“

Iva: „Jako ohledně canisky myslíš teďkom...Tak dozvěděli jsme se, jak dávat psovi první pomoc, byla tam ukázka polohování, ale s tím, že nám bylo už tenkrát řečeno ohledně toho fyzioterapeuta...Co mě třeba překvapilo, oni zkoušeli i igelitové sáčky, jako jak pes reaguje na šustění igelitových sáčků, což bylo jakoby negativní, reakce na nezvyklé podněty...Tam třeba byl deštník všechno i ten igelitový sáček, aby věděli jestli ten pes opravdu se dokáže soustředit na tu práci nebo jestli ho dokáže vyvést i taková hloupost z míry, ale je to celkem důležité...“

Tazatel: „A ty jsi tam byla rovnou se psem?“

Iva: „Tenkrát jo...Oni to v těch XY dělali, že první chtěli jako tu průpravu bez psa, ale nás tenkrát protože to bylo nějak narychlo, tak mě vzali i s Astou tenkrát jsem začínala a vlastně bylo to ten víkend, kdy si proškolili i nás, jestli vůbec na to máme...Ráno tam byla rozcvička se psem, takže taková ta základní poslušnost a probíhaly nějaké ty terapie, s tím že oni nás sledovali fakt celý ten den, sledovali i reakce na jiné zvířata a sledovali i my, jak fungujeme“

v tom týmu, jestli nám třeba ti psi nejsou moc agresivní, jestli je do toho moc netlačíme a tohle všechno tam probíhalo...A zkoušky byly vlastně až ten poslední den v tu neděli, to bylo od pátku do neděle...“

Tazatel: Takže ty jsi z tama odcházela s tím, že víš, jak ta Asta reaguje...“

Iva: „Na ty podněty, že oni si zkoušeli vlastně reakce na všechno...“

Tazatel: „A dozvěděla ses něco z té teoretické části?“

Iva: „Oni nám poskytli i odkaz na literaturu, vím, že jsme se tam jako bavili...A určitě nám k tomu dávali, dávali nám celou složku, ne oni nám fakt dali celou složku, všechno veškeré materiály...A tam fakt jako bylo všechno, ta teorie se vším všudy...A myslím si, že tam byly i nějaké ty hry a něco z toho, ty základy prostě, čím začít, takže to tam bylo...“

Tazatel: „To jsme vlastně trošičku obsáhli i ten obsah toho kurzu...Takže ty témata toho kurzu jsi říkala, že jste se učili první pomoc u psa, polohování...“

Iva: „Pak nám vlastně říkali i ohledně toho vyhoření všechno, takže to tam všechno jako fakt bylo...“

Tazatel: „A nějaká praktická část...Byl tam nějaké ukázky? Videá? Workshopy?“

Iva: „Ty, chodili vlastně...Jako ten workshop byl stylem, že chodili lidi, co s nima spolupracovali, jo...Veterinářka tam vlastně byla, ale dělala i prohlídku, takže ta...Na to polohování, to asi měli fyzioterapeuta, že nedělali si to jakoby oni...Oni byli fakt jako až u těch zkoušek...Tohle byli lidi jako z toho venku, kteří s nima spolupracovali...A videa si myslím, že tam určitě taky něco bylo ukázáno, že něco nám tam taky promítali...Oni třeba i vykládali ty své příběhy takže jsme se odrazili i od tohoto...Jako je fakt, že jsem z toho byla hodně nadšená, nebylo to takové, že by to toho člověka jako přímo mu řekli, co a jak má dělat...Oni to vlastně jako zastřešili a pak, když já jsem začínala, jsem fakt začínala s tím, že jsem česala a krmila psa jo, protože člověk nevěděl, co všechno může a nemůže...Takže ty začátky opravdu byly takové jo, myslím si, že ani teď ty kurzy nejsou takové, že by udělaly hotového canisterapeuta, protože on postupem toho času jakoby dojde na to, co všechno, kam může zajít...“

Tazatel: „Jasně, super...Potom se tě zeptám na praxi, jestli třeba po vás vyžadovali...“

Iva: „Jo, to tam přímo bylo...Tam bylo myslím 20 hodin jako chtěli, abychom měli splněno...“

Tazatel: „A to bylo na vašem uvážení, kde? Nebo oni měli třeba nějaké zařízení?“

Iva: „Ne, to oni neměli...Tím že to bylo v těch Čechách, tak prostě...Ale museli jsme jim doložit, že jsme opravdu byli někde...“

Tazatel: „A byly nějaké požadavky?“

Iva: „Ne, oni potom zpětně, ale to nevím, jestli už jakoby ta odvětka z toho, ale ne to chtěli i oni...Jakoby takové zpětné dopisy, psali na nás jakoby z toho zařízení, jak jsou s náma spokojení, v čem vlastně jakoby to... Takže to vím, že mi psaly na to holky...“

Tazatel: „Takže to jsi šla sama do toho zařízení nebo šel třeba nějaký supervizní canisterapeut...“

Iva: „Ne nebyl tam žádný...Vím, co myslíš...Nee, nebyl tam nikdo, kdo by to zastřešoval...sama...“

Tazatel: „Takže sis to vlastně sama naplánovala, provedla, všechno...“

Iva: „A asi, jako určitě takový jako víš co, je fakt, že já jsem měla výhodu, že za prvé jsem tu klientelu znala a prvně jsem začínala takhle v kojeňáku, takže s malýma dětma, ale asi si myslím, že člověk, který není v oboru, třeba i ta XY sama řekla, že by byla ráda, kdyby měla pedagogické vzdělání nebo něco prostě víš, že člověk, který jakoby v tom oboru není, tak je to sto a jedna... Tam by asi bylo lepší, kdyby někdo byl, ale zas na druhou stranu takové to hod' do vody a plav taky není špatný...“

Tazatel: „Jasně, to člověka někdy nejvíc naučí...“

Iva: „Tak, přesně...“

Tazatel: „Takže jste neměli třeba ani tu cílovku zadanou...“

Iva: „Ne, ale s tím, že oni nám vlastně i u těch zkoušek řekli, kam ten pes se hodí a nehodí... To oni nám jakoby, jo že to poznali z toho, jak se ten pes choval... takže doporučili nám, jestli je třeba lepší chodit do domova pro seniory nebo věnovat se takovým a takovým dětem, ale už bylo pak na tom člověku, jestli je poslechl anebo ne...“

Tazatel: „Takže ta praxe potom byla, jak když takovým požadavkem, aby vás připustili k té zkoušce?“

Iva: „Asi jo, asi to bylo předtím nebo zkoušce? Já teď nevím, vím, že jsem to tam nějak dopisovala, jestli si to kontrolovali při tom dalším ročním tom, jestli ten pes tu praxi podstoupil nevím, ale to ti zjistím...“

Tazatel: „To nevadí, teď to bude trošičku jednodušší ty otázky...Rozsah toho kurzu, jak dlouhý byl?“

Iva: „V pátek jsme přijeli, v neděli se končilo zkouškama, takže tři dny...Ber to tak, že tohle bylo před těma 10ti lety, teď, co třeba jakoby se udělala ta odvětka, co tam s nima spolupracovala ta XY, tak ta vím, že tam má teďko týdenní kurzy, jo že prostě... Ta XY, ta více méně zůstala u těch lidí, kteří nevím, jestli přijímá nové, to bych kecala, o jedné, co tam zůstala, vlastně pokračuje dál...“

Tazatel: „Dál lektoři, kdo vám tam přednášel?“

Iva: „Veterinář, fyzioterapeut, XY-on dělal i záchranařinu, takže jako, ale to měl v rámci zaměstnání ale... Ti vedoucí nebo něco, tak ti vlastně měli přímo ty asistenční psy...“

Tazatel: „A třeba byli tam i sociální pracovníci? Nebo pedagogové?“

Iva: „Asi ne...“

Tazatel: „A nějakí canisterapeuté? Z praxe?“

Iva: „To byli právě ti majitelé... A vlastně jo XY tam byla speciální pedagog – logoped asi tam ty holky měly nějaké sociální školy...“

Tazatel: „Přejdeme k zázemí toho kurzu, jak to tam vypadalo...“

Iva: „To byly právě i nějaké dílny jakoby jo, protože vím, že dole měli, že jsme si pak kupovali hrnečky, takže to bylo dohromady... Pak tam byly i pokoje, to bylo všechno v tom jednom areálu, zahrada a taková místnost, kde asi fakt se dělaly ty workshopy a něco takového, takže jako sakumprásk se vším všudy, že jsme nemuseli nikam chodit nic, byla tam i kavárnička nebo taková místnost, protože vím, že jsme tam večer seděly s holkama...“

Tazatel: „Takže bylo to vyhovující?“

Iva: „Jo, jako veškerý komfort tam fakt jako byl, i ty pokoje jsme vlastně měli po třech s tím, že jako psi spali na zemi nebo s náma... Jo oni to vlastně měli v rámci i toho že tam se dělávaly fakt ty zkoušky těch lidí s těma psama, ti tam pak vlastně dojížděli jako nejenom canisterapeuti, ale když ten pes šel do té rodiny, tak musel dělat ty zkoušky, takže to oni proto měli už to zázemí udělané...“

Tazatel: „Jo a pomůcky byly dostatečné, třeba v rámci těch workshopů?“

Iva: „Oni měli připravené fakt všechno sakumprásk takže...“

Tazatel: „Tak teď ty zkoušky... Jestli si vzpomeneš... Jestli měly třeba nějakou teoretickou a praktickou část, zkoušeli třeba tebe?“

Iva: „No my jsme jim pak vlastně museli psát, jestli je vůbec vnímáme nebo něco, takže takový jako nějaký test, jo ale nebylo to vyloženě na známky, ale zkoušeli si i nás, aby vlastně zjistili tu zpětnou vazbu, jestli jsme tam fakt jenom tupě neseděli, takže to po nás chtěli...“

Tazatel: „Byly tam i třeba otázky ohledně klientely?“

Iva: „To bylo spíš z těch workshopů a z toho, co oni nám přednášeli, jestli my si z toho takhle něco pamatujeme... Ale ohledně toho, co nás jako čeká, to ne... Oni, mně se zdá, že oni se jakoby i ptali, proč to chceme dělat... Myslím, že otázka stylu pes se na to hodí nebyla dostačující...“

Tazatel: „Jo, takže prozkoušeli teda i tebe a potom co se týče jakoby toho psa...“

Iva: „Tak tam to začínalo prvně vlastně, že jsme šli ve skupině, takže byli tam čtyři psi, nedělali rozdíl, jestli je tam pumr nebo fena, prostě dali nás jako takhle dohromady, s tím že

potřebovali zjistit, jestli ten pes napadá druhé psy... Pokud jim třeba na začátku někdo řekl, že má třeba nějaký problém nebo, že ví o tom nebo už zjistil, že něco tam je, tak když jim to, ale to oni chtěli na začátku říct jo, pokud někdo přišel až po zkoušce, tak to už je nezajímalo... Ale prostě chtěli, abychom jim jako řekli na začátku, že třeba ten pes nějak moc nefunguje nebo, že má ten člověk obavy z toho, tak k tomu přihlídlí... No a v rámci toho vlastně oni tam pak udělali i skupinku, kde byla skupinka lidí, chodilo se vlastně, kdy dělali jako hluk, to znamená, že jeden tam chodil jako o berlích, spadla mu berle, jezdil tam na vozíku, někdo si vzal dokonce do ruky deštník a rozevíral deštník, aby zjistil, jak ten pes bude reagovat, ne jestli se lekne, ale jestli nebude útočit... Pak dokonce začali tleskat, protože taky se stalo, že jeden pes a to bylo už při těch druhých zkouškách, začal být agresivní na tleskání, protože byl zase jakoby zvyklý z cvičáku na obrany a oni řekli, že není moc vhodné, když chce někdo dělat canisku, aby dělal obrany, že už to jsou prostě dva a tomu psovi dělá v hlavě guláš... Hluk z plechovky prostě jo, že měli nějaké kameny v plechovce a to... Takže tohle všechno oni tam zjišťovali, pak už to bylo... Pak v té hromadné jakoby to bylo, že jsme měli misky s nějakýma pamlskama, kdy zjišťovali, jestli můžou psovi hrábnout do misky, česání proti srsti jo nějaké takové jakoby tahání, jako kolik ten pes jakoby snese a co hrozně rádi zkoušeli, tak špetičku, jak si pes bere ze špetičky... Můj nenáviděný ten, protože jsem věděla, že moji psi to neumí, takže s tím, že potom řekli, že je třeba lepší dávat pamlsky z natažené ruky, že prostě tak to ten pes nedá...“

Tazatel: „A třeba to polohování?“

Iva: „To bylo právě až jakoby na tom konci, kdy už jakoby nebyla ta skupinka, tohle všechno bylo jakože v rámci té skupinky s tím, že pak ještě si vzali ty psy a postupně je odváděli pryč oni, aby zase zjistili, jak ten pes je ovladatelný cizí osobou, jestli ujde, nebo jestli je velká závislost na tom páníčkovi, no a pak ještě dělali teda rozrušení toho psa, mohlas tam dělat takový jako aporty s čímkoliv, hodila si hračku a pes donesl hračku... a základní poslušnost a tam vlastně byla taky to sedni, lehni, zůstaň a přivolání, ale to už bylo v rámci jakoby individuálně jo, první bylo jakoby takové skupinové, kdy fakt se to dělalo se všema těma psama, nebo všema, čtyři tam chodili, víc psů v té místnosti jako nebylo a pak ti psi vlastně šli a pak už se dělalo to individuální, kde byla ta poslušnost jakoby ta základní a reakce ještě na vozíčkáře jakoby samotného, že když ten pes přišel k tomu vozíčkáři, jak reagoval, jestli prostě se bál nebo nebál a jinak na ty berle vlastně zkoušeli jo, jestli nebude mít strach...“

Tazatel: „A to všechno, předpokládám, byly simulované ty situace, že? Jako nebylo to ...“

Iva: „Jako, že by vzali postiženého?“

Tazatel: „No...“

Iva: „Ty, při těch pozdějších už vím, že tam měli jednoho kluka jakoby jo, ale ten byl na vozíku, jako neměli problém vzít i klienta, že prostě pokud někoho sehnali z rodiny nebo známého tak jako vzali...I u dětí třeba, že to už pak třeba bylo v rámci toho druhého kurzu, nebo ona ta Iva byla ze začátku s nima a pak se tak jakoby odtrhla a vím, že tam měli i děti, no a právě na konci bylo to, kdy oni si lehli a udělali jakoby tu simulovanou, simulované polohování, ale s tím že chtěli víceméně zjistit, jestli ten pes vůbec chce, jestli na něho není moc tlačené a jestli si fakt lehne k tomu člověku... A ještě dělali takové to kuk...Že ten člověk se přikryl peřinou jo a jakoby na něj vybafl, jak ten pes bude reagovat...Prostě zkoušeli reakce psa...“

Tazatel: „Ty brd'ó, tak to je celkem obsáhlé...“

Iva: „Oni tam měli dost a to ještě naštěstí ten rok přede mnou nebo ten kurz přede mnou, protože já už jsem se na něj dívala dýl, zrušili kočku, protože měli i kočku a dělali reakci na kočku...Ona na to byla zvyklá, byla v kleci, ale vím, že to tam měli jo...Jestli to tam potom zakázali kvůli týraní nebo něco nevím, ale prostě reakci na jakoby jiné zvíře...“

Tazatel: „Tak a ještě platnost toho certifikátu?“

Iva: „Rok...“

Tazatel: „A pak jsi šla na přezkoušení?“

Iva: „Což mně se líbilo, vím, že jsou organizace, které mají třeba po dvou letech anebo dokonce organizace, které to mají na celý život...“

Tazatel: „A to přezkoušení, to bylo podobné jako ty zkoušky?“

Iva: „Bylo to podobné těm zkouškám, s tím že jsem měla i certifikát, kde oni přímo popsali každou tu zkoušku, co z toho jako bylo jo a do poznámek dali třeba na co se zaměřit, na co si dávat pozor a s tím, že když tu zkoušku ten člověk jakoby neudělal, za půl roku měl to přijít zkusit znovu jo, dávali půl roku, takže nebylo, že by jako úplně odpískali toho člověka...“

Tazatel: „Takže jsi s nima byla spokojená?“

Iva: „S nima? Hodně...Mně se to fakt u nich líbilo a já jsem hledala fakt někoho, kdo by tam měl zaměřené jako všechno tenkrát jo, protože vím, že tady právě byly ty XY a u těch jsem se byla jednou podívat na zkoušky a tam se mi zdálo, že to měli víceméně zaměřené na tu poslušnost, což já jsem potřebovala otestovat tu povahu psa, protože v poslušnosti jsem věděla, že nejsem stoprocentní, ale spíš mě zajímalo, jestli ten pes bude fungovat nebo nebude jo (...).Ale zas ona tam vlastně dává ty podklady k tomu a co tam třeba měla tak pozvala dvakrát u ní byl XY, což to je taky fajn potkat se s panem XY...“

Tazatel: „To jo, teda...Sice teď na něho na sítích taky nadávají, když to čtu...“

Iva: „Kvůli těm pořadům a všechno jako, ale to je televize, ale já se mu na jednu stranu divím, protože sám nám řekl, že on už kdysi, že točil s XY a že z toho udělali takové to boom, že on trhá psy a psi trhají jeho jo... Tak vím, co TV dokáže udělat a on opravdu přiznává, že nemá rád lidi, já jsem četla i jeho knížku a on prostě nemá rád lidi...“

Tazatel: „No někdy se není čemu divit...“

Iva: „Jo a on jako ví, jaké ty... A on říkal, to bylo úplně vytržené z kontextu... Ví, co ta televize dokáže udělat a udělal to znovu...“

Tazatel: „Třeba čekal, když to bude ČT, že to bude něco jiného... Ták, poslední část... Teď tě postavím do takové role, že si sama budeš moci navrhnout svůj kurz... Jak by vypadal... Vlastně bude to ten samý mistr, jaký jsme teď vyplňovali, ale bude to podle tebe, co by se ti líbilo, jak... Jak by to vypadalo... Takže ten cíl kurzu...“

Iva: „Tak určitě bych chtěla vědět vzdělání těch kurzistů... Jo s tím, že kdybych zjistila, že nikdo není v těch sociálně-pedagogicko-zdravotnických věcech tak, aby měl nějakého mentora... S tím, že bych tam brala i toho psychologa, který by sledoval ty lidi a viděl, jak reagují v těch daných situacích, to by se mi tam taky líbilo... Protože ono to fakt jako není špatné... My máme teď úžasnou paní psycholožku víš... Co nám třeba v těch kurzech říkali a co se mi hrozně líbilo, že když budeme pracovat s tou klientelou, tak tam nikdy nemáme zůstat bez personálu, to nám prostě jako přímo, že my nejsme zodpovědní za ty klienty, ale za toho psa takže, i když si to třeba jako vedeme, tak vždycky tam mít personál, což mi jako vždycky vyšli vstříc, že jsem ten personál opravdu měla, takže to třeba jde i do toho cíle toho kurzu těm lidem jo, že trvat nebo i naučit je sepsat určité dohody mezi nima a zařízením... A to jsme mívali i my jako sepsané jo... Tam se vlastně jako kryje i ten canisterapeut jo, že pokud ten pes bude chtít ukončit, tak já nebudu trvat na tom, že hodinu ještě tady musím být protože pes už je vyšťavený, je dneska toho už moc, tak jdu, takže tohle všechno jde jakoby v té dohodě formulovat a to spoustu těch lidí jakoby neví, oni prostě říkají, musíme, ještě půl hodiny... A pes prostě se už plazí... Takže jako tohle... Takže jakoby ta právní stránka nebo něco takového... S tím, že i domluvit se na začátku na té finanční nějaké takové jo, prostě nebát se... Prostě naučit ty lidi nebát se říct si o ty peníze, nedělat to fakt vyloženě dobrovolně...“

Tazatel: „Třeba, co se týče té klientely nějaké znalosti těch cílovek nebo něco takového?“

Iva: „Jako víš co... Oni okrajově můžou seznámit, ale já si myslím, že ono záleží, ale jo, já bych ten kurz dala na ten týden... Jo vlastně my jsme tam, ale ne to jsme měli, až pak s XY, my jsme šli do nemocnice v rámci toho... Takže určitě týdenní kurz a v rámci toho projít si nějaké ty zařízení, pokud to zařízení umožní, aby ti lidi se i seznámili s tím prostředím jo,

takže to určitě by tam nebylo špatné mít...Dát tam takovou tu teorii o postiženích a o tom...Já nevím, co by to těm lidem jakoby řeklo, jako víš jak, když přijde nějaký laik a ty mu začneš vykládat o Downově syndromu, ADHD jako myslím si, že většinou ti lidi, kteří na tu canisku jdou, tak si zjišťujou už něco o těch věcech jo, že prostě...Mě by ještě spíš zajímalo, proč ti lidi do toho kurzu šli...Jo to bych ještě chtěla třeba na tom začátku, ještě než se mi přihlásí, tak by mě zajímalo, proč se chtějí stát těma canisterapeutama, nebo proč to chtějí dělat...Jestli prostě sami měli nějakou zkušenost, že prostě se s tím setkali nebo jim někdo řekl, je to bomba běžte pomáhat jo, takže jestli to šlo z nich nebo z té druhé strany...“

Tazatel: „Tak z té cílovky ne, tak třeba já nevím ohledně toho psa nějakou teorii?“

Iva: „To určitě jako ohledně i toho vyhoření, ohledně té první pomoci u toho psa, vlastně i ohledně té regenerace ale to bývá všecho, ale i o té regeneraci toho člověka, co by v tom kurzu určitě mělo být...Ohledně vyhoření jo...“

Tazatel: „Já už to napíšu do toho obsahu, ono se to hodně prolíná...Takže píšu...“

Iva: „A já budu opravdu víceméně vycházet z toho, že ten člověk už jakoby má nějakou představu, kam by chtěl s tím psem docházet...Nemusí mít konkrétní zařízení, ale obecně...Takže taková ta teorie o těch lidech...Já nevím, jestli by jim to až tak jako něco dalo, že ono na jednu stranu je toho hrozně moc a ještě jim do toho cpát diagnózy...Vem si, že na jednu stranu, oni nám říkali, že nejsme povinni znát diagnózy těch lidí, protože nám to na jednu stranu k ničemu není, my musíme jakoby tak nějak nasměrovat toho psa, aby on se nějak jakoby ne lísal, ale...Že pro nás nejsou až tak jakoby důležité...Jako kdybych hned na začátku řekla těm lidem agresivní klient, tak se zhrozí a řeknou, co to jako je jo...Že možná by je to spíš odradilo...Jako takové ty hrůzostrašné scénáře nebo záchvaty epileptické...Asi bych byla taková sketa, když už by to věděli tak jo,ale asi bych je tím nezahlcovovala na začátku jo, protože oni jsou fakt jako takoví nadšení a chceme do toho jít, takže bych spíš vypíchla takové jakoby pozitiva...“

Tazatel: „A ještě, co se týče toho psa teda? Jestli tě něco napadá?“

Iva: „Určitě ohledně pojištění, protože to vím, že taky je pořád jakoby na vážkách, musí být pojištěný nemusí...Takže to bych tam určitě taky někoho, kdo by byl schopný jakoby těm lidem to předat to určitě taky...“

Tazatel: „Myslíš, že je nutná, ať se dobře vyjádřím, o plemenech psů o původu psů...“

Iva: „Víš co, ne, protože vím, že kámoška ta měla psy z útulku a dokonce to jakoby byly „bojové plemena“ takže jako ohledně plemen ne...Spíš jako ohledně takové té psychohygieny aby tam bylo, aby i věděli jaké možnosti mají i po té canisce, jak vlastně správně to spláchnout ze sebe i ze psa pryč...To je důležité jakoby z obou, protože vím že...Kdysi mi

řekla i paní, která dělala nebo dělá na XY u dobrovolníků a chodila jenom fotit a sama mi řekla, že po té hodině, kdy jenom fotila toho měla plné brýle jo a přitom se stýkala s těma lidma, všechno, ale je to zase něco jiného jo... Takže spíš nějakou takovou psychohygienu pro oba dva... No a ještě by tam mohlo být...“

Tazatel: „Třeba něco z oblasti pedagogiky? Třeba, jak s těma lidma pracovat...“

Iva: Ty ne, spíš ještě nějaké takové ty pomůcky... A to už ať ti lidi trošku jakoby myslí sami, kam to použít... Spíš jim dát takové ty návody, ale ne zase úplně vést za ručičku tohle patří k tomu, tohle patří k tomu... Zas jako nechtěla bych, aby to byly loutky, které by neustále telefonovaly... Tam ještě třeba v tom cílu kurzu by mohlo být, že by se mohli jakoby obrátit na toho, kdo ten kurz vede, když by si fakt nevěděli rady, že by tam byla ta pomocná ruka... Jo, to ještě by třeba bylo fajn, ale zas aby se někteří ti lidi nenavázali jakoby moc jo, aby jako pracovali i samostatně, ale když už by nevěděli z které do které, aby věděli, že můžou...“

Tazatel: „A ještě třeba v té praktické části?“

Iva: „V té praktické části, kdyby byla možnost navštívit nějaké zařízení jo... Kde by si to mohli i sami, nebo sami, vyzkoušet pod dohledem vlastně toho vedoucího, což my jsme třeba měli v té pražské nemocnici, že jsme tam fakt jako mohli dojít a tam jsme si to fakt zkusili a viděli i nás jak reagujeme na ty lidi, takže tohle by nebylo špatné...“

Tazatel: „To byla nějaká supervizní návštěva?“

Iva: „Jo, jo... Tak to by určitě taky nebylo špatné...“

Tazatel: „A jinak ty workshopy bys tam třeba zařadila?“

Iva: „Jo, to určitě... Víš jak to je zase dobré na tu motivaci, kdy ti lidi vidí, jak se to daří a všechno... Dokonce možná bych pozvala i z těch zařízení, pokud by měli chuť, aby oni sami přišli vykládat, protože je super, že vykládají ti lidi, kteří tu canisku dělají, ale kdyby to řekli i ti... A kdyby byli dokonce ochotní i někteří klienti, to by taky jako nebylo špatné jo, aby to viděli i z toho pohledu toho druhého, jako proč by ne... To by bylo super (smích)“

Tazatel: „To bude snový kurz...“

Iva: „Tý brd' o na to najít prachy, najít lidi... Víím, že třeba zrovna ten XY, on je psycholog... Má psy a dělá taky canisku... A on jezdí... On dělá s autistama hodně... Tak on jako jezdívá a vykládá... Vykládá jakoby v rámci toho psychologa, ale i v rámci toho canisterapeuta, takže jako tohle není špatné nebo víím, že u té XY přijela paní s tím papouškem a že ona taky tak různě jezdí a že prostě ukáže i tu zooterapii jakoby celkovou nejenom vyloženě tu canis, takže seznámit třeba ty lidi i jako že není jenom canis, ale je ta zooterapie jakoby celková jo... A s tím, že bych možná i pozvala, když bych chtěla nějakou tu

poslušnost, tak i někoho fakt z toho cvičáku aby tohle jakoby posuzoval někdo, kdo by vyloženě šel na tu poslušnost toho psa jo, tak že by to byly jakoby dvě zkoušky, ale to už zabíhám ke zkouškám...A seznámil je a to by taky bylo v tom kurzu, že by je seznámil, jak učit ty psy k té poslušnosti třeba, ať tam mají i tohle...Určitě fyzioterapeuta, to nevím, jestli jsem tam říkala nebo ne...Ale aby tam bylo i ohledně toho polohování jo, že to bych tam dala taky, ale aby tam o tom vykládal opravdu ten fyzioterapeut a seznámil je proč je důležité polohování s ním a ne bez něho jo jako, taková ta osvěta i v tomhle...Pak ještě a to nevím, jestli je takový nějaký člověk, který by učil ty lidi jak třeba jako ke komunikaci, ale jestli na to někdo je jako kdo učí komunikaci...“

Tazatel: „To by třeba mohl ten speciální pedagog...“

Iva: „No vidíš to...Tak někoho takového určitě k tomu taky přizvat...Že kolikrát člověk neví, nebo ten člověk ten sociální pracovník, který s tou klientelou pracuje a to už vlastně máš, že je seznamují ty lidi ne jakoby s těma diagnózama, ale jak pracovat tady s těma lidma jo...Spíš o těch lidech než o diagnózách...Asi i pro ty lidi by to byla zábavnější forma než ta teorie...“

Tazatel: „Tak to by bylo v souladu s nejnovějšími trendy inkluze...Ještě něco tě tak napadne, ale je to teda celkem vyčerpávající...Měla bys považovat nad organizací nějakého kurzu...“

Iva: „Na to já nemám...Já nejsem takový ten člověk, který to dokáže dotáhnout jakoby dokonce, já můžu mít nějakou vizi, ale vím, že prostě bych k tomu potřebovala někoho, kdo by mě k tomu furt kopal...A za druhé já to neumím prodat...“

Tazatel: „Tak já myslím, že se můžeme posunout k té praxi, jako kdyby tě něco napadlo ještě, tak samozřejmě se vrátíme...Vyžadovala bys třeba pro přípuštění k té zkoušce, aby absolvovali teda nějakou...“

Iva: „Jenže ta to zase nemůžeš bez psa...Nebo tak, já nejsem pro to, vím, že i v XY byla škola, kde dělali jakoby přípravu bez psa, sice tam měli půjčené cizí psy, ale ono správně by jsi neměla jít do zařízení, když nemáš zkoušky se psem...Zas, aby absolvovali sami praxi...Jakože se tam třeba podívají do toho zařízení, kam chtějí jít, ale to si já zase myslím, že když ti lidi, mají něco takové ho v plánu, tak už víceméně jakoby ví, kam by chtěli jo, že teď už si myslím, že ani není tolik canisterapeutů, kteří si myslí, že když si udělají zkoušky a možná nás někam vezmou...Nevím, možná je to jen moje idylická představa, ale více méně už si myslím, že ti lidé ví, proč to chtějí, kam chtějí...Spíš bych chtěla od toho zařízení, aby oni zpětně dávali nějakou tu vazbu...“

Tazatel: „Takže až po těch zkouškách nějaká ta zpětná vazba?“

Iva: „Po těch zkouškách a vím, že třeba jsou organizace, kde dochází taková ta kontrola, ale to si taky myslím, že není úplně dobře, protože ti lidi jsou nervózní a mají z toho...Takže spíš

jakoby to zařízení aby psalo...Ale ne tomu canisterapeutovi, ale aby to psalo do toho, do té organizace jo a opravdu, jestli jsou spokojeni, jak to vidí oni...Prostě s nějakým tím odstupem, jestli třeba po těch třech měsících vidí, že tam jakoby něco...A pokud by tam byl ten problém, ale chtěli by tu canisterapii dál zachovat i s tím canisterapeutem, tak aby prostě ten, kdo ten kurz zakládal, aby to šlo nějak pořešit, aby tam furt nad tím jakoby držel tu ochrannou ruku, takže něco takového kdyby fungovalo, tak by to bylo super...“

Tazatel: „Takže v rámci toho kurzu ani ne, spíš v rámci kurzu projít si zařízení...“

Iva: „Jo projít si to zařízení a prostě zjistit, jestli ten člověk jako jo, ale...“

Tazatel: „Co se týče toho rozsahu, tak předtím, jak jsme mluvili, tak jsi říkala týden...“

Iva: „Jo, týden určitě ten kurz, abych poznala aspoň trošku i toho člověka, takže od toho pondělku do té neděle, kdy by byly třeba zkoušky...Jako samozřejmě ideální by bylo, kdyby to bylo fakt v té jedné budově jo, vidět toho člověka i když on si myslí, že ho nevidím...To by bylo ideální...“

Tazatel: „Tak říkáš vidět toho člověka, když si myslí, že ho nevidím...Můžeme to teda vzít k těm lektorům, už jsi říkala toho psychologa...“

Iva: „Určitě, ten by tam byl super...Určitě ten speciální pedagog, který by jim třeba řekl jak s těma lidma mluvit nebo něco takového...Veterinář, ten stoprocentně...“

Tazatel: „A jakou by měl roli ten veterinář?“

Iva: „S tím, že by vlastně vykládal i o té psychohygieně toho psa...S tou první pomocí u toho psa jo...Tím, že oni vlastně a co by tam ten veterinář mohl třeba i zdůraznit, když dojde k pokousání psem...Jo i tady tuhle osvětu...Jakože i jak má sám ten člověk reagovat, když ten pes, i když by neměl, ale může se stát, pokouše toho člověka, jo tak aby věděl, jak postupovat...Pak jsem říkala fyzioterapeut...A pak určitě nějaký ten kynolog, aby tam byl...A pak by z těch zařízení, že by tam přišli ti zaměstnanci a jakoby seznámili ohledně té klientely...“

Tazatel: „A rozlišovala bys třeba, jestli by se ten člověk chtěl věnovat třeba klientele s MP, tak že by ten kurz byl...Nebo podle čeho bys tam zvala ty zaměstnance?“

Iva: „Já bych tam dala ze všech, jakoby aby tam bylo ze všech...Od každého kousek...Aby tam fakt bylo i od těch autíků, a aby to nebylo třeba v jeden den, protože to by potom bylo fakt moc, ty dny prostě jako střídat, jeden den důchodci, druhý den děti, třetí den mentálně postižení, to by bylo úplně ideální...A pak by si ti lidi třeba vzpomněli jo...Jako ono, když toho máš hrozně moc a za prvé jsi nervózní z těch zkoušek, z těch lidí...Tak oni v tom mají takový mišmaš, že ke všemu by určitě musely být i materiály, které by si pak doma v lidu prostudovali...“

Tazatel: „Vyčerpávající, mně osobně teda už nikdo nenapadá...“

Iva: „No, on už tam asi nikdo není (smích)“

Iva: „Jo ještě, ohledně toho pojištění, ještě třeba někdo z pojišťovny...Ale museli by jenom v rámci pojištění psa, nesměli by si žádné svoje pojistky nebo něco, aby se...Prostě tady v tom vím, že taky hodně plavou ti lidi jo (...“

Tazatel:“ Tak prostředí...Jak by sis představovala to zázemí? Můžeš se vyřádit (smích)...“

Iva: „Barák, kolem nebude nikdo, koho bychom rušili (smích)...Takže opravdu nějaká velká budova se zahradou, kde by bylo i to ubytování sakumprásk všechno, jako byl by tam fakt veškerý komfort, že by ti lidi si nemuseli zařizovat nic...Maximálně, že by si dovezli svoji stravu, opékalo by se tam jo...Takové i vesnické podmínky, ale prostě někde na samotě...S tím, že by tam pak byla ta samostatná místnost k těm zkouškám...Materiál, to by bylo všechno, co by v rámci toho kurzu se dozvěděli, tak by bylo i písemně, to znamená že na jednu stranu každý z těch, co by dělal ten workshop by k tomu musel dodat i ten materiál (smích)...By mě měli hodně rádi...A s tím, že by jim byl ukázaný i ten materiál, který jde k té canisce použít, ale to už by jim bylo víceméně ukázáno, ale už by si...Jasně, pokud by člověk věděl, kde se to dá sehnat, jasně že by jim to jako řekl, ale už by si ho museli sehnat sami, ať zas nejsou moc rozmazlení...Ale bylo by to omezené, kolik těch lidí vzít jako, to by bylo omezeno zas na ten kurz není dobré, když je tam těch lidí moc...“

Tazatel: „A kolik by byl ideální počet lidí?“

Iva: „Patnáct? Skupina patnácti lidí je tak ideální si myslím...“

Tazatel: „Tak super...Zkoušky...Tak si to zas třeba můžeme rozdělit na tu teoretickou část třeba...Jestli bys teda zkoušela i ty psovody...“

Iva: „Jo určitě, ale zase bych v rámci bych chtěla i po těch lektorech, aby to vymysleli oni jo...Aby tam těm lidem dali něco z těch workshopů, aby se viděla vlastně ta zpětná vazba, jasně že by to neměli na známky, ale prostě jenom aby ten člověk věděl, jestli je fakt jako fungovali nebo nefungovali a ...“

Tazatel: „Takže by to bylo z těch oblastí teoretického obsahu kurzu?“

Iva: „Jo, to bych jim ale nedávala ten den, kdy by byly zkoušky se psama, že by to bylo rozdělené...Třeba v sobotu nejlépe dopoledne...Že by měli vlastně tu teoretickou část...Dopoledne třeba nějaký výlet a v neděli dopoledne by začaly zkoušky se psama a tam by více méně bylo všechno, co my jsme dělali s těma...S tím, že by to bylo zaměřeno na tu kynologii na zkušenosti a na ty povahové vlastnosti...“

Tazatel: „A s tím polohováním bys to udělala třeba jak?“

Iva: „Udělal bych to taky, tak jak jsem to měli my...A jako na tom konci úplně, kdy už ten pes je unavenější...Ale ještě, jak máme vtom obsahu kurzu to polohování, tam je to s fyzioterapeutem...Ale já nevím, jak fyzioterapeut je zvyklý dělat polohování, ale nás to třeba Iva učila s takovým tím blablabla nemůžeš přijít se psem a plácnout ho tam, ale napřed musíš zkusit, jestli ho tam vlastně můžeš dát...Takže i taková ta komunikace s tím klientem na tom začátku, takže ale to právě oni nám pak dávali jakoby k té zkoušce...Že potřebovali zjistit, jestli jsme je poslouchali přítom a bylo to jako v rámci, že třeba máme sundat obojek...Jo takže to bylo taky to polohování...Jo tam je vlastně i roz dovádění toho psa a zklidnění jo, jestli tohle ten pes zvládne...I to je k té zkoušce...“

Tazatel: „A zakomponovala bys tam třeba ty klienty? Nebo spíše ty simulované situace?“

Iva: „Kdybych ty klienty znala a věděla, jak to jako vemou...Protože víš jak...Máš tam riziko, kdy nikdy nevíš, jak bude reagovat pes, který nikdy v životě tyhle lidi jakoby neviděl jo, takže ano, musela bych tam dát klienty, kteří vím, že tohle zvládnou...Nebudu z nich dělat pokusné králíky, ale když si jsem prostě jistá, že by to ten klient zvládnul...Ale asi bych se první zeptala i těch kurzistů, jestli by jim to nevadilo jo, protože ne každý je na to jakoby připravený jo, že třeba ani s takovou skupinou pracovat nechce...Takže to by určitě nebylo špatné na tom začátku zjistit i od nich ale určitě ne takové to pokus omyl, vždycky je lepší, když je ta situace jakoby dobře nasimulovaná než udělat trauma oboum dvoum...“

Tazatel: „Jasně...napadá tě ještě něco?“

Iva: „K těm zkouškám? Jo, chtěla bych ještě u těch zkoušek vidět, jak si umí hrát se psem...Takovou tu interakci a pochvalu, jak umí toho psa pochválit...To ještě by mě třeba zajímalo...Jako ono by se to vidělo i v rámci celého toho, ale...“

Tazatel: „Třeba bys chtěla, aby u těch zkoušek byli všichni ti lektoři?“

Iva: „Chtěla bych je tam, určitě...Protože každý to může vidět jakoby z jiné...I tu komunikaci, myslím si, že tam by tu nejhlavnější roli dělal i ten psycholog, na toho bych se spoléhala asi nejvíc...Takže tam na tom výběru, fakt by to musel být člověk, kterému stoprocentně důvěřuju, protože opravdu oni umí toho člověka opravdu odhadnout...A platnost teda určitě rok, po roce obnovovat... S tím, že už bych ten kurz, teda tohle je kurz pro začátečníky...Pak už by to třeba bylo přezkoušení...Jsme ho měli v rámci jednoho dne, s tím že vlastně chtěli i abychom se i vzdělávali nebo něco a já bych chtěla aby se ti lidi vzdělávali, takže tam třeba ten třídní jakoby kurz...Na ty tři dny, že bysme se prostě sešli, že by tam už nebylo tolik lektorů, ale že by se tam tak nějak střídali, aby to bylo zajímavější pro ty lidi...“

Tazatel: „Takže už by se to dalo třeba specifikovat na nějakou tu cílovku...“

Iva: „Přesně tak...a oni by si mohli vlastně vybrat...“

Tazatel: „Dobře...a to přezkoušení bys dělala podobně jako ty zkoušky?“

Iva: „Jo, to by bylo obdobné... S tím že vlastně, co by měli ten certifikát, což by bylo jakoby pro toho kdo to zakládá obtížnější, ale zůstaly by u něj a on by mohl po tom roce porovnat, jestli došlo ke zlepšení nebo ke zhoršení a on by vlastně měl ten šanon...A to by bylo vlastně to úžasné papírování a všechno by si tam zakládal, všechno by hlídal...(smích)...To by byla hodně velká agentura ale bylo by to supr, že by to takhle měl pod palcem...Zase by mu to nesmělo přerůst, že by nemohl mít těch lidí pod sebou, nebo by pak musel mít pod sebou lidi, kteří by mu tohle hlídali... Ve dvou lidech tohle dělat nejde, to vím...“

Tazatel: „Jo, tak jo...super...“

Iva: „Je fakt, že oni to v té cizině mají rozjeté úplně jinak...Vím, že nějaká paní byla právě z Rakouska, která si na to musela přímo dělat nějakou školu nebo něco prostě jo, že tady sice rozjížděli takové ty kurzy, ale to nám právě říkal ten XY, že prošel tím to je myslím tři měsíce nebo půl roku...On říkal, že mu to nedalo nic a víceméně mu to připadalo, že to je, že krmení si dělá reklamu a ten si dělá reklamu, jako vize krásná ale jako...“

Tazatel: „Jasně, jako ten zákon by byl řešení ale...“

Iva: „To by musel někdo přijít a vymyslet ho...“

Tazatel: „Takže ty jsi trošku skeptická ohledně té profesionalizace?“

Iva: „V tomhle asi zatím jo...ona tady zatím není ani nijak zvlášť uznaná, že...“

Tazatel: „Zajímavé, že s tou hipoškou to šlo, ta si myslím, že je tady dobře podchycená...“

Iva: „Je...Jenže ona je vlastně daná i jako terapie jo a caniska furt ještě lítá a nikde není jo...To je to, že těch organizací vzniklo právě hodně, ta hipoška neměla jakoby...Protože víš jak, koně si každý nedovolí a vytrénovat koně na tu hipoterapii je asi náročnější než toho psa...Takže tady vznikla spousta jakoby organizací a teď ty organizace, každá má tu svoji pravdu a oni to dělají dobře a ostatní organizace to dobře nedělají jo...Takže tam je ten zakopaný pes...Nepřišel nikdo, kdo by prostě, protože to vím...Že měli i nějakou konferenci dokonce, že o tom psali holky...Tady na Moravě, kde se sešli, ale oni nezavolali všechny ty organizace...Takže ty hlavní organizace, protože to máš Morava, Čechy a oni se nemají rádi...To tak funguje bohužel jako to tak je...Je to při té canisce...Takže oni neuznávají Čechy a naopak...A oni se nedomluví, prostě ani na ten společný cíl, aby řekli, tak můžeme dělat z vás tohle z vás tohle, jako na jednu stranu se jim nedivím, protože asi než to vybudovali, tak to dalo spoustu práce...“

Anotace

Jméno a příjmení:	Bc. Tereza Klvaňová
Katedra:	Ústav speciálněpedagogických studií
Vedoucí práce:	Mgr. et. Mgr. Jan Chrastina, Ph.D.
Rok obhajoby:	2017

Název práce:	Návrhy doporučení pro canisterapeutickou praxi u klientely s mentálním postižením (na základě analýzy problematických aspektů)
Název práce v angličtině:	Draft recommendations for practice with clients with intellectual disabilities connected with canine therapy process (based on the analysis of selected problems of work)
Anotace práce:	<p>Úvod: Canisterapie je terapeutickou metodou se vzrůstající popularitou. Metoda je využitelná u širokého spektra klientely (nejen) speciálního pedagoga. V rámci výzkumné a publikační činnosti se často setkáváme s tématem canisterapie. Ústředním tématem studií bývá deskripce přínosů pro cílovou skupinu. Opomíjí se hledisko osob vykonávajících canisterapii. Práce se zaměřuje na návrhy doporučení pro canisterapeutickou praxi na základě potřeb samotných canisterapeutů.</p> <p>Cíl: Popsat a analyzovat návrhy podoby ideálního canisterapeutického kurzu koncipovaného vybranými canisterapeuty. Popsat a analyzovat návrhy podoby ideální canisterapeutické zkoušky koncipované vybranými canisterapeuty. Na základě analýzy získaných dat a interpretace výsledků navrhnout podobu ideálního canisterapeutického kurzu. Na základě analýzy získaných dat a interpretace výsledků navrhnout podobu ideální canisterapeutické zkoušky.</p> <p>Metodika: Pro zpracování autorského výzkumného šetření bylo užito kvalitativního přístupu. Ke koncipování výzkumného šetření byl zvolen design osobní případové studie deskriptivního charakteru s prvky akčního výzkumu. Pro sběr dat byl užit polostrukturovaný rozhovor v kombinaci s projektivní technikou – záznam textu do schématu (“Tvorba vlastního kurzu”). Výzkumného šetření se zúčastnily 3 případy, které pro zařazení do výzkumného vzorku musely splňovat předem zadaná kritéria. Při analýze dat byla využita metoda rámcové analýzy a analýza dat případové studie.</p> <p>Výsledky: Autorka považuje cíle výzkumného šetření za splněné. Na základě analýzy dat byly popsány návrhy podoby ideálního canisterapeutického kurzu koncipovaného vybranými canisterapeuty. Byla zjištěna témata, která v současně poskytovaných kurzech chybí a jsou žádoucí. Na základě zkušeností a potřeb osob vykonávajících canisterapii došlo ke</p>

	<p>koncipování ideální podoby canisterapeutické zkoušky. Následnou sumarizací vznikla podoba ideálního canisterapeutického kurzu a zkoušky.</p> <p>Závěr: Získané výsledky lze pro potřeby diplomové práce považovat za dostačující. Autorka si je vědoma možných limitů, které mohly v průběhu šetření ovlivnit výsledky výzkumu.</p>
<p>Klíčová slova:</p>	<p>Mentální postižení, canisterapeutický proces, kurz, zkoušky, kvalitativní šetření, kompetence, doporučení, přínos</p>
<p>Anotace v angličtině:</p>	<p>Introduction: Canistherapy is a therapeutic method with an increasing popularity. This method is applicable to a wide range of clients (not only) of special pedagogues. As part of research and publishing activities, we often encounter the canistherapy topic. The main subject of these studies is to describe the benefits for the targeted group. However, the view of canisterapeutics is often omitted. This thesis focuses on proposals for canisterapeutic practice based on the needs of canisterapeuts themselves.</p> <p>Aim: The aim of thesis is to describe and analyze form suggestions of the ideal canisterapeutical course designed by selected canisterapeut. Based on the analysis of the acquired data and the interpretation of the results, propose the ideal canisterapeutical workshop. Based on the analysis of the acquired data and the interpretation of the results, propose the form of an ideal canisterapeutical exam.</p> <p>Methodology: In order to process the author's survey, the qualitative approach was used. The design of personal case study of descriptive character with elements of action research was applied to design the research. The semi-structured interview was used for data collection in combination with the projective technique - text entry into the scheme ("Creating the actual course"). The research was attended by 3 cases, which had to meet predefined criteria for inclusion in the research sample. The analysis of the data was based on the method of frame analysis and analysis of case study data.</p> <p>Results: The author considers the objectives of the research as fulfilled. Based on data analysis, the form proposals of the ideal canisterapeutical course were described and designed by selected canisterapeuts. The thesis also identifies topics that are missing and are desirable in the courses currently provided. Based on the experience and needs of canisterapists, the ideal form of canisterapeutical course and exam was designed.</p> <p>Conclusion: Obtained results of the research are sufficient for the purposes of the thesis. The author is aware of the possible constraints that could influence the outcome during the survey.</p>

Klíčová slova v angličtině:	Intellectual disability, proces of canine therapy, course, exams, qualitative research, competence, recommendations, effect
Rozsah práce:	99
Jazyk práce:	Český jazyk